

รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เรื่อง

“แม่หญิงฮ้าย” : พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่

“BAD GIRLS” : FEMALE ADOLESCENCES’S SEXUAL BEHAVIOR
IN CHIANG MAI PROVINCE.

โดย

โสพิน ไตรธิรกุล

2553

รายงานผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เรื่อง “แม่หญิงฮ้าย” : พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่

“BAD GIRLS” : FEMALE ADOLESCENCES'S SEXUAL BEHAVIOR
IN CHIANG MAI PROVINCE.

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย ประจำปี 2551

จำนวน 205,500 บาท

หัวหน้าโครงการ นางโสพิณ ไตรธิกุล

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

8 กันยายน 2553

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเพศในสังคมไทยมีข้อจำกัดอย่างมาก นอกเหนือจากมิติความเป็นส่วนตัวยังมีความเกี่ยวข้องกับศีลธรรมอันดีงามอีกด้วย ผู้วิจัยจึงต้องขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกคนทั้งที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการเข้าไปทำความเข้าใจ “โลก” ของพวกน้อง ๆ แม้ว่าบางครั้งน้องจะอึดอัดใจกับการตั้งคำถามของพี่ก็ตามและขอขอบคุณทุนสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2551

โสพิน ไตริรกุล

กันยายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
3.ขอบเขตของการวิจัย	5
4.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 กรอบแนวคิดและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
1.งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
2.กรอบแนวความคิดในการวิจัย	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	25
บทที่ 4 ผลการวิจัย	31
1.ภูมิหลังและบริบททางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง	32
2.บริบทการขัดเกลาเรื่องเพศในวัยรุ่น	38
3.วัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่นหญิง	53
4.การต่อรองกับกฎเกณฑ์ของสังคม	62
บทที่ 5 บทสรุป	70
1.ผลการศึกษา	70
2.ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 เชียงใหม่ในเวลากลางวัน	37
ภาพที่ 2 เชียงใหม่ยามค่ำคืน	37
ภาพที่ 3 ถนนนิมมานเหมินท์	38
ภาพที่ 4 แม่ญิงล้านนาในอดีต	42
ภาพที่ 5 น้ำตกตำنانวังบัวบาน	46
ภาพที่ 6 แม่ญิงล้านนาที่ถูกนำเสนอในสื่อการท่องเที่ยว	47
ภาพที่ 7 การ์ตูนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในวัยรุ่น	50
ภาพที่ 8 ผ้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่	63

“แม่ญิงฮ้าย” : พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่

“BAD GIRLS” : FEMALE ADOLESCENCES’S SEXUAL BEHAVIOR
IN CHIANG MAI PROVINCE.

โสพิน โตธิรกุล

SOPHIN TOWTHIRAKUL

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

.....

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะวัฒนธรรมย่อยและการให้ความหมายแก่การกระทำจากมุมมองของคนใน ด้วยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนักเรียนระดับอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งจำนวน 10 กรณีศึกษา พบว่าการขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศในกลุ่มเพื่อนสนิทมีอิทธิพลอย่างมากในการสร้างทัศนคติและการยอมรับการแสดงออกในเรื่องเพศของวัยรุ่น ขณะเดียวกันการให้เหตุผลกับการกระทำของตนเองในลักษณะของความเท่าเทียมทางเพศและเป็นเรื่องปกติธรรมดาในกลุ่มวัยรุ่นอันเป็นการสร้างความชอบธรรมให้แก่ตนเองเพื่อสามารถอยู่ในโลกที่สังคมประทับตราว่าเป็น “แม่ญิงฮ้าย” ได้

ABSTRACT

The research is intended to study female adolescences's sexual behavior in Chiang Mai province. Following to symbolic interactionism perspective, the qualitative research is held by in-depth interview 10 women. The result showed that the socialization about sexuality among peer group influence attitude and sexual behavior. However, in order to maintain their life style, they have to manage or neutralize negative reaction from social audience.

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การเดิมพันกับเพื่อนสาว ไม่มีอะไรเป็นรางวัล ใช้เพียงความสนใจ
และความสามารถในการทำแต้มต่อเป็นเกณฑ์ “เอามันส์เข้าว่า”
อย่างน้อยต้องเชื่อใจตัวเอง และไม่ต่อแหลเพื่อนสาว ว่าได้หรือไม่ได้
การสะสมผู้ชายไว้ในสต็อก เป็นแค่เกม เกมหนึ่งเท่านั้น ไม่มีอะไรมากไปกว่า Enjoy hooking
และ ถือว่าเป็นเพียงหนึ่งในกิจกรรมในการออก Hang Out กับเพื่อนสาวเท่านั้น
มีหลายสิ่งที่ต้องระวัง แต่สิ่งที่ต้องระวังให้มากที่สุดก็คือ
จะไม่ปล่อยให้ตัวเองไปติดอยู่ในกับดักแห่งความรักเพราะมันร้ายเกินที่จะคาดเดา
ความกล้าปนอยู่กับความกลัวอย่างแยกไม่ออก ไหน ๆ จะเดินหน้าแล้ว ต้องทิ้งทุกอย่างไว้ข้างหลัง
อย่ารู้มึย ว่าฉันผ่านอะไรมาบ้าง... ไม่มาก ไม่น้อย ...แค่ร้อยละ ๗๗ ๗๗

จากบทนำของหนังสืออ่านเล่นที่อ้างอิงว่าเขียนมาจากประสบการณ์จริงของผู้หญิง
คนหนึ่ง เรื่อง นายคือคนถัดไป a hundred men for one night stand ได้สร้างความสนใจให้แก่
หนังสือเล่มเล็ก ๆ นี้เป็นอย่างมาก หรือหนังสือเล่มอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาไม่แตกต่างกัน เช่น รัก...ข้ามคืน
one night stand ปกหน้ามีข้อความที่ชวนให้อ่านเนื้อหาข้างในว่า “เรื่องราวของหญิงสาวที่ไม่
อยากรู้จักความรัก เรื่องราวของหญิงสาวที่ไม่คิดว่าผู้ชายคือเรื่องใหญ่ในชีวิต มีเพียงเรื่องราวใน
หนึ่งคืนที่ผ่านไปแบบไม่มีอะไรเหลือทิ้ง จริงจัง” ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงไทยใน
ยุคโลกาภิวัตน์ที่ถูกระงับภาพออกมาจากสื่อมวลชนและงานวิจัยต่าง ๆ ในลักษณะของการมี
แนวโน้มที่กล้าแสดงออกในเรื่องทางเพศมากขึ้น ตั้งแต่การแต่งกายที่โจรสลัดส่วนเรือนร่าง ภาพใน
มิวสิควิดีโอของนักร้องวัยรุ่นที่สื่อถึงเรื่องเพศ ท่าเต้นที่ยั่วยวน การแต่งกายที่ล่อแหลมในละคร
โทรทัศน์ การโอบกอด จู๋มมือ หรือแสดงความรักอย่างเปิดเผยของคู่รัก การแสดงความรักใจ
ผู้ชายก่อน การมีแฟนหลายคน และการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างคู่รักที่กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา
รวมถึงการเปิดเผย พูดคุยประสบการณ์ทางเพศในกลุ่มผู้หญิงด้วยกันถึงการ “ได้ผู้ชาย”
(มดิชน,16 มิ.ย 2543) หรือคำพูดที่ว่า “ไปแล้วนะ” หมายถึงการไปมีเซ็กส์กับแฟน เป็นค่านิยม
ใหม่ที่เกิดขึ้นในกลุ่มนักศึกษาหญิงหลายสถาบัน (ข่าวสด,2 ต.ค 2546) ซึ่งบางคนถูกมองว่า
ตกกระแหงเข้ากลุ่มเพื่อนไม่ได้เพราะไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เพื่อนจะดูถูกว่า “โง่เหมือนควาย”

นักศึกษาชายก็เช่นเดียวกันถ้ามีแฟนแล้วไม่มีเพศสัมพันธ์กับแฟน เพื่อนจะล้อว่าเป็น “ควาย” (คม ชัด ลึก, 13 ต.ค 2546) แต่ถ้ามีเพศสัมพันธ์กันแล้วก็จะทักทายกันว่า “วันนี้เกยก” ความวิตกกังวลของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงกลุ่มนี้คือ มองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทยที่ผู้หญิงต้องเป็นกุลสตรีที่ดี ต้องรักษานวลสงวนตัว ต้องไม่เป็นฝ่ายรุกหรือแสดงความสนใจผู้ชายก่อนและต้องรักษาความบริสุทธิ์จนถึงวันแต่งงาน และเป็นปัญหาสังคมที่ต่อเนื่องกัน คือ ค่านิยมการฟรี้เซ็กส์ สำส่อนทางเพศ โรคเอดส์ การขายบริการทางเพศ ปัญหาการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม อาจจะต้องไปทำแท้ง หรือต้องออกจากสถานศึกษาไปเป็นแม่ที่ยังไม่มีวุฒิภาวะ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามข้อมูลข้างต้นเป็นการให้มุมมองจาก “ผู้ชมทางสังคม” (social audience) ส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอข่าวจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งเป็นคนนอก ที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงและเป็นคำอธิบายจากพื้นฐานความรู้แบบผู้ชายเป็นใหญ่ ซึ่งเป็นความจริงหรือความรู้เพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้นและมีลักษณะเป็นมาตรฐานเชิงซ้อน (double standard) ทางเพศที่ตัดสินว่า ผู้หญิงเป็นฝ่าย “เสีย” แต่ผู้ชายเป็นฝ่าย “ได้” ในความสัมพันธ์ทางเพศที่เกิดขึ้น อันเป็นการมองว่าพวกเขาไม่ได้เป็นผู้กระทำทางสังคม (social actors) เป็นการตัดสินการกระทำของผู้หญิงที่ไม่ได้วิเคราะห์ถึงการรับรู้และตีความโลก ความสัมพันธ์ทางสังคม ความเป็นหญิงชายและความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศของผู้หญิงเอง การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาจากมุมมองของ “คนใน” คือตัววัยรุ่นหญิงที่มีพฤติกรรมทางเพศหรือแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ นั้นว่าพวกเขาให้คำอธิบายต่อพฤติกรรมทางเพศที่แสดงออกมานั้นอย่างไร มีมุมมองต่อเรื่องเพศในแง่มุมมอง และมีกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในลักษณะใดบ้าง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้พูดซึ่งจะทำให้ได้องค์ความรู้อีกครั้งหนึ่งที่ขาดหายไปในการทำ ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายในสังคมไทย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นเรื่องเพศในสังคมไทยยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เนื่องจากเรื่องเพศในสังคมไทยถูกมองว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรเปิดเผย องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในสังคมไทยจึงมีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่การศึกษพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นนั้นส่วนใหญ่มักเป็นการศึกษาในประเด็นที่วนเวียนอยู่ในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคเอดส์ การสำส่อนทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นชายมากกว่าวัยรุ่นหญิง และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาร่วม

ใหญ่ให้ภาพที่คล้ายกันคือ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยกำลังกลายเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญ และต้องหาวิธีการแก้ไขเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสังคมไทยต่อไป ส่วน การศึกษาเชิงคุณภาพในช่วงที่ผ่านมามักปรากฏในรูปแบบงานเขียนเชิงสารคดีที่สะท้อนวิถีชีวิต วัยรุ่นในสังคมไทยที่เป็นปัญหา โดยจะเล่ารายละเอียดเป็นกรณีศึกษา (case study) แต่ละ ราย ซึ่งเจาะลึกในรายละเอียดพฤติกรรมทางเพศของ วัยรุ่นมากขึ้นแต่ยังขาดความรัดกุมในแง่ ระเบียบวิธีในการศึกษา (การศึกษาในเชิงวิชาการ) และผลการศึกษาได้ต่อยอดให้เห็นถึงมิติ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจในโครงสร้างทางสังคมที่ให้ความหมายแก่เรื่องเพศที่แตกต่างกันระหว่าง ชายหญิง โดยบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจะควบคุมพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิง มากกว่าผู้ชาย อันเป็นการผลิตซ้ำทางความคิดที่วางอยู่บนฐานคิดของผู้ชายซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำ ความเข้าใจกับสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนและหลากหลายเช่นปัจจุบัน ขณะเดียวกันสิ่งที่เรียกว่า “เซ็กส์” (sexuality) นั้นมีมิติที่ซับซ้อนมากกว่าการมองเพียงแค่การมีเพศสัมพันธ์เท่านั้นหากแต่มี ความหมายครอบคลุมทั้งความคิด ความรู้สึก ความพึงพอใจ รสนิยม จินตนาการ พฤติกรรมทาง เพศที่แสดงออกและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงต้องการทำความเข้าใจในกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิงซึ่งถูกมองว่า “ไม่เป็นกุลสตรีไทยที่ดี” เป็นผู้มีปัญหาหรือสร้าง ปัญหาสังคมว่าวัยรุ่นหญิงเหล่านั้นมองตนเองอย่างไรและพวกเขาคิดว่าคนอื่น ๆ ในสังคมมองพวก เธออย่างไรบ้าง “เซ็กส์” ในความคิดของพวกเขามีความหมายว่าอย่างไร พวกเขามีเหตุผล เบื้องหลังอย่างไรในการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เนื่องจากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นการศึกษา ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) หรือเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งเป็นการสำรวจ ทศนคติหรือความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ และค้นหาปัจจัย ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติดังกล่าว ซึ่งยังไม่ให้รายละเอียดที่ลึกซึ้งหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมากนัก ขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพ จะเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ สามารถร่วมรับรู้และเข้าใจโลก (life - worlds) ของผู้ถูกศึกษาไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความรู้สึกนึก คิด แรงจูงใจ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นการศึกษาค้นคว้านี้จะ ทำให้ได้รับรู้ข้อเท็จจริงที่เจาะลึกมากยิ่งขึ้นและสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตอีกด้านหนึ่ง ของวัยรุ่น รวมทั้งอาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษากับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยต่อไป ในแง่ของการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศที่มาจากฐานความคิดของผู้หญิงเอง แทนที่จะเป็น คำอธิบายที่มีอคติทางเพศแบบผู้ชายเป็นใหญ่ ดังเช่นในปัจจุบัน อันจะเป็นการสร้างกระบวนการ

ทัศนวิสัยทางสังคมวิทยาในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศได้ชัดเจน และเข้าถึงความเป็นจริงได้มากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันภายใต้บริบทของการอยู่ในสังคมล้านนาที่ยังคงมีความเชื่อเรื่อง “ซิด” หรือความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งอัปมงคล คือข้อห้ามที่ใช้ในการควบคุมสังคมล้านนาในสมัยโบราณมาเป็นเวลาช้านาน จนอาจกล่าวได้ว่าซิดบางอย่างเป็นกฎระเบียบที่ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งกว่ากฎหมาย ความเชื่อเรื่องผีปู้ย่าซึ่งเป็นผีบรรพบุรุษถูกนำมาใช้ในการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของคนหนุ่มสาวไม่ให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานเพราะจะถือว่า “ผิดผี” ชาวล้านนาเชื่อว่าถ้ามีเหตุการณ์ซิดดังกล่าวเกิดขึ้นในครอบครัวหรือชุมชนใดจะนำความวิบัติ ภัยพิบัติ ความเป็นอัปมงคลมาสู่ผู้ที่เป็นต้นเหตุ ครอบครัวจะต้องทำการแก้ไขถอนซิดตามจารีตประเพณี อย่างไรก็ตามเมื่อสังคมล้านนาได้เข้าสู่การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ความเชื่อเรื่องผีหรือซิดนี้อาจจะสวนทางกับโลกสมัยใหม่ เป็นความมั่งคั่งหรือไร้สาระ ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางของล้านนาทั้งเศรษฐกิจ การลงทุน การศึกษา การท่องเที่ยว และวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของสังคมล้านนาว่าโลกทัศน์และความเชื่อของชาวล้านนาโบราณยังคงมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาสู่คนในรุ่นหลังหรือไม่ หรือคนรุ่นใหม่มีการตีความและเชื่อในภูมิปัญญาล้านนาดังเดิมอย่างไรและจะสามารถรื้อฟื้นหรือนำกลับมาแก้ไขพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันได้อย่างไร ในแง่มุมใดบ้าง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

คำถามหลักของการวิจัยในครั้งนี้คือท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมแบบโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดนซึ่งสังคมล้านนาได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเชื่อวิถีชีวิต โลกทัศน์และภูมิปัญญาแบบล้านนายังคงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงที่มีการแสดงออกในเรื่องเพศมากขึ้นนี้ ได้รับการขัดเกลาหรือเรียนรู้เรื่องเพศจากความเชื่อต่าง ๆ แบบล้านนามากน้อยเพียงใด หรือมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยนความเชื่อ การให้ความหมายและการต่อรองการแสดงออกเรื่องเพศในลักษณะใด การวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อทำความเข้าใจต่อความคิดเบื้องหลังของวัยรุ่นหญิงในการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในสถานการณ์ต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษากระบวนการขัดเกลาทางสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงในบริบทต่าง ๆ ทั้งจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถานศึกษาและสื่อมวลชน

3. เพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคมให้วัยรุ่นหญิงได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและการให้ความหมายต่อตนเอง

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นหญิงที่เป็นนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ (ผลการวิจัยหลายชิ้นพบว่าเป็นกลุ่มที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานมากที่สุด) ซึ่งวัยรุ่นหญิงในช่วงอายุนี้นี้ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศจากครอบครัว สถาบันการศึกษา สื่อมวลชนต่าง ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ มากพอแล้วรับรู้ถึงการกระทำของตนเองว่าแบบใดเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับของสังคม ขณะเดียวกันก็มีรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศที่ปรากฏเป็นข่าวจากการนำเสนอของสื่อมวลชนตลอดเวลา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างนักศึกษานหญิงจากสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งผู้วิจัยสามารถติดตามกลุ่มตัวอย่างได้จนสิ้นสุดโครงการวิจัยและสามารถใช้วิธีการสังเกตบริบททางสังคมและความสัมพันธ์ของพวกเธอกับคนอื่น ๆ ในสังคมมาประกอบการศึกษาได้ จำนวน 10 คน ที่มีการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ จากคำบอกเล่าของ “ผู้ชมทางสังคม” (social audience) เช่น กลุ่มเพื่อน หรือคนรู้จัก โดยอาศัยการเข้าไปมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการให้ ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุด จากนั้นจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-dept interview) โดยใช้เวลาในการศึกษาวิจัย 2 ปี

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยในครั้งนี้นอกจากจะทำให้ทราบถึงรูปแบบการใช้ชีวิตด้านหนึ่งของวัยรุ่นหญิงในสังคมล้านนาที่อยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ ความเจริญหรือความทันสมัยแล้ว จะเป็นการได้กลับย้อนทบทวนและตั้งคำถามถึงองค์ความรู้หรือความเชื่อบางอย่างในสังคมล้านนาว่า ความเชื่อบางอย่างนั้นไม่ใช่สิ่งไร้สาระหรือมลาย ในทางตรงข้าม ข้อห้ามหรือข้อใดบางประเภทอาจขึ้นอยู่กับ “กาละ” และ “เทศะ” หรือนัยยะของการตีความที่เกี่ยวข้องด้วยสังคมและยุคสมัยที่ซ่อนอยู่ในนั้น การปรับแนวคิดบางอย่างที่เคยใช้กำกับควบคุมพฤติกรรมของคนในสมัยก่อนให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขก็น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้

ดังนั้นประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้คือ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและรูปแบบการแสดงออกของวัยรุ่นหญิงเกี่ยวกับเรื่องทางเพศโดยสามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจวิธีการ

ดำเนินชีวิตของวัยรุ่นได้อย่างแท้จริง สิ่งที่สังคมมองว่าเป็นปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นก็น่าจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุด

2. เพื่อให้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการศึกษาเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ อันจะเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย
3. เพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีอยู่อย่างจำกัดในสังคมไทยและเป็นการเข้าถึงความจริงเพียงครั้งหนึ่งด้วยคำอธิบายของผู้ชาย ผลการศึกษาจะได้รับความรู้จากผู้หญิงอีกส่วนหนึ่งที่ขาดหายไปหรือถูกมองข้ามไป

บทที่ 2

กรอบแนวคิดและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1.งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในแนวคิดความเรื่องของการพฤติกรรมทางเพศ (sexual behavior) นั้น การที่สังคมมีภาพตายตัวของบทบาททางเพศตามประเพณีของผู้ชายคือนักล่า (hunter) และผู้เริ่มต้น (active) ที่มีแต่ความต้องการและความแข็งแกร่งทางเพศที่จะแสดงออกในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิง ส่วนบทบาทตามประเพณีของผู้หญิงจะเน้นถึงความสวยงามในเรือนร่าง การยอมตามและสามารถที่จะสร้างความประทับใจให้กับผู้ชายได้ เช่น การเก้งก้างบ้าน และการเอาใจสามี เป็นต้น นอกจากนี้ อิทธิพลจากสื่อและวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่แผ่มาพร้อมกับสื่อต่าง ๆ ได้ทำให้บทบาทและพฤติกรรมทางเพศตามประเพณีของชายและหญิงมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นที่เน้นในความเป็นปัจเจกชนนิยมทางเพศ (individualism) มากขึ้น ภาพของผู้ชายที่เน้นถึงการแสดงออกทางเพศโดยไม่พยายามสร้างความผูกพันด้านอารมณ์กับผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง การเป็นนักเที่ยว นักดื่ม การใช้ชีวิตแบบง่าย ๆ ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชายรุ่นใหม่ ในขณะที่สื่อต่าง ๆ ได้พยายามหล่อหลอมผู้หญิงที่เน้นความสวยงาม ความเซ็กซี่และความเป็นตัวของตัวเองในเรื่องเพศและให้ความหมายเรื่องเพศเป็นความพอใจส่วนบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากที่สุดเพราะวัยรุ่นเป็นช่วงวัยของการเลือกสรรพฤติกรรมและความหมายทางเพศเพื่อสวมบทบาทนั้น การสร้างความหมายและลักษณะความเป็นเพศผ่านสื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ โฆษณาจึงมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาลักษณะความเป็นเพศของวัยรุ่น อาจกล่าวได้ว่าความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยโดยเฉพาะการสื่อสาร ได้มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการสร้างความหมายและสัญลักษณ์ของความเป็นเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มของวัยรุ่นที่เน้นความสุขและความพอใจทางเพศเฉพาะตนเองเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่นจึงเป็นกระบวนการและแบบแผนที่เกิดขึ้นใหม่โดยอิทธิพลจากสื่อส่วนหนึ่งด้วย (นิมิต มั่งมีทรัพย์, 2542)

Fine (1988 อ้างใน นิมิต มั่งมีทรัพย์, 2542) ได้ศึกษาการสร้างวาทกรรมในสังคมที่มีอิทธิพลต่อลักษณะความเป็นเพศชายเพศหญิง 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การสร้างวาทกรรมที่สื่อถึงความมีคุณธรรมจริยธรรม (discours of morality) เป็น วาทกรรมที่มีความเข้มงวดกวดขันมากที่สุด โดยมีตัวแทนคือ พ่อ แม่และ

สถาบันด้านศาสนา โดยที่เน้นเฉพาะเจาะจงในเรื่องเพศคือ การระงับยับยั้งทางเพศเป็นคุณธรรมระดับสูง เช่นเดียวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานเป็นเรื่องผิดบาปจะต้องถูกลงโทษ การสร้างวาทกรรมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องเพศของวัยรุ่นมีลักษณะสวนทางกับการสนับสนุนในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยและมีความรับผิดชอบของวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะว่าถ้าการมีเพศสัมพันธ์เป็นความผิดบาป ดังนั้นการเตรียมการและการวางแผนเพื่อการมีเพศสัมพันธ์ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องด้วย ซึ่งการแสดงความไม่เห็นด้วยของผู้ปกครองที่ให้มีการสอนเพศศึกษาส่วนหนึ่งก็เพราะได้รับอิทธิพลจากวาทกรรมนี้

2. การสร้างวาทกรรมที่สื่อถึงความปรารถนาหรือความต้องการ (discourse of desire) เป็นสิ่งที่แทรกซึมและแฝงอยู่กับสื่อต่าง ๆ (mass media) ในสังคมและครอบครัวที่สื่อถึงความต้องการและความปรารถนาในเรื่องเพศของชายและหญิง ทั้งในรูปของคำพูดและการกระทำ เช่น บทภาพยนตร์ ดนตรี นิยาย แต่สิ่งเหล่านี้พ่อแม่ ครู อาจารย์กลับพยายามหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวหรือพูดถึง ในขณะที่วัยรุ่นกำลังเผชิญอยู่กับความรู้สึกดังกล่าวและกำลังจะหาทางออกแต่พ่อแม่หรือครูอาจารย์ก็มีความกระดากอายที่จะพูดหรือบอกเรื่องนี้กับวัยรุ่น ดังนั้นวัยรุ่นส่วนใหญ่จึงเกิดความสับสนในเรื่องเพศที่เป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมว่าควรแสดงออกตามสื่อหรือเก็บกดควบคุมความรู้สึกเอาไว้ตามความต้องการของพ่อแม่และครูดีหรือไม่
3. การสร้างวาทกรรมที่สื่อถึงอันตราย (discourse of danger) เป็นการสร้างวาทกรรมที่สื่อสารเชิงควบคุมพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงมากกว่าชาย เป็นการข่มขู่วัยรุ่นหญิงในเรื่องเพศว่าสามารถทำให้ตั้งครรภ์และสร้างความเจ็บปวดทางอารมณ์ความรู้สึกจากการถูกทอดทิ้ง ทำให้เสี่ยงชื่อเสียงได้ การสร้างวาทกรรมที่สื่อถึงอันตรายนี้อีกด้านหนึ่งยังสื่อความหมายในเรื่องของความเสี่ยงอีกด้วย กล่าวคือ การสร้างวาทกรรมความกลัวเรื่องเพศก็ได้สร้างคุณค่าเรื่องเพศจากความเสี่ยงด้วยเช่นกันและยังส่งผลให้วัยรุ่นที่มีนิสัยชอบเสี่ยงตาย (fatalistic attitude) อยู่แล้ว หันมามีพฤติกรรมเสี่ยงด้วยการสร้างความตื่นเต้นทางเพศให้กับตนเองเพิ่มมากขึ้น
4. การสร้างวาทกรรมที่สื่อถึงผู้รับเคราะห์ (discourse of victimization) จากคตินิยมความเชื่อเรื่องอำนาจไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิงได้หล่อหลอมให้ผู้ชายพร้อมที่จะเอารัดเอาเปรียบทางเพศผู้หญิง ในการที่ผู้ชายมองเห็นผู้หญิง

เป็นเครื่องรองรับอารมณ์ทางเพศทำให้ผู้หญิงถูกประเมินว่าเป็นเหยื่อของผู้ชายที่ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองจากครอบครัวและสังคม การสร้างวาทกรรมนี้เป็นการแสดงถึงสถานะของผู้หญิงที่มีอำนาจจำกัดในการต่อรองทางเพศและรวมทั้งมีอำนาจจำกัดที่จะรับผิดชอบเรื่องต่าง ๆ เท่าเทียมชายด้วย

การสร้างวาทกรรมทางสังคมทั้ง 4 ลักษณะดังกล่าว มีลักษณะของความสับสนและขัดแย้งกันเองในบางเรื่องที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะความเป็นเพศชายเพศหญิงของวัยรุ่น เช่น ขณะที่วัยรุ่นหญิงรับรู้เรื่องเพศจากสื่อและความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับตนเองในเรื่องความต้องการทางเพศการแสดงออกถึงความรู้สึกทางเพศเป็นสิ่งปกติธรรมดา แต่สังคมส่วนใหญ่กลับขนานนามวัยรุ่นที่แสดงพฤติกรรมดังกล่าวว่าเป็นเด็กไม่ดี (sluts) การสร้างวาทกรรมที่มีสาระสนับสนุนให้วัยรุ่นหญิงมีความสามารถที่จะควบคุมเรื่องเพศของตนเองได้ แต่ก็รู้สึกขัดแย้งสับสนกับการเป็นเหยื่อของวัยรุ่นชาย ส่วนวัยรุ่นชายต่างก็รู้สึกสับสนและคลุมเครือกับบทบาทของตนเองเช่นกัน กล่าวคือ สังคมหล่อหลอมความคิดในเรื่องความตื่นเต้นทางเพศเป็นความสามารถของชายที่มีลักษณะไม่กลัวอันตรายใด ๆ แต่ก็ขัดแย้งสับสนกับวาทกรรมที่สื่อถึงความรับผิดชอบและการสร้างความสุขและความพึงพอใจร่วมกันระหว่างหญิงและชาย (have/hold discourse) ด้วยเช่นกัน

ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศต่าง ๆ มีการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจมากขึ้น ผู้หญิงกลายเป็นแรงงานในการผลิตและเป็นกลุ่มผู้บริโภครายใหญ่ การใช้ผู้หญิงในเชิงพาณิชย์เริ่มมีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของการใช้ผู้หญิงเพื่อการขายบริการทางเพศจนก่อให้เกิดปัญหาโสเภณีที่กลายมาเป็นปัญหาทางการเมืองมาจนทุกวันนี้ หรือการมองผู้หญิงในฐานะผู้บริโภคสินค้ารายใหญ่ที่จะยอมบริโภคสินค้าที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อความต้องการในการดำรงชีวิตแต่เพื่อความสวยความงาม ความมีเสน่ห์ของผู้หญิง การผลิตสินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องสำอาง สินค้าบำรุงสุขภาพและความงาม สินค้าที่เน้นความสวยงามของรูปลักษณ์มากกว่าประโยชน์ใช้สอย ตลอดจนการใช้ผู้หญิงเป็นสิ่งล่อให้คนมาสนใจในสินค้านั้น ๆ เช่น การโฆษณาบ้านและที่ดิน การโฆษณาเหล้าหรือแม้แต่การโฆษณาตู้เย็น ยิ่งผู้หญิงถูกดึงออกมาสู่ชีวิตของการเป็นสาวทันสมัย สาวทำงาน ภาพของสาวประเภทกุดสตรีที่เรียบร้อย เกือบตัวก็เปลี่ยนเป็นสาวทันสมัยที่ทำท่าย ที่ต้องทั้งเก่ง ทั้งสวย ทั้งฉลาด ทั้งทรงเสน่ห์น่าหลงใหล ทั้งคล่องแคล่วว่องไว ทั้งแข็งแรงที่ต้องมีกล้ามเนื้อเป็นบางส่วน ผู้หญิงในยุคของความทันสมัยถูกคาดหวังให้แบกรับภาระหลาย ๆ ด้าน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับในอดีตที่ต้องรับผิดชอบในเรื่องของการทำมาหากิน

ภายในครอบครัวและการค้าขายภายในหมู่บ้าน กับผู้หญิงปัจจุบันต้องแบกรับภาระที่จะต้องทำงานนอกบ้านให้ดีไม่แพ้ชายในยุคสมัยที่ประกาศกันว่าเต็มไปด้วยเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน อีกทั้งยังต้องดูแลบ้าน ดูแลลูก ประนินบิตสามีและยังต้องทำตนให้เป็นผู้ที่ดูสาวเสมอ สวยเสมอ บุคลิกดี ทรงเสน่ห์เข้ายวน การแบกรับภาระของสาวยุคใหม่ที่ต้องทั้งเก่ง ทั้งสวย ทั้งฉลาดหรือสตรีนักธุรกิจ สาวทำงาน สตรีหลักกับภาระของผู้หญิงในอดีตที่ต้องเป็นแม่ที่ดี เมียที่ดีทำให้ภาระหน้าที่ของผู้หญิงมิได้ลดลงไปเลย นิยามของความเป็นผู้หญิงในปัจจุบันที่ยังมีมากเท่าไรก็หมายถึงภาระหน้าที่ที่ต้องแบกรับมากขึ้นเท่านั้น

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นเรื่องเพศในสังคมไทยยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เนื่องจากเรื่องเพศในสังคมไทยถูกมองว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรเปิดเผย องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในสังคมไทยจึงมีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่การศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นนั้นส่วนใหญ่มักเป็นการศึกษาในประเด็นที่วนเวียนอยู่ในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคเอดส์ การสำส่อนทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นชายมากกว่าวัยรุ่นหญิง และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาส่วนใหญ่ให้ภาพที่คล้ายกันคือ พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยกำลังกลายเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญ และต้องหาวิธีการแก้ไขเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสังคมไทยต่อไป (พรทิพย์ วงศ์เพชรสง่า, 2528; สุปาจริย์ วิชัยโรจน์, 2530; กฤตยา อาชวนิจกุลและวรารภรณ์ แซ่มสนิท, 2533; วรวิทย์ ตาปิง, 2536; ชชาติ แจ่มนุช, 2538; พะเยาว์ ละกะเต็บ, 2538; ระพีพรรณ ภูมกาพันธ์พงษ์, 2540; ปวีณา สายสูง, 2541; สุทธิลักษณ์ ตั้งบริบูรณ์และคณะ, 2541; ญาดา วาทกิจ, 2543; แสงอัมพา บำรุงธรรม, 2543)

ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพในช่วง 10 ปีที่ผ่านมามักปรากฏในรูปแบบงานเขียนเชิงสารคดีที่สะท้อนวิถีชีวิตวัยรุ่นในสังคมไทยที่เป็นปัญหา โดยจะเล่ารายละเอียดเป็นกรณีศึกษา (case study) แต่ละราย (สมประสงค์ พระสุจันท์ทิพย์, 2544; บุตรรัตน์ บุตรพรหม, 2544; แก้วกานต์ กองโชค, 2545; อรสม สุทธิสาคร, 2545 และเอกรงค์ ภาณุพงษ์และคณะ 2546) ซึ่งเจาะลึกในรายละเอียดพฤติกรรมทางเพศของ วัยรุ่นมากขึ้นแต่ยังขาดความรัดกุมในแง่ระเบียบวิธีในการศึกษา (การศึกษาในเชิงวิชาการ) และผลการศึกษาได้ตอกย้ำให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในโครงสร้างทางสังคมที่ให้ความหมายแก่เรื่องเพศที่แตกต่างกันระหว่างชายหญิง โดยบรรทัดฐานทางสังคมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจะควบคุมพฤติกรรมทางเพศ

ของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย อันเป็นการผลิตซ้ำทางความคิดที่วางอยู่บนฐานคิดของผู้ชายซึ่งไม่เพียงพอที่จะทำความเข้าใจกับสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนและหลากหลายเช่นปัจจุบัน ขณะเดียวกันสิ่งที่เรียกว่า “เซ็กส์” (sexuality) นั้นมีมิติที่ซับซ้อนมากกว่าการมองเพียงแค่การมีเพศสัมพันธ์แต่มีความหมายครอบคลุมทั้งความคิด ความรู้สึก ความพึงพอใจ รสนิยม จินตนาการ พฤติกรรมทางเพศที่แสดงออกและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย การศึกษาครั้งนี้จึงต้องการทำความเข้าใจในกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิงซึ่งถูกมองว่า “ไม่เป็นกุลสตรีไทยที่ดี” เป็นผู้ที่มีปัญหาหรือสร้างปัญหาสังคมว่าวัยรุ่นหญิงเหล่านั้นมองตนเองอย่างไรและพวกเธอคิดว่าคนอื่น ๆ ในสังคมมองพวกเธออย่างไรบ้าง “เซ็กส์” ในความคิดของพวกเธอมีความหมายว่าอย่างไร พวกเธอมีเหตุผลเบื้องหลังอย่างไรในการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ

งานศึกษาของนักวิชาการไทยบางชิ้นพยายามเสนอทางเลือกใหม่ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางเพศของผู้หญิงในสังคมไทยโดยมองจากจุดยืนของผู้หญิงที่เป็นผู้ถูกศึกษาซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการทำความเข้าใจเรื่องการค้าประเวณีได้แก่งานของ Pasuk Phongpaichit (1982 อ้างในนิวัตร สุวรรณพัฒนา, 2541) เรื่อง “From peasant girls to Bangkok masseuses” ที่ศึกษาเรื่องการอพยพแรงงานของผู้หญิงจากชุมชนชนบท ทั้งจากภาคอีสานและภาคเหนือเข้ามาเป็นหมอนวดในธุรกิจค้าบริการทางเพศ งานวิจัยชิ้นนี้ได้ตั้งข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทบาทตามประเพณีของความเป็นลูกสาวที่รับผิดชอบส่งเงินที่ได้จากการขายประเวณีกลับมาให้พ่อแม่และครอบครัวอยู่เสมอ

งานศึกษาวิจัยของสุลีมาน นฤมล (2531) เรื่อง “นางงามตู้กระจก : การศึกษากระบวนการกลายเป็นหมอนวดไทย” ที่ได้อธิบายโลกทัศน์และความคิดของผู้หญิงในช่วงเปลี่ยนผ่านของการก้าวสู่กระบวนการกลายเป็นหมอนวดอาชีพ เป็นการพยายามอธิบายภาพความสลับซับซ้อนทางความคิดของผู้หญิงระหว่างภาพความเป็นผู้หญิงคนชั่วที่สังคมได้ประทับตราให้กับผู้หญิงที่ประกอบอาชีพค้าประเวณีกับภาพความเป็นคนดีของผู้หญิงที่ทำหน้าที่ค้าจน เลี้ยงดูพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัว มีการ “อ้างเหตุผลเข้าข้างตนเอง” (rationalization) อันเป็นเทคนิคของการหลอกลวงการกระทำผิดให้เป็นกลาง กล่าวคือหมอนวดจะมีการอ้างเหตุผลเพื่อสนับสนุนต่อการเป็นหมอนวดของผู้หญิงนั้นจะมีลักษณะของการอ้างอิงถึงความจำเป็นบีบบังคับให้ผู้หญิงต้องยึดการอาบอบนวดเป็นอาชีพ แม้จะรู้ว่าเป็นอาชีพที่สังคมรังเกียจ แต่เพื่อตอบสนองบุญคุณพ่อแม่หรือมีลักษณะการยอมถูกประณามเพื่อให้คน

อื่นได้รับความสุข ในขณะที่ผู้หญิงบางคนไม่สามารถเลี้ยงบุตรและครอบครัวได้ สิ่งนี้ทำให้หมอนวดลดความขัดแย้งในใจเธอลงและการอ้างเหตุผลจะเปลี่ยนไปในทางที่มั่นคงขึ้นโดยไม่สนใจว่าสังคมจะประณามอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้หญิงมีเกียรติภูมิแห่งตน (self esteem) สูงขึ้นหลังจากที่ถูกทำลายลง

ภาพในอดีตสะท้อนว่า วิถีชีวิตของหญิงชาวบ้านมิได้เคร่งครัดหรือให้ความสำคัญกับพรหมจรรย์มากเท่ากับสตรีในชนชั้นปกครอง ซึ่งมีการเก็บผู้หญิงไว้เพื่อค้ำจุนสถาบันศักดินา ในขณะที่ผู้หญิงสามัญชนแม้จะถูกอบรมให้มีการควบคุมทางเพศ แต่จะมีความเคร่งครัดหรือเน้นจะเป็นเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์นอกระบบ คือการมีคู่มากกว่า ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันให้กับไพร่ชายที่จะต้องเดินทางไปเกณฑ์แรงงานยาวนานเป็นเดือน ๆ พฤติกรรมนอกใจระหว่างสามีภรรยาถูกตีค่าแตกต่างกัน ในขณะที่ฝ่ายชายมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่มีใช้ภรรยาจะเรียกว่า “มีเมียน้อย” ซึ่งมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับผู้ชาย แต่ถ้าเป็นผู้หญิงมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่มีใช้สามีไม่เรียกว่า “มีผัวน้อย” แต่เรียกว่า “การมีคู่” ซึ่งความหมายนั้นต่างกัน การมีคู่ถือว่าเป็นสิ่งที่เลวร้าย เป็นความผิดทั้งในกรอบของระบบศีลธรรมและกรอบของสังคม ในความรู้สึกของผู้คน ในขณะที่เรื่องของการมีเพศสัมพันธ์เนื่องจากความรัก ความพึงพอใจของทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง การลักลอบได้เสียกันก่อนแต่งงานหรือก่อนที่ผู้หญิงจะรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทั่วไป โดยสังคมมีทางออกให้ด้วยการมีประเพณีผิดผี การเสียผี การใส่ผีหรือการขอมา ทั้งนี้เนื่องจากมันมิได้มีผลต่อการสันคลอนสถานภาพหรือความมั่นคงของฝ่ายชาย การแต่งงานในสังคมไทยเป็นการแต่งงานเข้ามาของฝ่ายหญิง ซึ่งเป็นเพียงแค่การย้ายที่อยู่จากครอบครัวฝ่ายชายเข้ามาอยู่ในครอบครัวของฝ่ายหญิงเพื่อเป็นแรงงาน ฐานะของผู้หญิงจึงเป็นเสมือนสิ่งที่ใช้เพิ่มแรงงานให้กับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในรูปของแรงงานจากสามีหรือแรงงานเด็กคือลูก ซึ่งผู้หญิงก็ทำหน้าที่ในการผลิตขึ้นมา แม้ว่าบทบาทหลักในครัวเรือนจะอยู่ที่ผู้หญิงทำงานในไร่นาและครัวเรือนแต่อ่านาจไม่ได้ผู้ที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้ดึงดูดแรงงานเพราะในครอบครัวผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดก็คือเพศชาย ซึ่งก็คือ พ่อตา และเมื่อพ่อตาตาย สามีก็จะขึ้นมาใช้อำนาจมากที่สุดในบ้าน การแต่งงานเข้ามาในครอบครัวของฝ่ายหญิงจึงมิได้มีความหมายในทางที่เป็นการเสริมอำนาจให้กับฝ่ายหญิงแต่ประการใด เพียงแต่ผู้หญิงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าผู้ชายเท่านั้น

ในยุคที่ความงามของผู้หญิงมิใช่เป็นเพียงแค่เครื่องบ่งบอกถึงบุญวาสนาที่มีรูปงามหรือการเป็นกุลสตรีผู้มีบุญเท่านั้น ความงามของผู้หญิงกลายเป็นบันไดที่นำไปสู่การเลื่อน

สถานภาพของผู้หญิงและโอกาสต่าง ๆ ในชีวิต เช่นเดียวกับในปัจจุบันที่ความงามของผู้หญิงเป็นเสมือนชุมทรัพย์ที่นำไปสู่การได้รางวัลจากการประกวดนางงาม การถูกทาบทามให้เป็นดารา รวมทั้งการเป็นเมียน้อยเมียเก็บเพื่อแลกกับข้อเสนอที่เต็มไปด้วยความสะดวกสบายของผู้มีอำนาจ ผู้ที่มั่งคั่งร่ำรวยในสังคม ความมั่งคั่งของผู้หญิงที่เป็นเสมือนชุมทรัพย์มหาศาลนั้นหมายถึงความงามของเรือนร่าง ความมีเสน่ห์ที่ชวนหลงใหล ผู้หญิงกับความงามถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดประกวดนางสาวไทยในปีพ.ศ.2482 เพื่อช่วยดึงดูดประชาชนให้สนใจในเรื่องรัฐธรรมนูญ การใช้ความงามของผู้หญิงในการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของประเทศในการส่งสาวงามไปประกวดในระดับนานาชาติ เช่น การประกวด Miss World Miss Universe Miss Asia Pacific เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก ในขณะที่รางวัลจากการประกวดก็มีมูลค่ามหาศาลพร้อมกับการที่จะได้มีโอกาสที่จะเลือกผู้ชายที่เสนอตัวเข้ามาหลังจากการที่เป็นนางงาม บทบาทของผู้หญิงถูกดึงออกมาใช้โดยใช้ความงามของเรือนร่าง กิริยามารยาทที่มีเสน่ห์ชวนดู ความหมายของความงามยุคใหม่หมายถึงความมั่นใจในตัวเอง บุคลิกที่สง่างาม ผู้หญิงมิได้เป็นเพียงแม่บ้านแม่เรือนหรือถูกเก็บไว้ในบ้านเท่านั้น แต่ผู้หญิงเริ่มออกมาสู่ปริมณฑลสาธารณะมากขึ้น แต่ก็นิยามที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจรัฐเช่นเดิม

การทำให้เกิดความทันสมัยได้ทำให้เกิดชนชั้นใหม่ขึ้นมาในหมู่ผู้หญิง คือระหว่างกุลสตรีหรือผู้หญิงดีกับผู้หญิงคนชั่ว โดยใช้บรรทัดฐานในเรื่องของการรักษานวลสงวนตัว ผู้หญิงที่ไม่สามารถรักษาวินัยพรหมจารีไว้ได้จะถูกมองว่าเป็นหญิงคนชั่ว เป็นผู้หญิงที่ไม่ดีแม้ในสายตาของผู้หญิงด้วยกันและในการมองตัวเองของผู้หญิง และความทันสมัย (modernization) และความเป็นชาตินิยม (nationalism) ได้ทำให้การได้เสียก่อนการแต่งงานที่เป็นเพียงการผิดผีกลายเป็นตราบาป (stigma) ในยุคของความทันสมัย นอกจากการพยายามทำให้ประเทศมีความทันสมัยจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางความคิดในการมองตนเองของผู้หญิงแล้ว ยังทำให้เงินตรากลายเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงชีวิตไปสู่ความทันสมัย ความเจริญ พร้อม ๆ กับความงามของผู้หญิงก็มีไ้แต่เพียงส่วนหนึ่งของความเป็นกุลสตรี เป็นสตรีที่มีบุญวาสนาแต่มันได้กลายเป็นใบเบิกทาง เป็นบันไดที่ไ้ไปสู่ความฝันความก้าวหน้าของผู้หญิง พอ ๆ กับการเป็นธุรกิจที่ทำรายได้มหาศาล

ในขณะที่ระบบครอบครัว เครือญาติของชุมชนชนบทในภาคเหนือภายใต้ความเชื่อเรื่อง “ผีป่วน” ที่สืบทอดผ่านทางผู้หญิงในสายตระกูลได้มีการถกเถียงกันถึงความหมายของ

ผีป่วนาคืออะไร และได้มีการให้นิยามความหมายของผีป่วนาที่หลากหลายกันออกไป เช่น ผีป่วนาคือวิญญาณหรือผีบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ผีป่วนาคือวิญญาณที่ได้รับการประกอบพิธีกรรมบูชา ถือว่าเป็นวิญญาณของบรรพบุรุษที่มีการสืบสายมาทางฝ่ายมารดาและเป็นวิญญาณที่ได้เคยมีคุณประโยชน์ต่อสมาชิกในกลุ่ม

ในระดับครัวเรือนของสังคมล้านนา ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในเรื่องของการนับถือผีทั้งในด้านความเชื่อและการแสดงออกซึ่งความเชื่อในเรื่องพิธีกรรม บทบาทสำคัญที่สุดของการนับถือผีบรรพบุรุษหรือที่เรียกว่า “ผีป่วนา” (Chayan, 1984) ซึ่งเกือบทุกกรณีจะสืบทอดความเชื่อผ่านทางสายผู้หญิง จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ผู้หญิงที่อาวุโสที่สุดในกลุ่มตระกูลของผู้มีผีเดียวกันจะเป็นหัวหน้า มีบทบาทสำคัญในการประกอบพิธีบูชาผีป่วนาและการดูแลทุกข์สุขและควบคุมความประพฤติของลูกหลานในตระกูล การนับถือผีป่วนาซึ่งสืบเชื้อสายมาทางฝ่ายมารดา มีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับความสัมพันธ์ทางเพศและการแต่งงานของผู้หญิงในตระกูลสมัยเดิมเชื่อกันว่าหากผู้หญิงนั่งบนกระดานหรือเสื่อผืนเดียวกัน ถูกล่วงเกิน ถูกสัมผัสเนื้อตัว หรือมีเพศสัมพันธ์กับชายที่อยู่นอกตระกูลก็จะทำให้ผีที่อยู่ในตัวผู้หญิงถูกละเมิด โดยทั่วไปผู้เป็นแม่มักจะอบรมสั่งสอนผู้หญิงมาตั้งแต่อายุประมาณ 12 – 13 หรือเมื่อเริ่มเข้าสู่รุ่นสาวว่าในตัวคนแต่ละคนจะมีผีสิงสถิตอยู่ เมื่อเริ่มสาว ผู้หญิงจะถูกพร่ำสอนให้ตระหนักว่าการที่ผู้ชายซึ่งมิได้นับถือผีเดียวกันถูกเนื้อต้องตัวหรือล่วงเกินจะทำให้ “ผิดผี” อาจเป็นสาเหตุให้คนในครอบครัวซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มผีป่วนาเดียวกันเจ็บป่วย การผิดผีในลักษณะนี้หรือลักษณะอื่น ๆ จะต้องขอขมาต่อผีป่วนา สำหรับกรณีฝ่ายชายผิดผีของฝ่ายหญิงก็ต้องนำดอกไม้มือเทียนพร้อมด้วยเงินจำนวนหนึ่งมาซื้อหัวหมูหรือไก่ เพื่อเซ่นไหว้ขอขมาผีป่วนาของผู้หญิง หากฝ่ายชายมีความประสงค์จะแต่งงานกับฝ่ายหญิงก็เรียกว่า “ใส่ผีหรือใส่เอา” หากไม่ต้องการแต่งงานเรียกว่า “ใส่บ่เอา” (นิภา จีรภัทร์, 2539)

ถึงแม้ว่างานศึกษาบางชิ้นจะตั้งข้อสังเกตไว้อย่างน่าสนใจว่า กลไกสำคัญทางอุดมการณ์ของระบบครอบครัว เครือญาติในชุมชนภาคเหนือ เรื่อง “ผีป่วนา” คือกลไกในการควบคุมเรื่องทางเพศและการแต่งงานของลูกสาว อันแสดงให้เห็นแนวความคิดและการจัดการเรื่องทางเพศของลูกสาวที่มีความเกี่ยวโยงกับบทบาทของลูกสาวตามความคาดหวังของครอบครัว และถึงกับมีการตีความต่อไปอย่างน่าสนใจว่าแท้ที่จริงแล้ว ในแง่หนึ่งเพศและร่างกายของลูกสาวก็เปรียบเสมือนปัจจัยการผลิตของพ่อแม่และครอบครัว การตีความในแนวความหมายนี้ได้พยายามแสดงความซับซ้อนของระบบคิดที่สัมพันธ์กับความเชื่อ ค่านิยม

วิถีชีวิตและจารีตปฏิบัติของชาวบ้านในชุมชนภาคเหนือ บนเงื่อนไขทางสังคมของการผลิตหนึ่ง อย่างไรก็ตามการศึกษาในส่วนที่กล่าวถึงกรอบประเพณี ปฏิบัติภายใต้การดูแลและจัดการของพ่อแม่ ผู้อาวุโสและบทลงโทษเมื่อมีการล่วงละเมิด ทำให้การทำความเข้าใจเรื่องนี้ไม่สามารถมองเห็นการปฏิสัมพันธ์อย่างรอบด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะยังไม่ได้มีการกล่าวถึงความคิดและการจัดการเรื่องทางเพศจากตัวลูกสาวเอง ถึงแม้ว่าจะมีการตั้งข้อสังเกตจากนักวิชาการบางท่านเอาไว้แล้วว่าแม้จะมีการกรอบประเพณี ปฏิบัติและบทลงโทษในเรื่องการจัดการเรื่องทางเพศของลูกสาวอยู่ก็ตามแต่ก็พบว่ามีการล่วงละเมิดอยู่

ส่วนการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหนือผ่านสื่อและงานเขียนต่าง ๆ นั้น มีดังต่อไปนี้

งานวิจัยของยศ สันตสมบัติ (2535) เรื่อง “แม่หญิงสีขาวดำ : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย” เป็นการพยายามทำความเข้าใจและอธิบายการค้าประเวณีในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์มิใช่ปัญหาสังคมหรือปัญหาของผู้หญิง และหน่วยในการวิเคราะห์ก็มีใช้ผู้หญิง หากแต่เป็นชุมชนและปฏิสัมพันธ์ของพลังต่าง ๆ ที่กำหนดความเป็นไปของสังคมไทย ทั้งในระดับมหภาคลงไปสู่ชุมชนหมู่บ้าน งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการพยายามทำความเข้าใจการค้าประเวณีว่าเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางสังคมของการผลิตในชุมชนชนบท และทำความเข้าใจ เรื่องความเป็นชุมชนซึ่งสัมพันธ์กับศักยภาพและอำนาจในการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น รวมไปถึงสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างสัมพันธ์กับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ภายใต้ระบบสังคมที่มีความไม่เท่าเทียมทางเพศซ้อนทับอยู่กับความแตกต่างทางชนชั้น

และจากการศึกษาของนิวัตร สุวรรณพัฒนา (2541) เรื่อง “ชุมชนค้าประเวณี” ประเด็นที่น่าสนใจคือการดำรงอยู่ของอาชีพการค้าประเวณีในความหมายของชุมชน ผู้หญิงที่เข้าสู่การค้าประเวณีเลือกที่จะผลิตซ้ำความสัมพันธ์ของตนเองกับครอบครัวและชุมชนในฐานะความเป็นลูกสาวที่ดีเพื่อลดภาวะความกดดันและความตึงเครียดที่ตนเองต้องเผชิญอยู่ บนเงื่อนไขทางสังคมของการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้อิทธิพลของระบบเศรษฐกิจแบบเงินตรา แรงกระทบจากภายนอกที่เกิดขึ้นกับชุมชนสร้างภาวะความตึงเครียดให้กับระเศรษฐกิจในชุมชนชนบทอย่างมาก เมื่อพิจารณารวมเข้ากับแนวทางการวางแผนพัฒนาในภาคเหนือที่เน้นการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ เกิดการขายตัวของสถานบริการ สถานเริงรมย์ในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นมากมาย พร้อม ๆ กับการขยายตัวของอุตสาหกรรมทางเพศและเครือข่ายการ

คำประเพณีที่ขยายตัวข้ามชาติออกไป ภายใต้กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ นอกจากจะสร้างภาวะความตึงเครียดให้กับระบบเศรษฐกิจในชุมชนแล้ว ยังได้สร้างภาวะความกดดันและความตึงเครียดทางวัฒนธรรมให้กับผู้หญิงในฐานะผู้รับผิดชอบหลักต่อความอยู่รอดต่อเนื่องของครอบครัว อันเป็นบทบาทที่สืบทอดต่อเนื่องตลอดมา

ภาวะความกดดันบนตัวผู้หญิงในชนบทที่เพิ่มขึ้นนี้ ปรากฏให้เห็นในระดับที่แตกต่างกันไปบนคำอธิบายของชาวบ้านเรื่องแบบแผนการเข้าสู่การค้าประเพณีทั้งสามประเภท ไม่ว่าจะเป็นประเภทที่หนึ่ง ที่อธิบายว่าเป็นพวกที่ทำเพราะความทุกข์ยากลำบากของพ่อแม่และฐานะทางบ้านที่ยากจน หรือประเภทที่สอง ที่อธิบายว่า เป็นพวกของสาวฮ้าย สาวใจแตกและประเภทที่สาม ที่อธิบายว่าเป็นพวกของแม่ฮ้างเล็กผัวและแม่ฮ้างหนีผัว

ความเป็นแม่ฮ้างฮ้ายในความหมายของชุมชน ได้รับการอธิบายว่าเป็นลูกสาวที่ล่วงละเมิดอำนาจในการจัดการเรื่องทางเพศของพ่อแม่ ซึ่งเป็นความคาดหวังของครอบครัวต่อตัวลูกสาว การล่วงละเมิดอำนาจหรืออีกนัยหนึ่งคือการไม่สามารถจัดการเรื่องทางเพศของตัวเองให้เป็นไปตามความคาดหวังของครอบครัว ทำให้เรื่องราวของหญิงสาวถูกนำมาเล่าและกล่าวถึงส่งผลกระทบต่อฐานะและหน้าตาทางสังคมของพ่อแม่ ความตึงเครียดและความกดดันต่อตัวลูกสาวแสดงให้เห็นจากการที่ลูกสาวไม่สามารถจัดการเรื่องทางเพศของตนเองให้เป็นไปตามความคาดหวังของครอบครัวได้ ไม่ว่าจะเป็นเพราะการแสดงพฤติกรรมฮ้ายในเรื่องทางเพศหรือการไม่สามารถใช้เพศและร่างกายของตนเองแลกเปลี่ยนเอาแรงงานใหม่เข้ามาในครอบครัวเพื่อทำการผลิตในไร่นาบนเงื่อนไขทางสังคมของการผลิตแบบเดิม เนื่องมาจากการผลิตในไร่นาไม่สามารถตอบสนองต่อความมั่นคงอยู่รอดต่อเนื่องของครอบครัวได้ดังอดีต ผู้หญิงจึงเสมือนตกอยู่ในสภาพยอมจำนนต่อการใช้เพศและร่างกายของตนเองเป็นสินค้าในกระบวนการค้าประเพณีเพื่อลดภาวะความกดดันจากการเป็นผู้รับผิดชอบต่อความอยู่รอดต่อเนื่องของครอบครัว ซึ่งก็คือความคาดหวังของครอบครัวนั่นเอง

ในขณะที่ความตึงเครียดและความกดดันต่อตัวพ่อแม่แสดงให้เห็นจากการพยายามอธิบายว่า “ไหน ๆ มันก็เป็นคนฮ้ายแล้ว ฮ้ายใกล้ ๆ บ้าน ชาวบ้านเขาก็จะเล่า ขยายขึ้นหน้าพ่อแม่ให้ไปฮ้ายไกล ๆ บ้าน ไม่มีคนรู้จักดีกว่า แถมยังได้เงินอีกด้วย” เป็นการพยายามอธิบายเพื่อลดภาวะความกดดันที่เกิดขึ้นกับตัวพ่อแม่จากการที่ลูกสาวเข้าสู่การค้าประเพณี ในด้านหนึ่งพ่อแม่พยายามอธิบายความหมายของการเข้าสู่การค้าประเพณีของลูกสาวว่าเป็นเพราะพฤติกรรมความ

เป็นแม่หญิงฮ้ายของลูกสาวเอง แต่ในอีกด้านหนึ่งก็แสดงให้เห็นภาพการณ์ยอมจำนนต่อกระบวนการใช้เพศและร่างกายของลูกสาวเป็นสินค้าเพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินตราและการสะสมทุนทุนด้วยเช่นกัน

การวิจัยเอกสารเรื่อง สถานภาพและบทบาทของสตรีภาคเหนือ กับพัฒนาการของการขายบริการทางเพศ ของจิราลักษณ์ จงสถิตมัน (2535) มีความเห็นว่า แม่ผู้คนภาคเหนือจะให้ความเชื่อเรื่องผีปู้ย่าเป็นมาตรการควบคุมทางสังคมในเรื่องของพฤติกรรมทางเพศแต่ในความเป็นจริงก็มีการล่วงละเมิดปทัสฐานทางเพศแตกต่างกันไป บ้างก็เห็นว่าหญิงสาวและชายหนุ่มในหมู่บ้านอาจจะมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการแต่งงานในทุ่งนาหรือป่าเขา และจำนวนไม่น้อยในกรณีดังกล่าวก็อาจจัดเข้าอยู่ในข่ายของการข่มขืนได้ บางท่านถึงกับกล่าวว่า หญิงสาวน้อยคนที่พบในหมู่บ้านเป็นผู้หญิงบริสุทธิ์ก่อนแต่งงาน หญิงสาวบางคนอาจจะเคยมีความสัมพันธ์ทางเพศมาแล้วหลายครั้งหรืออาจจะเคยทำแท้งมาก่อนการแต่งงานก็เป็นได้หรือในกลุ่มหญิงสาวในหมู่บ้านใกล้เมืองบางกลุ่มก็ไม่สู้จะเคร่งครัดกับปทัสฐานทางเพศที่ควบคุมโดยความเชื่อผีปู้ย่านักเพราะถือเอาว่าตราบใดที่แม่ไม่รู้ ผีปู้ย่าก็จะไม่รู้เช่นกัน ในประเด็นนี้จะพบว่า มีแนวคิดที่พยายามเสนอว่า แม้จะมีความเชื่ออยู่ในอำนาจเหนือธรรมชาติของผีปู้ย่าที่จะลงโทษต่อผู้ที่ล่วงละเมิดหรือล่วงเกินต่อผี โดยใช้กลไกเรื่อง “การผิดผี” เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมทางเพศของผู้คนในชุมชน โดยเฉพาะลูกสาวแต่ก็ยังปรากฏการประพฤติ ปฏิบัติที่ล่วงละเมิดอยู่เสมอมา

งานศึกษาของธเนศวร์ เจริญเมือง (2535) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อมูลและบทสรุปจากการวิจัยภาคเอกสารในส่วนงานของจิราลักษณ์ (2535) ในประเด็นเรื่องเพศสัมพันธ์ไว้อย่างน่าสนใจว่า การที่จิราลักษณ์มีข้อสรุปเรื่องพฤติกรรมทางเพศของคนในล้านนาในอดีตว่า คนในสังคมล้านนาไม่เคร่งครัดเรื่องศีลธรรมทางเพศ ถือเป็นการวิเคราะห์ที่รวบรัดและขาดข้อมูลในการสนับสนุนอย่างเพียงพอเพราะเป็นการอ้างเพียงแค่อยึดเอาข้อมูลบางส่วนมาพิจารณา เช่น การเอานิทานพื้นบ้านจำนวนมากเรื่องเพศและความสัมพันธ์ทางเพศของคนหลายกลุ่มหลายวัย การพูดคุยเรื่องรายละเอียดของอวัยวะในร่างกาย โดยเน้นปัญหาการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องเพศและกฎหมายล้านนาที่ระบุการทำอนาจารสัตว์ รวมทั้งการเห็นว่าหญิงสาวล้านนาไม่ได้เคร่งครัดกับความรักรักนวลสงวนตัวจากข้อความที่ว่า “หญิงสาวจำนวนไม่น้อยที่ไม่ใช่หญิงบริสุทธิ์เมื่อแต่งงาน บางคนอาจจะมีความสัมพันธ์ทางเพศมาแล้วหลายครั้ง และก็มีบางคนที่เคยทำแท้งมาแล้ว” ธเนศวร์มองว่า การที่จิราลักษณ์ยึดเอาประเด็นนี้ขึ้นมาเสนอ

เหมือนกับเป็นการที่จะนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า เมื่อหญิงสาวในอดีตไม่เคร่งครัดเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศก็เท่ากับว่าหญิงสาวเหล่านั้นไปประกอบอาชีพขายบริการทางเพศโดยไม่มีปัญหาใด ๆ เป็นการเต็มใจไปเพราะไม่ค่อยเคร่งครัดในเรื่องทำนองนี้อยู่แล้ว

ภักดีกุล รัตนา (2543) ศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 25 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 26 พบว่าภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหนือเกิดจากทัศนคติทางสังคมของคนในสังคมล้านนาและสังคมภายนอก โดยเฉพาะจากกรุงเทพฯ ที่เข้ามามีความสัมพันธ์กับล้านนาตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ ด้วยทัศนคติอันเกิดจากมุมมองของชนชั้นสูงกรุงเทพฯ ที่เข้ามาจัดการปกครองในล้านนาได้นำไปสู่การสร้างและนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหนือที่เป็นกลุ่มคนที่ต่ำต้อยด้อยค่าเป็นเพียง “อีลาวกีนกิ้งก่าบก” สกปรก เกียจคร้าน ใจง่าย เจ้าเล่ห์มารยา ดังปรากฏในงานวรรณกรรม เอกสารทางราชการและจดหมายเหตุส่วนบุคคลในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ทัศนคติเชิงดูแคลนนี้เป็นทัศนคติที่ชนชั้นสูงกรุงเทพฯ มีต่อผู้หญิงเหนือในทุกชนชั้น ทั้งผู้หญิงชนชั้นสูงและผู้หญิงชาวบ้าน ภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือจึงถูกนำเสนอในภาพที่เกิดจากมุมมองแบบชนชั้นที่คนกลุ่มหนึ่งมองคนต่างกลุ่มด้วยความคิดที่ดูแคลนและมีสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกับตน ดังภาพ “อีลาว” ไปถึงการมีมุมมองแบบผู้ชายที่มองผู้หญิงเหนือด้วยสายตาของคนต่างเพศที่เห็นผู้หญิงเหนือใจง่าย ไม่รักษาวลสงวนตัว เมื่อผนวกสภาพความแตกต่างของพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมระหว่างกรุงเทพฯ กับล้านนาในช่วงเวลาดังกล่าวด้วยแล้ว ยิ่งทำให้ทัศนคติเชิงดูแคลนต่อผู้หญิงเหนือของกรุงเทพฯ ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนจากงานเขียนร่วมสมัยต่าง ๆ เช่น เสภาขุนช้างขุนแผน โครินิราศสุพรรณ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในอีกด้านหนึ่ง ทัศนคติของชนชั้นสูงกรุงเทพฯ ต่อผู้หญิงเหนือดังกล่าวได้นำไปสู่การที่ผู้หญิงเหนือชนชั้นสูงพยายามปรับเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมของล้านนาให้ศิวิไลซ์ตามแนวทางของกรุงเทพฯ พร้อมกับพยายามยืนยันถึงอัตลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมของตนเห็นได้จากบทบาทของพระราชชายาเจ้าดารารัศมีที่ทรงจำลองความคิดและโลกทัศน์แบบชนชั้นสูงกรุงเทพฯ มาไว้ในคุ้มหลวงด้วยการส่งเสริมและดัดแปลงขนบธรรมเนียมบางอย่างของล้านนาให้สอดคล้องกับโลกทัศน์ของพระองค์ที่ได้รับการกล่อมเกลามาตั้งแต่ครั้งพระองค์มีโอกาสใกล้ชิดกับชนชั้นสูงกรุงเทพฯ เช่น การละคร การฟ้อน การดนตรี โดยศิลปะเหล่านี้มีลักษณะพิเศษเฉพาะ เช่น การฟ้อนรำที่มีระเบียบและแบบแผนการฟ้อนที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายหรือรูปแบบการฟ้อนที่เน้นความนุ่มนวล เนิบช้า โดยพระองค์เลือกให้ลักษณะดังกล่าวปรากฏสู่สังคมผ่านผู้หญิง เช่น การแต่งกาย การเกล้าผมแซมดอกไม้ ภาพความงาม ความอ่อนหวาน นุ่มนวล ซึ่งรูปแบบและลักษณะเฉพาะของการแสดงดังกล่าวถูกนำมาผูกติดกับภาพผู้หญิงเหนือในเวลาต่อมาเพราะกลุ่มทุนท้องถิ่นได้เลือกรับไปใช้และสร้างเป็นภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือที่ตอบสนองต่อ

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตนตั้งแต่ทศวรรษ 2490 เป็นต้นมา นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหนือที่ถูกสร้างและเน้นย้ำโดยกลุ่มนายทุนยังแฝงนัยบางอย่าง เช่น การนำภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือมาใช้ในเชิงพาณิชย์ที่เริ่มจากการดึงแรงงานผู้หญิงในชนบทเข้ามาทำงานในธุรกิจภาคบริการในเมืองหรือตามแหล่งท่องเที่ยวมาสู่การเป็นผู้หญิงขายบริการทางเพศ โดยภาพผู้หญิงเหนือที่กลุ่มนายทุนเผยแพร่สู่สังคมในลักษณะของความงาม ความอ่อนหวาน ชื่อบริสุทธิ์นั้นในอีกด้านหนึ่งถูกซ้อนทับด้วยภาพที่เกิดขึ้นจากทัศนคติดูแคลนของกรุงเทพที่สืบเนื่องมาแต่อดีต ประกอบกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในชนบทจนเกิดปัญหาความยากจน การว่างงาน การแพร่ขยายของลัทธิบริโภคนิยม ความฟุ้งเฟ้อและวัตถุนิยมในระบบที่ตลาดเงินเป็นใหญ่ การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของรัฐที่ทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจภาคบริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เมืองเชียงใหม่ที่ผลักดันให้ผู้หญิงเหนือส่วนหนึ่งเข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศ และภาพผู้หญิงขายบริการทางเพศจึงกลายมาเป็นภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนืออีกภาพหนึ่งที่สังคมรับรู้เรื่อยมา

ภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือในฐานะผู้หญิงขายบริการทางเพศนั้นเริ่มมีความชัดเจนมากขึ้นภายหลัง พ.ศ.2475 ทั้งนี้ประกอบกับทัศนคติและความเชื่อต่อภาพลักษณ์ความงามของผู้หญิงเหนือผ่านสื่อต่าง ๆ ที่สร้างภาพลักษณ์ความงามของผู้หญิงเหนือพร้อมกับภาพความดั่งามของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของชนชั้นกลางที่ต้องการเปลี่ยนภาพ “เมืองลาว” ในทัศนคติของคนกรุงเทพให้เป็น “เมืองเหนือ” ที่งดงามด้วยบ้านเมืองและผู้คน ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามที่ต้องการสร้างชาติโดยมีอุดมการณ์ชาตินิยมเป็นพื้นฐาน ทั้งยังส่งเสริมให้ภาคเหนือเป็นดินแดน “ถิ่นไทยงาม” พร้อมกับส่งเสริมความดั่งามด้วยการจัดประกวดนางงามเพื่อเผยแพร่ระบอบรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้เมืองเหนือกลายเป็นเมืองที่งดงามด้วยภูมิประเทศ ดอกไม้ ผู้หญิงและอัธยาศัยไมตรีของผู้คน ผู้หญิงเหนือจึงถูกภาพของสาวงาม อ่อนหวานและชื่อบริสุทธิ์เข้ามาแทนที่ ซึ่งพบว่าภาพความงามของผู้หญิงเหนือดังกล่าวเป็นเพียงภาพที่ถูกสร้างขึ้น ขณะที่ทัศนคติเกี่ยวกับผู้หญิงเหนือในเชิงดูแคลนยังคงมีอยู่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากสื่อ เช่น บทเพลง นวนิยาย บทความในวารสาร เป็นต้น ที่ผลิตขึ้นโดยท้องถิ่นและส่วนกลางในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อธุรกิจด้านบริการทางเพศเริ่มขยายตัวและเติบโตขึ้นภายหลังปี พ.ศ.2500 ที่ทบทวนภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือมาเพื่อสร้างผลประโยชน์ทางการค้าประเพณี

ภาพลักษณ์ผู้หญิงเหนือในฐานะของผู้หญิงขายบริการทางเพศนี้กลายเป็นภาพที่กระทบต่อสถานภาพและหน้าที่ของผู้หญิงเหนือ กรณีตัวอย่างเช่น ผู้หญิงจากบ้านดอกคำใต้

จังหวัดพะเยา ซึ่งปรากฏว่ามีชาวผู้หญิงจากบ้านดอกคำใต้ไปขายบริการที่กรุงเทพมหานครตั้งแต่ปี พ.ศ.2516 ซึ่งกรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ทางสังคมเศรษฐกิจที่แตกสลายของภาคเหนือภายหลังการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการเติบโตของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอันเป็นผลมาจากการมุ่งพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาลสู่ชนบทที่มาพร้อมกับความยากจนและการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมและวัฒนธรรมของชาวบ้าน อาทิ วัฒนธรรมบริโภคนิยม วัตถุนิยม ความทันสมัยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ การประกวดประชันกันเรื่องความร่ำรวย โดยเฉพาะการหันมาทำการผลิตเชิงพาณิชย์หรือขายแรงงาน ล้วนแล้วแต่ส่งผลให้แรงกดดันในชุมชนมีน้อยลง ชาวบ้านมีจิตสำนึกแบบปัจเจกชนมากขึ้น ค่านิยมเรื่องความสวยความงามหรือแม้แต่ค่านิยมเรื่องความกตัญญู สิ่งเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อชักจูงให้ผู้หญิงเหนือให้กว้างไกลขึ้น อาทิ ภาพความงามของผู้หญิงพะเยา โดยเฉพาะบ้านดอกคำใต้ถูกนำเสนอและเผยแพร่ในสื่อเพื่อการท่องเที่ยว เช่น หนังสือคู่มือนำเที่ยวที่ผลิตโดยส่วนกลางในช่วงหลัง พ.ศ.2500 ภาพผู้หญิงเหนือซึ่งถูกครอบงำด้วยภาพผู้หญิงขายบริการทางเพศยิ่งถูกตอกย้ำมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อรัฐมุ่งหวังพัฒนาประเทศผ่านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะต่อมาปี พ.ศ.2522 ท่าอากาศยานเชียงใหม่ได้เปิดเป็นท่าอากาศยานพาณิชย์สากล ติดตามมาด้วยการประกาศให้ปี พ.ศ.2523 เป็นปีการท่องเที่ยวไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยวเหล่านี้ส่งผลให้เกิดแหล่งบริการเพิ่มขึ้นจำนวนมากเพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ การขายตัวของภาคบริการทำให้คนในพื้นที่รอบ ๆ เมืองอพยพเข้ามาทำมาหากินในเขตเมืองจำนวนมาก ขณะเดียวกันที่มีผู้ประกอบการเอกชนจากกรุงเทพเข้ามาลงทุนในท้องถิ่นมากขึ้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดความซับซ้อนในความคาดหวังของสังคมต่อบทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงเหนือในเวลาต่อมา โดยเฉพาะบทบาทภายในครอบครัวของผู้หญิงในฐานะลูกสาว แม่และเมียที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความคาดหวังต่อบทบาทในการเลี้ยงดูครอบครัวของลูกสาวที่อาจทำให้เกิดความยินยอมพร้อมใจให้ลูกสาวไปขายตัวเพื่อส่งเงินมาเลี้ยงดูพ่อแม่ตามค่านิยมความกตัญญู การชักจูงของญาติพี่น้องเพื่อเข้าสู่อาชีพขายตัวหรือแม่บ้านบางกลุ่มที่มีสามีและลูกแต่หารายได้พิเศษเพื่อจุนเจือครอบครัวด้วยการขายบริการทางเพศในเวลากลางวัน โดยออกจากบ้านในตอนเช้าและกลับบ้านในตอนเย็น แม้แต่สามีเองในบางรายยังยอมรับการทำงานนี้ของภรรยาด้วยการรับส่งภรรยาในแหล่งบริการ ท้ายที่สุดจากปรากฏการณ์ที่ผู้หญิงเหนือขายตัวมากขึ้นนี้ส่งผลให้ผู้หญิงเหนือต้องแบกรับภาพลักษณ์ของผู้หญิงขายบริการทางเพศให้เป็นอีกภาพหนึ่งของตนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ (symbolic interactionism) ซึ่งเป็นแกนหลักของสังคมวิทยาแนวการตีความ (interpretive sociology) หรือสังคมวิทยาชีวิตประจำวัน (sociology of everyday life) ที่ให้ความสำคัญแก่การทำทำความเข้าใจและวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมจากจุดยืนของสมาชิกทางสังคมเองว่ามีความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ (Douglas 1980 อ้างในพงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์ 2538) และจากหนังสือ Symbolic Interactionism : Perspectives and Methods (1969) ของ Herbert Blumer ได้เสนอหลักพื้นฐานของแนวทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ 3 ประการ คือ

1. บุคคลกระทำต่อสิ่งหรือสถานการณ์ต่าง ๆ จากพื้นฐานความหมายของสิ่งหรือสถานการณ์เหล่านั้นมีต่อตัวเขา
2. ความหมายของสิ่งหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นได้มาจากหรือเกิดขึ้นจากกระบวนการ ปฏิสังสรรค์ทางสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลนั้นกับคนอื่น ๆ
3. บุคคลเป็นผู้กระทำที่เลือกสรร ตรวจสอบ หยุดยั้ง จัดกลุ่มใหม่และปรับเปลี่ยนความหมายต่าง ๆ ผ่านกระบวนการตีความ (interpretive process) ตามสถานการณ์ที่เขาเผชิญ

แนวคิดดังกล่าวเป็นการให้ความสนใจต่อความหมายของมนุษย์ ซึ่งอาจพิจารณาได้ทั้งจากการให้ความหมายต่อวัตถุสิ่งของ (object) หรือการให้ความหมายผ่านปฏิสังสรรค์ (interaction) เนื่องจากการสร้างความหมายเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นผ่านการใช้ภาษาซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบสัญลักษณ์ที่ทุกคนในสังคมหนึ่ง ๆ ใช้ร่วมกัน การดำรงอยู่ของตัวตน (social selves) เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของแนวคิดนี้ กล่าวคือ ภาพลักษณ์ของผู้คนมีส่วนอย่างสำคัญในการจัดวางการแสดงออกซึ่งตัวตนของแต่ละฝ่าย การสำเนาตัวตนเป็นเรื่องของกระบวนการที่มียุทธวิธี เจตจำนงและขั้นตอนของการต่อรองเกิดขึ้น ความเป็นตัวตนจึงเป็นการสร้างทางสังคมผ่านการปฏิสังสรรค์หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความเป็นตัวตนเป็นเครื่องมือในการปฏิสังสรรค์ ความเข้าใจของตัวเราที่มีต่อภาพลักษณ์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นสื่อกลางต่อพฤติกรรม การแสดงออกนั้น ๆ การศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงด้วยกรอบแนวคิดทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์จึงเป็นการพยายามทำความเข้าใจว่าการที่วัยรุ่นหญิงมีการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศใน รูปแบบต่าง ๆ นั้นสืบเนื่องมาจากการที่พวกเขาให้ความหมายเกี่ยวกับ

เรื่องเพศในลักษณะใดเพราะบุคคลจะกระทำต่อสิ่งต่าง ๆ จากพื้นฐานการรับรู้หรือการให้ความหมายแก่สิ่งนั้น ๆ

ดังนั้นภาพของความเป็นผู้หญิงที่ดีหรือผู้หญิงที่ไม่ดีนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วแต่เป็น “ความเป็นจริง” (reality) ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมา (construct) ซึ่ง Alfred Schutz (1970) ได้อธิบายถึงการสร้างความเป็นจริงทางสังคมว่าชีวิตประจำวันของเราไม่ได้เป็นโลกส่วนตัวของเรา แต่เป็นอัตวิสัยร่วม (intersubjective) ที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรกและเราก็สามารถร่วมรับรู้กับเพื่อนร่วมโลกของเราซึ่งแต่ละคนก็มีประสบการณ์และการตีความที่แตกต่างกันออกไป และสภาพที่เราพบว่าตนเองอยู่ในโลกในขณะใดขณะหนึ่งนั้นเป็นเพียงขอบเขตเล็ก ๆ ที่เราได้สร้างขึ้นมานั่นเอง กล่าวคือความหมายความเข้าใจทั้งหลายของเรานั้นเกิดจากการสื่อสารของเรากับคนอื่น

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการรับรู้และเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ในโลกหรือ “ความเป็นจริง” ของมนุษย์นั้นเกิดขึ้นจากการสื่อสาร ดังนั้นแนวความคิดนี้จึงแบ่งโลก (world) ออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก คือ “โลกแห่งความเป็นจริง” (world of reality) หรือโลกทางกายภาพ โลกส่วนนี้เป็นโลกที่เราสามารถสัมผัสได้ด้วยตนเอง อาจเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเรา แต่ทว่าโลกแห่งความเป็นจริงนี้เป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างมากมายทำให้เราไม่สามารถหาความแน่นอนชัดเจนจากมันได้ เช่น หากเราต้องการทราบความเป็นจริงเกี่ยวกับอุปนิสัยและทัศนคติของผู้หญิง เราจะต้องทำการศึกษาผู้หญิงทุกคนในโลกนี้อย่างละเอียดซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และข้อมูลอาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ

ส่วนที่สองคือ “โลกแห่งความหมาย” (world of meaning) โลกส่วนนี้เป็นจะโลกที่เป็น “ความรู้” (knowledge) ซึ่งเราได้รับมาเพียงบางส่วนจากโลกแห่งความจริง ดังนั้นโลกแห่งความหมายจึงเป็นโลกที่เราสามารถอธิบายได้ ให้ความหมายได้ กำหนดแบบแผนได้ เช่น เราไม่สามารถสัมผัสให้เข้าใจได้ว่าในความเป็นจริงตามธรรมชาตินั้นความรักและความหึงหวงที่ผู้หญิงมีต่อผู้ชายเป็นอย่างไร หรือความรักและความหึงหวงในสังคมตะวันตกและสังคมตะวันออกมีความแตกต่างกันหรือไม่ ด้วยเหตุที่เราไม่สามารถอธิบายความหมายและแบบแผนได้นี้ทำให้มนุษย์ต้องสร้างโลกแห่งความหมายขึ้นมา เพื่อที่จะสามารถกำหนดและอธิบายได้ว่าความรักคืออะไร ความหึงหวงคืออะไร โดยที่ความหมายที่มนุษย์สร้างขึ้นนี้จะเป็น “ความรู้” ใน

เรื่องหนึ่ง ๆ และเมื่อความรู้มีการสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะกลายเป็น “คลังแห่งความรู้” (stock of knowledge) ทำให้ผู้หนึ่งสามารถกำหนดท่าทีในการแสดงออกด้านความสัมพันธ์กับคู่รักของตนได้อย่างเหมาะสม เช่น ควรจะแสดงความรักกับคู่ของตนอย่างไร หรือความหึงหวงควรมีขอบเขตในการแสดงออกมากน้อยแค่ไหน และความเคยชินในการแสดงออกนี้ก็จะกลายเป็น “ความเป็นจริงทางสังคม” ไปในที่สุด

Symbolic Interaction เป็นแนวคิดที่ให้ความสนใจต่อการให้ความหมายของมนุษย์ ซึ่งอาจพิจารณาได้ทั้งจากการให้ความหมายต่อสิ่งของ (object) หรือการให้ความหมายผ่านการปฏิสัมพันธ์ (interaction) เนื่องจากการสร้างความหมายเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นผ่านการใช้ภาษา ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบสัญลักษณ์ที่ทุกคนในสังคมหนึ่ง ๆ ใช้ร่วมกัน การดำรงอยู่ของตัวตน (social selves) เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของแนวคิดนี้ กล่าวคือ ภาพลักษณ์ของผู้คนมีส่วนอย่างสำคัญในการจัดวางการแสดงออกซึ่งตัวตนของแต่ละฝ่าย การนำเสนอตัวตนเป็นเรื่องของกระบวนการที่มียุทธวิธี เจตจำนงและขั้นตอนของการต่อรองเกิดขึ้น ความเป็นตัวตนจึงเป็นการสร้างทางสังคมผ่านการปฏิสัมพันธ์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความเป็นตัวตนเป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์ ความเข้าใจในตัวเองที่มีต่อภาพลักษณ์ของอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นสื่อกลางต่อพฤติกรรมการแสดงออกนั้น ๆ

หนังสือเรื่อง The presentation of self in Everyday Life ของ Erving Goffman (1972) มองตัวตน (self) ไม่ใช่สิ่งที่ตายตัวอยู่ในตัวแต่ละปัจเจกบุคคล แต่ตัวตนเป็นกระบวนการทางสังคม เขาให้ความสนใจกับกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ (the art of impression management) หมายถึงการจัดวางรูปแบบของพฤติกรรมในการแสดงออกของมนุษย์ต่อสถานการณ์ทางสังคมต่างๆ เพื่อให้คู่ปฏิสัมพันธ์ยอมรับในตัวตนของอีกฝ่ายหนึ่ง เขาเปรียบเทียบสถานการณ์ทางสังคมเหมือนกับเวทีการแสดงละคร ผู้แสดงเล่นไปตามบทบาทและตรงกับความคาดหวังของผู้ชม เวทีการแสดงจึงเป็นหน้าฉาก (front stage) ขณะเดียวกันในหลังฉาก (back stage) ตัวตนของผู้แสดงก็เปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริงที่มนุษย์ต้องแสดงออกซึ่งความเป็นตัวตน (social performer) ในแบบต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามคู่ปฏิสัมพันธ์และขึ้นอยู่กับฉากทางสังคม (social scene) และสถานการณ์ทางสังคม (social situation)

แม้ว่า Goffman จะใช้คำว่า ฉากหน้าและฉากหลัง หรือความเป็นส่วนตัว (private) กับ สาธารณะ (public) เขาไม่ได้ใช้ในนัยยะที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ หากแต่นัยยะที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของมนุษย์ (experience of being) ที่มองเห็นและไม่สามารถมองเห็นได้ Goffman ไม่ได้ต้องการจะชี้ว่า เมื่อแสดงออกต่อหน้าสาธารณะจะต้องเป็นตัวตนปลอม (false public) ขณะที่แสดงออกในที่ส่วนตัวคือตัวตนที่แท้จริง (true private) แต่การจัดการต่อภาพลักษณ์เป็นไปเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ในเวลาอันสั้นว่า ตนเองเป็นใคร การรับรู้เกี่ยวกับตัวตนช่วยให้การปฏิสังสรรค์ทางสังคมเป็นไปอย่างราบรื่นมากขึ้น เพราะว่าตัวตนนั้นไม่ใช่สิ่งที่สามารถจะรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนนี้เองที่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ได้ว่าบุคคลที่กำลังปฏิสังสรรค์ด้วยคาดหวังสิ่งใด

ในกระบวนการต่อรองของการปฏิสังสรรค์เพื่อเป้าหมายหรือรางวัลใดรางวัลหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า ชุดของกฎเกณฑ์ที่ประกอบขึ้นในสถานการณ์นั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของเกมส์ที่ต่างฝ่ายต่างมีเป้าหมายในการแข่งขัน โดยที่ทั้งสองฝ่ายรับรู้ถึงกฎขั้นพื้นฐานในการเล่นเกมส์นั้น ๆ กฎเกณฑ์ที่พบในการแข่งขันแบ่งได้เป็น กฎเกณฑ์ตามแบบแผน (normative rules) หรืออีกนัยหนึ่งคือโฉมหน้าที่ปรากฏในที่สาธารณะ กับกฎเกณฑ์ที่แท้จริง (pragmatic rules) หรือความฉลาดหลักแหลมส่วนตัว ความแตกต่างระหว่างกฎเกณฑ์ทั้งสองอยู่ตรงที่ กฎเกณฑ์ตามแบบแผนนั้นเป็นกติกาทั่วไปซึ่งเป็นที่รับรู้กันอยู่ ขณะที่กฎเกณฑ์หลังเป็นกลยุทธ์ หรืออุบายเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ การทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ที่ชี้นำทางให้กับผู้แสดงนี้คือการทำความเข้าใจต่อแบบจำลองของพฤติกรรมภายใต้บริบทหนึ่ง ๆ และแบบจำลองเหล่านี้ถือเป็นสถาบันซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามระเบียบวิธีวิจัยแนวปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ ที่เรียกว่า ประชาวรรณนาเชิงวิเคราะห์ (analytic ethnography) เพื่อทำความเข้าใจการให้ความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ การเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศและรูปแบบการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศ จากมุมมอง จุดยืนและประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นผู้หญิงเอง ซึ่งการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่สังคมไทยถือว่าเป็นเรื่องน่าอาย ไม่ควรเปิดเผย ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างก็ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจนเหมือนการกินเหล้าหรือสูบบุหรี่ ผู้วิจัยจึงต้องใช้ความระมัดระวังและความละเอียดอ่อนอย่างมากในการศึกษาเพื่อที่จะไม่ให้มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อกลุ่มตัวอย่างและไม่กระทบต่อชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาด้วย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นผู้หญิงที่เป็นนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ผลการวิจัยหลายชิ้นพบว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานมากที่สุด) ซึ่งผ่านกระบวนการคัดเลือกทางสังคมในเรื่องเพศจากครอบครัว สถาบันการศึกษา สื่อมวลชนต่าง ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ มากพอแล้ว รับรู้ถึงการกระทำของตนเองว่าแบบใดเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับของสังคม ขณะเดียวกันก็มีรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศที่ปรากฏเป็นข่าวจากการนำเสนอของสื่อมวลชนตลอดเวลา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหญิงจากสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งผู้วิจัยสามารถติดตามกลุ่มตัวอย่างได้จนถึงสิ้นสุดโครงการวิจัยและสามารถใช้วิธีการสังเกตบริบททางสังคมและความสัมพันธ์ของพวกเธอกับคนอื่น ๆ ในสังคมมาประกอบการศึกษาได้ จำนวน 10 คน ที่มีการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ จากคำบอกเล่าของ “ผู้ชมทางสังคม” (social audience) เช่น กลุ่มเพื่อน หรือคนรู้จัก โดยอาศัยการเข้าไปมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุด ขั้นตอนการทำวิจัยจะดำเนินการดังนี้

1. การค้นหากลุ่มตัวอย่างเป็นขั้นตอนที่มีความยากเพราะไม่ปรากฏกลุ่มประชากรที่ชัดเจน ผู้วิจัยใช้ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวกับนักศึกษาหญิงในสถาบันการศึกษาแห่งนั้น จากคนที่รู้จักกันมาก่อนว่ารู้จักใครบ้างที่เข้าข่ายหรือมีลักษณะตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยอยากจะศึกษา หลังจากนั้นก็ให้ลองไปพูดคุยและอธิบายถึง

วัตถุประสงค์ของการวิจัยว่ามีความสนใจที่จะให้ข้อมูลหรือไม่ ซึ่งถ้ามีความยินดีจะให้ข้อมูลก็จะมีการนัดสัมภาษณ์ภายหลัง

2. การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการ Snowball Technique หลังจากที่ถูกวิจัยมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลพอสมควรแล้ว จะขอให้เขาช่วยติดต่อแนะนำเพื่อนคนอื่นต่อไป อันจะทำให้ได้แหล่งข้อมูลที่กว้างขวางขึ้น
3. การทำวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลจะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นวิธีการหลักร่วมกับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เช่น การทำกิจกรรมหลังเลิกเรียน การไปเที่ยวสถานบันเทิงต่าง ๆ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เช่น สังเกตสถานที่ซึ่งเป็นแหล่งเที่ยวของวัยรุ่น บริบทของสถานศึกษา บริบทสิ่งแวดล้อมในหอพัก
4. เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาทั้งหมดแล้วผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมทั้งหมด โดยจะเสนอผลการศึกษาในภาพรวมไม่ใช่รายการเนื้อหาการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยแนวคิดทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์มาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบ Narrative

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นระเบียบวิธีที่มุ่งเน้นศึกษาตามธรรมชาติของปรากฏการณ์ กล่าวคือ ไม่เข้าไปสอดแทรกหรือบิดเบือนการดำเนินไปของปรากฏการณ์ จะต้องศึกษาตามสภาพที่แท้จริง ซึ่ง Blumer (1996 อ้างใน พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์ 2532ข) เรียกวิธีการศึกษาแบบนี้ว่า “วิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ” (Naturalistic Inquiry) โดยมีสมมุติฐานอันเป็นที่มาของระเบียบวิธีการศึกษาแบบธรรมชาตินี้ คือ

1. ผู้วิจัยต้องสวมบทบาทของผู้ถูกศึกษา (actor's perspective) ตามทัศนะของ Blumer นักวิทยาศาสตร์กายภาพสามารถสวมบทบาทของ “ผู้สังเกตเชิงวัตถุวิสัย” ได้อย่างสมบูรณ์ในการศึกษาเพราะวัตถุในโลกวิทยาศาสตร์กายภาพไม่ได้กระทำต่อสิ่งต่าง ๆ จากพื้นฐานของการตีความของสิ่งเหล่านั้น ในทางตรงกันข้ามเนื่องจากมนุษย์กระทำต่อสิ่งต่าง ๆ จากพื้นฐานการตีความของสิ่งเหล่านั้นและไม่ใช่จากพื้นฐานการตีความหมายของสิ่งเหล่านั้นจาก “สายตา” ของนักวิทยาศาสตร์ ดังนั้น นักสังคมศาสตร์จึงต้องสวมบทบาทของมนุษย์ผู้ที่เขากำลังศึกษาการกระทำของพวกเขาอยู่
2. การใช้มโนทัศน์เรารู้สึก (Sensitizing concept) Blumer เชื่อว่านักสังคมศาสตร์จะต้องใช้มโนทัศน์เรารู้สึกมากกว่ามโนทัศน์เชิงนิยาม (definition concept)

เพราะว่าปรากฏการณ์ทางสังคมส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากการตีความของมนุษย์ ในขณะที่ปรากฏการณ์ทางกายภาพโดยส่วนรวมมีความคงที่และเป็นรูปแบบเดียวกันมากกว่าปรากฏการณ์ทางสังคม เพราะปรากฏการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการตีความวัตถุต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการใช้ลักษณะต่าง ๆ ที่ได้จากมโนทัศน์เชิงนิยาม นักวิทยาศาสตร์สามารถระบุปรากฏการณ์ทางกายภาพที่อยู่ในขอบข่ายความหมายของมโนทัศน์นั้น ๆ ได้อย่างง่ายดายและจากนั้นก็สามารถตัดสินใจได้ว่าปรากฏการณ์เหล่านั้นแสดงให้เห็นลักษณะดังกล่าวมากน้อยเพียงใดได้อย่างชัดเจน ในทางตรงกันข้าม นักสังคมศาสตร์ไม่สามารถระบุปรากฏการณ์ทางสังคมหรือแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในขอบข่ายของมโนทัศน์โดยอาศัยพื้นฐานจากลักษณะที่กำหนดไว้ล่วงหน้าได้เสมอไป ดังนั้นนักสังคมศาสตร์ควรใช้มโนทัศน์เรารู้สึกมากกว่ามโนทัศน์เชิงนิยาม ซึ่งมโนทัศน์เรารู้สึกจะเป็นตัวชี้แนะทิศทางการต่าง ๆ ที่จะต้องมองดูมากกว่าที่จะเป็นตัวให้ข้อกำหนดในสิ่งที่จะต้องเห็น

3. การใช้ตัวแบบสมมุติฐานเชิงกระบวนการ (Processual models of causation) ในทางสังคมศาสตร์จะต้องใช้ตัวแบบสมมุติฐานเชิงกระบวนการมากกว่าตัวแบบสมมุติฐานเชิงกลไก (mechanical models of causation) เพราะสมมุติฐานไม่เหมาะสมสำหรับการศึกษาการกระทำของมนุษย์เนื่องจากมนุษย์กระทำต่อสถานการณ์ทั้งหลายจากพื้นฐานการตีความหมายของสถานการณ์เหล่านั้น และการตีความหมายสถานการณ์ของมนุษย์ไม่ได้ถูกกำหนดล่วงหน้าโดยสมบูรณ์จากปัจจัยใด ๆ แต่มนุษย์ตีความโดยการให้นิยามต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์แก่ตนเองในขณะที่สถานการณ์นั้น ๆ เผยให้เห็นต่อหน้าต่อตาจริง ๆ ซึ่งตัวแบบสมมุติฐานเชิงกระบวนการมีสมมุติฐานที่ว่า กระบวนการชนิดหนึ่งจะปรากฏขึ้นเสมอจึงจะทำให้ปรากฏการณ์ที่สามารถสังเกตได้ชนิดหนึ่ง ๆ เกิดขึ้นได้ ตัวแบบนี้มีหลักอยู่ที่ว่าปรากฏการณ์ที่สังเกตได้ชนิดหนึ่ง ๆ ถูกผลิตขึ้นมาด้วยกระบวนการพัฒนาการ ซึ่งขั้นตอนแรก ๆ มิได้เป็นตัวกำหนดขั้นตอนต่อ ๆ ไปโดยอัตโนมัติ
4. จะต้องศึกษาการกระทำของมนุษย์ในสภาพธรรมชาติ ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมตามสภาพธรรมชาติ นักสังคมศาสตร์จะต้องศึกษาในลักษณะที่ดำเนินไปตามธรรมชาติของมัน โดยไม่พยายามนำเอากรอบหรือระเบียบวิธีที่คาดคะเนล่วงหน้า (perceived order) เข้าไปบีบรัด เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงตามสภาพธรรมชาติของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

จากสมมุติธรรมข้างต้น Blumer ได้พัฒนาระเบียบวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติ (method of naturalistic inquiry) ขึ้นเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการค้นคว้า (exploration)

นักวิจัยมีภารกิจสำคัญที่สัมพันธ์กัน 3 ประการคือ ประการแรก นักวิจัยต้องเข้าไปคลุกคลีทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่จะศึกษาอย่างใกล้ชิดมากกว่าระยะก่อนการศึกษา ประการที่สอง ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงความแจ่มชัดรัดกุมของการสร้างแนวคิด (conceptualization) ในการศึกษา ซึ่งพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนได้ตลอดเวลาเมื่อเผชิญกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสร้างความเฉียบคมให้กับความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่ศึกษา ซึ่งภารกิจทั้งสองประการนี้นักวิจัยไม่ได้เริ่มทำการศึกษาโดย “จิตที่ว่างเปล่า” (blank mind) แต่นักวิจัยสามารถเข้าทำการศึกษาโดย “จิตที่เปิดกว้าง” (open mind) แม้ว่านักวิจัยเลี้ยงไม่ได้ที่จะต้องมีความคิดที่คาดไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษาแต่การที่นักวิจัยจำต้องเข้าไปคลุกคลีทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษาก็เพื่อที่จะทำให้สามารถจัดความคิดผิด ๆ ที่มีมาก่อนหน้าเกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้น ๆ ภารกิจประการสุดท้ายคือ นักวิจัยจะต้องให้การพรรณนาอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษาเนื่องจากความเป็นจริงของปรากฏการณ์ทางสังคมใด ๆ เป็นสิ่งที่ไม่มีความหมดสิ้นสมบูรณ์ เราจึงต้องใช้ความคิดพื้นฐานทางทฤษฎีเพื่อชี้แนะแนวทางและกำหนดขอบเขตของการพรรณนาปรากฏการณ์ทางสังคมที่ทำการศึกษาเสมอ

2. ขั้นตอนการพินิจสอบสวน (inspection)

เป็นการนำเอาข้อมูลเชิงพรรณนาที่ได้จากการค้นคว้ามามีวิเคราะห์ในรายละเอียด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะพัฒนาความคิดรากฐานทางทฤษฎีและความสัมพันธ์ทั้งหลายที่ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ามีความสำคัญต่อประเด็นปัญหาที่ศึกษา ขั้นตอนนี้จึงประกอบด้วยภารกิจที่สัมพันธ์กัน 2 ประการ คือ การพัฒนามโนทัศน์และการสร้างข้อเสนอทางทฤษฎี

การพัฒนามโนทัศน์ตามหลักการของ Blumer คือการศึกษาตัวอย่างเชิงประจักษ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการชี้แนะจากความคิดพื้นฐานจากการแสดงออกที่มีลักษณะเฉพาะพิเศษเพื่อที่จะค้นหาลักษณะร่วมเชิงการวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการทำการเปรียบเทียบตัวอย่างเชิงประจักษ์ต่างๆ แล้วจึงดึงหรือกรองลักษณะร่วมเชิงการวิเคราะห์ของตัวอย่างเหล่านั้นออกมา หลังจากที่ได้ค้นพบลักษณะร่วมของความคิดพื้นฐานแล้ว (ซึ่งก็คือมโนทัศน์เรารู้สึกที่ค้นพบ) นักวิจัยจะทำการ

เปรียบเทียบตัวอย่างเชิงประจักษ์อื่น ๆ กับมโนทัศน์ดังกล่าวเพื่อทำการพัฒนาและปรับปรุงความแจ่มชัดรัดกุมของลักษณะร่วมเชิงการวิเคราะห์ของมันต่อไป กระบวนการนี้ดำเนินการต่อไปจนกระทั่งการตรวจสอบตัวอย่างเชิงประจักษ์อื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้ขอบข่ายความคิดพื้นฐานไม่ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงมโนทัศน์นั้น ๆ อีกต่อไป ผลที่ได้ก็คือมโนทัศน์เรารู้สึกที่พัฒนาแล้วนั่นเอง

ภารกิจต่อไปคือ การสร้างข้อเสนอทางทฤษฎี โดยการเชื่อมโยงมโนทัศน์เข้าด้วยกัน ซึ่งนักวิจัยต้องแยกแยะความสัมพันธ์ชุดต่าง ๆ ระหว่างความคิดพื้นฐานทางทฤษฎี ซึ่งได้รับการชี้แนะหรือปรากฏให้เห็นในระหว่างขั้นตอนการค้นคว้า ภารกิจนี้คล้ายคลึงกับกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนามโนทัศน์เรารู้สึก คือ ขั้นแรกนักวิจัยต้องตรวจสอบตัวอย่างความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ต่าง ๆ ระหว่างตัวอย่างเชิงประจักษ์ของความคิดพื้นฐานที่เขามีอยู่ ขั้นต่อไป คือ เป็นการเปรียบเทียบตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดพื้นฐานที่เกิดขึ้นจริงและจากการที่นักวิจัยจะทำการแยกแยะลักษณะความสัมพันธ์แบบต่าง ๆ ออกมาให้ชัดเจน ขั้นตอนที่สุดท้าย นักวิจัยจะทำการเปรียบเทียบตัวอย่างของความสัมพันธ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นในกรณีอื่น ๆ กับแบบความสัมพันธ์ที่ค้นพบเพื่อที่จะพัฒนาและปรับปรุงให้มันมีความแจ่มชัดรัดกุมมากยิ่งขึ้น เมื่อการตรวจสอบตัวอย่างของความสัมพันธ์อื่น ๆ ไม่ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบแผนความสัมพันธ์นั้นแล้ว ถือได้ว่านักวิจัยได้แยกแยะความสัมพันธ์นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุประเบียบวิธีของวิธีการศึกษาแบบธรรมชาติมีความสมบูรณ์เชิงตรรกะในแง่ที่เป็นทั้งวิธีการค้นหาและวิธีการพิสูจน์ทฤษฎีในขณะเดียวกัน โดยระหว่างขั้นพินิจสอบสวน นักวิจัยทำการสร้างข้อเสนอทฤษฎีโดยเปรียบเทียบโครงร่างความคิดกับข้อมูลเชิงพรรณนาได้ในระหว่างขั้นการค้นคว้านั้นคือ ข้อเสนอทางทฤษฎีที่นักวิจัยค้นพบได้รับการทดสอบเชิงประจักษ์มาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้งและผลการศึกษาเป็นการค้นพบทฤษฎีที่เรียกว่า “grounded theory” คือเป็นการสร้างทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากข้อมูลเชิงประจักษ์นั่นเอง (Glaser and Strauss 1967 อ้างใน Herman 1994)

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์ดำเนินควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มต้นตั้งแต่วันแรกที่ผู้ศึกษาเข้าสู่สนาม โดยอาศัยการเก็บข้อมูลประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่สนใจศึกษา ซึ่งในการวิเคราะห์ผู้ศึกษาได้อาศัยกรอบแนวคิดการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์เป็นแนวทางชี้แนะแนวคำถามที่จะสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งจะทำให้ได้ภาพความรู้ ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น โดยกรอบแนวคิดนี้จะเป็นสิ่งที่ให้ทิศทางในการ

แสวงหาความรู้และมองปรากฏการณ์ และเมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวมาแล้วจำนวนหนึ่ง ผู้ศึกษาจะต้องตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล ว่าข้อมูลที่ได้เพียงพอในการวิเคราะห์หรือเข้าใจใน ปรากฏการณ์หรือไม่ และข้อมูลส่วนไหนที่ยังไม่เพียงพอก็จำเป็นที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม นอกจากจะเป็นตัวชี้แนะแนวทางในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแล้ว ยังเป็นตัวกำหนดเพิ่มความชัดเจน ในการศึกษาวิจัยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาจึงต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล ควบคู่กันไปเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างแท้จริงและท้ายที่สุดข้อมูลที่ได้เหล่านั้นก็จะถูกวิเคราะห์ เพื่อที่จะสรุปเป็นแบบแผนร่วมของปรากฏการณ์ ซึ่งจะเป็นการศึกษาวิจัยที่เข้าใจ “โลกของแม่หญิงฮ้าย” มากขึ้นอีกด้วย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

เรื่องเพศวิถี (sexuality) ในบริบทของสังคมไทยเอื้อประโยชน์ต่อผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ผู้หญิงถูกกำหนดให้ต้องปิดบังซ่อนเร้นในเรื่องทางเพศ ผู้หญิงที่ดีจะต้องเหนียมอายในเรื่องเพศ ไม่แสดงความรู้มากและโดยเฉพาะอย่างยิ่งร่างกายของผู้หญิงจะต้องสะอาด สะอ้าน ซึ่งหมายความว่าผู้หญิงจะต้องรักษาพรหมจารี (virginity) และเทิดทูนการมีผัวเดียว แต่ในขณะเดียวกันสังคมไทยกลับเปิดโอกาสให้กับผู้ชายในการแสดงออกในเรื่องเพศเป็นอย่างมาก ผู้ชายที่มีความเป็นชายจะต้องรู้มากในเรื่องเพศ หากไม่เป็นเช่นนั้นจะถูกมองว่าไม่ได้ความรู้ ซึ่งมีคำอุปมาเปรียบเทียบว่า “จะต้องไปหากระโปรงผู้หญิงมาใส่” ซึ่งหมายความว่าผู้ชายคนนั้นไม่มีความเป็นชายชาตรีนั่นเอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในเรื่องของเพศวิถีในเกือบทุกกรณีนั้นผู้หญิงไม่สามารถแสดงออกได้เหมือนอย่างผู้ชายทำ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลต่อความไม่เสมอภาคของความสัมพันธ์ทางอำนาจที่สังคมไทยให้กับเพศชายและเพศหญิง

การสร้างอุดมการณ์ความเป็นกุลสตรีของผู้หญิง การรักษาพรหมจรรย์ การเน้นเรื่องกิริยามารยาทและสมบัติผู้ดี การผูกผู้หญิงไว้กับความงามและความอ่อนโยนนุ่มนวลซึ่งอาจปฏิบัติได้ในหมู่ชนชั้นสูง แต่สำหรับในชนบทที่ต้องทำงานในไร่นา ค่าขายในตลาดจะให้มาไม่พองานแบบคนในเมืองก็ทำไม่ได้ ซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยกผู้หญิงออกเป็นสองพวก คือสตรีที่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานใหม่ของสังคม ได้รับการยกย่องว่าเป็นกุลสตรี เป็นผู้ดี ซึ่งหมายถึงเป็นผู้ที่บุญวาสนาดี กับการเหยียดหยามดูถูกผู้หญิงที่ต้องทำงานหนัก มือไม่หยาบ กระด้าง ไม่นุ่มนวลอ่อนโยนให้กลายเป็นพวกที่ต่ำต้อย เป็นผู้หญิงชั้นต่ำ สร้างความรู้สึกว่าเป็นผู้หญิงที่อ้าว ด้อยวาสนามากยิ่งขึ้น การแพร่กระจายของการสร้างบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมเพื่อความทันสมัยและเพื่อเป็นต้นหนึ่งเดียวกันของประเทศในการรักษาเอกราชของชาติได้กลายเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้หญิงด้อยไปกว่าผู้ชายมากยิ่งขึ้น ด้วยการดูถูกเหยียดหยามจัดประเภทจากผู้หญิงด้วยกันเอง ทำให้ผู้หญิงไม่เพียงจะถูกดูถูกจากผู้ชายอย่างเดียว ความทันสมัยทำให้ผู้หญิงถูกกดให้ต่ำลงด้วยผู้หญิงด้วยกันเอง

1. ภูมิหลังและบริบททางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

การที่ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งมีพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างไปจากความคาดหวังของสังคมไทย โดยมีการแสดงออกในเรื่องเพศที่ทำทาบกับอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ การทำความเข้าใจวัยรุ่นหญิงกลุ่มนี้มีความจำเป็นที่จะต้องมองให้ลึกซึ้งถึงบริบททางสังคมของแต่ละกรณีเพื่อค้นหาเงื่อนไขสำคัญอันมีอิทธิพลต่อการคิด การให้ความหมายและการแสดงออกของพวกเขา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในการแสดงออกในเรื่องทางเพศของกลุ่มตัวอย่างได้ สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอายุ การศึกษา ลักษณะของครอบครัว กลุ่มเพื่อน สรุปออกมาเป็นตารางได้ดังนี้

กรณี	อายุ	สาขาวิชา	ที่พัก	สถานภาพ
1. ดาว	18	คหกรรม	บ้าน	มีแฟน
2. หมิว	19	คหกรรม	หอพัก	มีแฟน
3. มীন	18	บัญชี	บ้าน	มีแฟน
4. ฝ่าย	18	ศิลปกรรม	บ้าน	มีแฟน
5. เอ	18	ศิลปกรรม	บ้าน	มีแฟน
6. มิงค์	18	ศิลปกรรม	บ้าน	มีแฟน
7. ปี่	17	ศิลปกรรม	บ้าน	มีแฟน
8. เพย์	19	ศิลปกรรม	บ้าน	มีแฟน
9. แอน	17	คหกรรม	บ้าน	มีแฟน
10. แพร	18	บัญชี	หอพัก	มีแฟน

หมายเหตุ : ชื่อของกรณีศึกษาทั้งหมดเป็นนามสมมุติ อันเป็นจรรยาบรรณในการวิจัยที่ป้องกันไม่ให้ผู้ถูกศึกษาได้รับความเสียหาย

กรณีที่ 1 ดาว

ดาว อายุ 18 ปี เรียนอยู่ ปวช 2 สาขาคหกรรม ดาวเป็นคนผิวขาว พูดภาษาไทยกลาง พูดคำเมืองไม่เป็น ดาวเป็นคนที่รูปร่างอวบ ๆ ตาโต หน้าตาน่ารัก เข้ากับคนได้ง่ายเพราะมีนิสัยตลก แต่ก็เอาแต่ใจ ทำอะไรไม่สนใจใคร อยากพูดอะไรก็พูด ดาวอยู่บ้านกับพ่อแม่ ที่อำเภอแม่ริมมีพี่สาว 1 คนอายุห่างจากดาว 5 ปี พ่อเป็นทหาร แม่เป็นครูสอนพิเศษ ครอบครัวของดาวฐานะ

อยู่ในเกณฑ์พอมีพอใช้ ดาวชอบทะเลาะกับพ่อแม่บ่อย ๆ เพราะพ่อแม่ไม่มีเหตุผลขอแค่ได้มาก่อน ดาวอยากไปเที่ยวกับเพื่อน พ่อกับแม่ก็ว่า “ไม่ต้องเรียนล่ะ ลาออกไปเที่ยวกับเพื่อนมึงไป” แฟนคนปัจจุบันของดาวเรียนเทคนิคช่างยนต์ ปี 2 คบกันมาได้ 2 เดือนเศษ เป็นเพื่อนของเพื่อนอีกที เพื่อนติดต่อกับให้

กรณีที่ 2 หมิว

หมิว อายุ 19 ปี เรียนสาขาคหกรรมศาสตร์ แผนกโภชนาการและอาหาร หมิวเป็นคนผิวคล้ำ ตัดผมสั้น หุ่นอวบ ๆ ตาโต เวลาพูดชอบทำหน้าตาโต พ่อกับแม่หย่ากัน แล้วต่างฝ่ายต่างแต่งงานใหม่ พ่อย้ายไปอยู่จันทบุรี หมิวอยู่กับแม่และพ่อเลี้ยง พ่อเลี้ยงทำงานธนาคาร แม่เปิดร้านอาหาร บ้านหมิวอยู่อำเภอสันป่าตอง หมิวจึงมาเช่าหอพักอยู่ แฟนชื่อเอ็ดท เรียนช่างอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่งคบกันได้ 2 เดือนกว่า

กรณีที่ 3 มิน

มิน อายุ 18 ปี เรียนปวช.3 สาขาบัญชี เป็นคนน่ารัก ตลก เฮฮาแต่ปากจัดมาก บ้านมินอยู่ที่แม่เหียะ มินขับมอเตอร์ไซด์มาเรียน พ่อกับแม่รู้ว่ามิมีแฟน ไม่ห้ามแต่ก็ไม่ให้เกินเลย ตอนที่อยู่กับพ่อแม่ มินก็จะไม่ให้แฟนโทรมาเพราะกลัวพ่อแม่ว่าเธอ ถ้าเรียนจบแล้วพ่อจะให้ไปเรียนต่อ ม.ช พอลบก็จะให้ไปต่อเมืองนอก

กรณีที่ 4 ฝ่าย

ฝ่าย อายุ 18 ปี เรียนปวช 2 สาขาศิลปกรรม บ้านอยู่ในค่ายทหาร พ่อเป็นทหารไปทำงานต่างจังหวัด ถูกย้ายไปเรื่อย ๆ ฝ่ายเป็นคนมีความมั่นใจในตัวเองสูง ชอบทำตัวให้ดูเด่นกว่าใคร ใส่คอนแทคเลนส์สีฟ้าบ้าง สีเทาบ้าง ชอบแต่งหน้า ขาวของเครื่องใช้ส่วนใหญ่จะเป็นสีชมพู และเป็นแบรนด์เนม ส่วนมากเป็นของแฮปปี้ เบอริรี่ ราคาประมาณ 900 บาทขึ้นไป ฝ่ายมีแฟนครั้งแรกตอนอายุ 14 ชอบเขามากแล้วเขามาขอเป็นแฟน คบกันเดือนเดียว เขาก็ไปมีคนอื่น ร้องให้เป็นเดือน

กรณีที่ 5 เอ

เอ อายุ 18 ปี เรียนปวช. 2 สาขาศิลปกรรม ไล่แวนตา เอเป็นคนเฉื่อยชา ทำอะไรค่อนข้างช้า พูดก็ช้าแต่ถ้าใครใคร่ ไม่ชอบใครจะพูดเร็วกว่าเดิม ไล่อารมณ์ในการด่าคน เอแต่งตัวทันสมัย เออยู่กับแม่และยาย พ่อกับแม่ตอนแรกจะหย่ากันแต่ยายขอไว้ไม่ให้หย่า พ่อจึงไปอยู่กับเมียน้อย เมียน้อยก็ทำงานที่เดียวกับแม่

กรณีที่ 6 มิงค์

มิงค์ อายุ 18 ปี เรียนปวช.2 สาขาศิลปกรรม แผนกออกแบบ มิงค์เป็นคนค่อนข้างตัวใหญ่ มีนิสัยห้าว ห้าว กล้าแสดงออกพ่อมิงค์เสียไปแล้ว มิงค์อยู่บ้านกับแม่ พี่สาวและพี่ชาย มิงค์ฐานะค่อนข้างดี แม่เปิดสปา พี่ชายเป็นหมอ แม่คาดหวังในตัวมิงค์สูงมาก แม่อยากให้มิงค์เป็นคนดี ตั้งใจเรียน เรียนจบมีงานทำ มีเงินมีทองใช้ มีบ้าน ไม่ทำตัวเหลวไหล ไม่ติดยา ไม่เที่ยวผู้ชาย ไม่กินเหล้าสูบบุหรี่ มิงค์มีแฟนครั้งแรกตอนอายุ 13 ปี อยู่บ้านใกล้กัน เจอกันตอนเย็นทุกวันเพราะต้องไปเล่นวอลเลย์บอล ตอนแรกคุยกันเป็นพี่เป็นน้องสักอาทิตย์ 2 อาทิตย์ พอนาน ๆ ไปก็คุยแบบแฟน คบกันได้ 4 เดือน มิงค์ก็บอกเลิกเพราะมันมีนิสัยเอาแต่ใจ ชอบประชดประชัน มิงค์ไม่ชอบแฟนปัจจุบัน ไม่เรียนแล้ว ตอนเย็นทุกวันของทุกวันตั้มจะมารับไปบ้านตั้มเพื่อมีอะไรกัน แล้วตั้มก็มาส่งที่โรงเรียนเพราะแม่ต้องมารับกลับบ้านทุกวัน

กรณีที่ 7 บี

บี อายุ 17 ปี เรียนปวช.2 สาขาศิลปกรรม แผนกจิตรศิลป์ บีมีรูปร่างที่ผอมมาก สูง 160 ซม. น้ำหนักแค่ 38 กก บีชอบพับกระโปรงนักเรียนขึ้นประมาณเข้า ใสน้ำหอมของ Danna บีเป็นคนตลก เสียงจะแหลมมาก เป็นคนกล้าได้กล้าเสีย บีอยู่บ้านกับแม่และน้องสาวพี่สาวอยู่หอพักในเมือง ส่วนพ่อไปอยู่กับเมียน้อย แต่ก็กลับมาบ้านเป็นครั้งคราว พาบีกับพี่ไปกินข้าว เทียว พ่อจะส่งเงินมาให้แม่ทุกเดือนและเข้าเอทีเอ็มของบีด้วย เวลาบีอะไรบีจะคุยกับพี่มากกว่าพ่อแม่ แฟนบีแม่รู้ไม่ได้เลย แม่จะไว้วางใจ น่ารำคาญ ส่วนพ่อปรึกษาได้แต่ไม่ค่อยมีเวลาคุยกัน พ่อมักจะถามว่ามีแฟนรึยัง อะไรประมาณนี้ ส่วนน้องสาวก็ไม่ช่วยให้คำปรึกษาได้เพราะลำพังเอาตัวเองยังไม่รอด “เด็กอะไร แสบมีแฟนตั้งแต่ป.5”

กรณีที่ 8 เฟย์

เฟย์ อายุ 19 ปี เรียนปวช.2 สาขาจิตรกรรม สาขาจิตรศิลป์ เฟย์รูปร่างค่อนข้างผอม ผิวคล้ำ พ่อกับแม่หย่ากันนานแล้ว พ่อแต่งงานใหม่แล้วไปอยู่กรุงเทพฯ ไม่เคยกลับมาอีกเลย เฟย์อยู่

บ้านกับแม่และพี่ชาย แม่สอนอยู่ที่โรงเรียนสอนคนตาบอด ทุกวันหลังเลิกเรียนพี่จะไปหาแม่ที่โรงเรียนเพื่อไปขอเงินแม่มาเล่นเกม แล้วก็รอแม่มารับที่ร้านเกมส์หลังแม่เลิกงาน 3ทุ่มทุกวัน ตอนนี้แม่ซื้อมอเตอร์ไซด์ให้แล้วก็ต่างคนต่างกลับบ้าน เรื่องส่วนตัวของพี่แม่ก็รู้อ้างแต่แม่ไม่ค่อยถามสักเท่าไร แม่คงขี้เกียจพูด ขี้เกียจถามมากกว่า เวลาจะไปเที่ยวไหนก็ไม่เคยถามเลย คงแล้วดีอารมณ์แม่ บางทีก็โดนด่าเพราะไม่อยากให้ไปเที่ยว แม่เป็นคนขี้บ่นขี้ไวยวาย อย่างโทรศัพท์หายหลายเครื่องมาก เวลาอยู่กับแม่ก็ทำตัวปกติเพราะจะทำอะไรแม่ก็ไม่ว่าอยู่แล้ว กินเหล้ากินเบียร์ในบ้านแม่ยังไม่ว่าเลย แม่ซื้อเบียร์มากินด้วยซ้ำไปแต่ไม่สูบบุหรี่ให้แม่เห็น แม่ไม่ชอบ แม่เคยบอกว่าอยากทำอะไรก็ทำแต่ขออย่าเล่นยาเสพติด อยากให้เรียนจบ เรียนสูง ๆ มีงานมีเงินพอที่จะสร้างตัวได้อย่างสบาย ๆ แล้วค่อยแต่งงาน

กรณีที่ 9 แอน

แอน อายุ 17 ปี เรียน ปวส.1 แผนกคหกรรม ผิวดำค่อนข้างคล้ำ แอนมักทำตัวอวดเก่งเสมอเวลาอยู่กับเพื่อน ชอบพูดจาถากถาง เอาแต่ใจ ชอบทำท่าทาง ทำเสียงแอ็บ แอนอยู่บ้านกับพ่อแม่ พ่อเป็นทหาร แม่ไม่ว่าถ้าจะคบกับใครเพียงแต่ต้องไม่ทำอะไรเกินเลยไปมากกว่านี้ จะไปไหน ทำอะไรก็ต้องบอกให้รู้ ส่วนพ่อไม่อยากให้มีแฟน แฟนคนปัจจุบันเรียนเทคนิคก่อสร้าง คบกันได้ 4 เดือนกว่า

กรณีที่ 10 แพร

แพร อายุ 18 ปี เรียนปวช.3 สาขาบัญชี มีนิสัยขี้เล่น ตลก บ้านอยู่ที่อำเภอฝางมาเช่าหอพักอยู่ใกล้โรงเรียนเป็นหอหญิง มีอะไรก็บอกกับพ่อแม่ว่าคบใคร เรียนที่ไหน แต่เรื่องมีอะไรกับแฟนก็ไม่บอก ทำงานพิเศษก็ไม่ให้รู้ กลัวพ่อแม่เป็นห่วง แฟนคนปัจจุบันเรียนมาด้วยกันตั้งแต่มัธยมตอนนี้อยู่เทคนิค คบกันได้ 4 ปีแล้ว ตอนเขามาจีบก็คุยกันประมาณอาทิตย์หนึ่ง วันเสาร์ไปช่วยทำรายงานที่บ้าน ทำงานได้สักพักก็คุยกันตามภาษาคนคบกัน เขาขอมีอะไรด้วย แพรไม่ยอมแต่เขาขอจนแพรยอม

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ทั้งหมดมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่พักอยู่กับครอบครัว มีเพียง 2 คนเท่านั้นที่เป็นเด็กต่างอำเภอต้องมาเช่าหอพักอยู่ โดยที่ทั้งหมดนี้เป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกันที่มักทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันเช่น ไปเที่ยวกลางคืน พุดคุย ปรับทุกข์หรือเล่าประสบการณ์ในแต่ละเรื่องให้แกกัน ประเด็นที่พบจากข้อมูลพื้นฐานนี้ก็คือแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวแต่ก็มีโอกาสในการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายได้

กลุ่มเสี่ยงจึงไม่เป็นเพียงแต่กลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ออกมาจากบ้าน ห้างไกลสายตาของพ่อแม่ มาเช่าหอพักอยู่เท่านั้น ดังนั้นการพิจารณาถึงทัศนคติแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นและกระบวนการการเป็นเมืองของเชียงใหม่จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการพิจารณาถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่

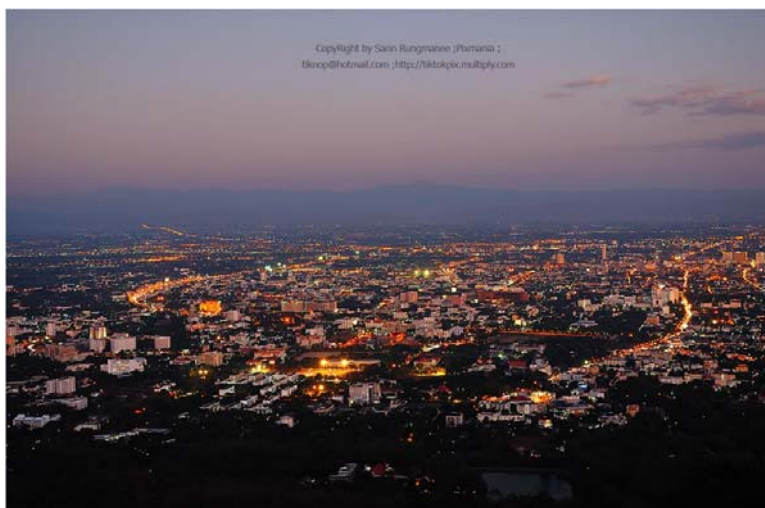
นับจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520 – 2524) เป็นต้นมา จังหวัดเชียงใหม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักของภาคเหนือ คือเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาธุรกิจการค้า การบริการ การท่องเที่ยว แหล่งอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่งทางอากาศและการศึกษา การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์กลางในทุกๆ ด้านนี้เองทำให้เชียงใหม่มีความพร้อมในการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลาดสินค้าในจังหวัดเชียงใหม่เองมีขนาดค่อนข้างใหญ่เพราะมีประชากรมากกว่า 1.5 ล้านคน เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาที่มีการศึกษาระดับวิทยาลัยถึง 15 แห่ง และระดับมหาวิทยาลัยอีก 5 แห่ง มีจำนวนนักศึกษารวมกันถึงกว่า 3 แสนคน และมีจำนวนอาจารย์ซึ่งไม่รวมบุคลากรและเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นรวมกันถึง 2 หมื่นกว่าคน ซึ่งนับเป็นกำลังซื้อมหาศาลที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจการค้าและการบริการขึ้นมากมาย ขณะที่รายงานการวิจัยเรื่องการเติบโตของเมืองและสภาวะแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่ของดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง (2548) ได้ศึกษาผลกระทบของการเจริญเติบโตของเมืองเชียงใหม่พบว่าการเติบโตอย่างก้าวกระโดดของเมืองเชียงใหม่ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ตั้งแต่ก่อนเศรษฐกิจฟองสบู่จะแตกจนถึงปัจจุบัน โดยปราศจากการวางแผนล่วงหน้าที่ดีรองรับการมีโครงการขนาดใหญ่ที่เกิดขึ้นตามนโยบายของผู้นำ ตลอดจนการหลั่งไหลเข้ามาของคนต่างถิ่นอย่างไม่ขาดสายทุกระดับรายได้ ทำให้เมืองเชียงใหม่มีแต่ความสับสนวุ่นวาย เจริญปัญหาเมืองต่าง ๆ รุมเร้ามากขึ้น ในปัจจุบันประสบปัญหาเช่นเดียวกับกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 เชียงใหม่ในเวลากลางวัน

<http://www.weekendhobby.com/board/troper/picture2009/5c412255211094.jpg> 24 มิ.ย

2553

ภาพที่ 2 เชียงใหม่ยามค่ำคืน

http://i741.photobucket.com/albums/xx51/pixmania/pink/DSC_2520.jpg 24 มิ.ย 2553

ภาพที่ 3 ถนนนิมมานเหมินท์เป็นถนนธุรกิจเทียบเท่ากับสุขุมวิทของกรุงเทพมหานคร

http://www.phudolay.com/north/chiangmai/images/nimmanhaemin_p01.jpg 24 มิ.ย 2553

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาทุกระดับ ทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน มีมหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถานศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหลายแห่งกระจุกกันอยู่ในตัวเมือง ทำให้มีผู้คนหลั่งไหลเข้ามาศึกษาในตัวเมือง ก่อให้เกิดธุรกิจต่าง ๆ ใกล้เคียงสถานการศึกษา เช่น ร้านขายหนังสือ ร้านบริการอินเทอร์เน็ต บริการโทรศัพท์มือถือ หอพัก ร้านจำหน่ายสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ซึ่งการที่นักเรียนนักศึกษาดังกล่าวซึ่งส่วนมากมักจะใช้ชีวิตอยู่ตามลำพังไม่ว่าจะเป็นหอพัก อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม ซึ่งอยู่ห่างไกลจากการควบคุมของผู้ปกครอง โอกาสที่จะมีพฤติกรรมที่นอกเหนือจากกฎระเบียบของสังคมจึงมีมาก ไม่ว่าจะเป็นการเที่ยวกลางคืน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน การเสพยาเสพติด การขายบริการทางเพศ ซึ่งได้กลายเป็นปัญหาของสังคม

2.บริบทการขัดเกลาเรื่องเพศในวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาของการปรับเปลี่ยนพัฒนาการด้านความรู้สึกนึกคิดจากวัยเด็กที่ถูกควบคุมและขัดเกลาเรื่องเพศ จากบทบาททางเพศของบิดามารดาในครอบครัว ไปสู่การสร้างความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นจากความหมายและการประเมินจากสายตาของผู้อื่น เช่น บทบาทของวัยรุ่นหนุ่มสาวจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ เสี่ยงเพลงและหนังสือบันเทิงต่าง ๆ รวมตลอดทั้งค่านิยมในกลุ่มเพื่อน ๆ ที่มีการปฏิสังสรรค์ระหว่างกันด้วยการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับ

ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกเรื่องเพศที่เน้นไปในทางคนหัวโบราณกับคนรุ่นใหม่ คนแก่กับคนหนุ่ม การเก็บกดกับการแสดงออกและโลกของความเป็นจริงและโลกของความฝันจินตนาการ นัยของการสร้างวาทกรรมที่เอาเรื่องเพศเป็นสิ่งที่แบ่งแยกเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการจัดระบบความคิด โลกทัศน์และมุมมองเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง และสิ่งเหล่านี้มีการต่อยอดผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสร้างความสับสนต่อการกำหนดท่าทีและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง เช่น การพูดถึงเรื่องเพศในลักษณะที่เป็นสิ่งที่ไม่ดีสำหรับลูกผู้หญิง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานระวังถูกผู้ชายทอดทิ้ง ถูกเอาเปรียบ ทำให้เรื่องเพศเป็นเรื่องของการเสี่ยง ดังนั้นจึงเป็นการสร้างความตื่นเต็นดังกล่าวและการใช้เหตุผลว่าที่ยอมเสี่ยงก็เพื่อความรัก ดังปรากฏตามเนื้อเพลง บทภาพยนตร์มากมาย

วัยรุ่นเป็นช่วงระยะเวลาของการปรับเปลี่ยนพัฒนาการด้านความรู้สึกนึกคิดจากวัยเด็กที่ถูกควบคุมและขัดเกลาเรื่องเพศ จากบทเพศของบิดามารดาในครอบครัว ไปสู่การสร้างความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นจากความหมายและการประเมินจากสายตาของผู้อื่น เช่น บทบาทของวัยรุ่นหนุ่มสาวจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ เสียงเพลงและหนังสือบันเทิงต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยมในกลุ่มเพื่อน ๆ ที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกเรื่องเพศที่เน้นไปในทางคนหัวโบราณกับคนรุ่นใหม่ คนแก่กับคนหนุ่ม การเก็บกดกับการแสดงออกและโลกของความเป็นจริงและโลกของความฝันจินตนาการ นัยของการสร้างวาทกรรมที่เอาเรื่องเพศเป็นสิ่งที่แบ่งแยกเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการจัดระบบความคิด โลกทัศน์และมุมมองเกี่ยวกับเรื่องเพศของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง และสิ่งเหล่านี้มีการต่อยอดผ่านสื่อสารต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสร้างความสับสนต่อการกำหนดท่าทีและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง เช่น การพูดถึงเรื่องเพศในลักษณะที่เป็นสิ่งที่ไม่ดีสำหรับลูกผู้หญิง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานระวังถูกผู้ชายทอดทิ้ง ถูกเอาเปรียบ ทำให้เรื่องเพศเป็นเรื่องของการเสี่ยง ดังนั้นจึงเป็นการสร้างความตื่นเต็นดังกล่าวและการใช้เหตุผลว่าที่ยอมเสี่ยงก็เพื่อความรัก ดังปรากฏตามเนื้อเพลง บทภาพยนตร์มากมาย เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศหมายถึงทัศนะหรือมุมมองที่เกี่ยวกับข้อกำหนดทางบรรทัดฐานของพฤติกรรมระหว่างเพศชายและเพศหญิง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นทัศนะที่มองว่าบทบาทหรือพฤติกรรมอย่างไรจึงจะเหมาะสมและถูกต้องต่อความเป็นหญิงและชาย ซึ่งความคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศนี้ส่วนมากจะออกมาในรูปแบบที่ตายตัว (sex role stereotype) มีลักษณะยึดติดและไม่ยืดหยุ่น ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย ความเชื่อแบบ

ตายตัวหรือภาพเหมารวมทางเพศมีพื้นฐานอยู่บนความแตกต่างระหว่างความเป็นหญิงและชายนั่นเอง โดยเริ่มจากการเหมารวมว่าผู้หญิงเป็นอย่างไรและผู้ชายเป็นอย่างไร จากนั้นก็มีการเหมารวมทั้งสองเพศอย่างแตกต่างกัน ผู้หญิงถูกเหมารวมโดยเปรียบกับผู้ชายว่า “ผู้หญิงอ่อนแอกว่า วานอนสอນง่าย ยอมจำนน ชอบใช้อารมณ์ ชอบพึ่งพิง ลังเล ไม่เด็ดขาด” ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อการแสดงบทบาทของผู้ชายและผู้หญิง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภาพเหมารวมเกี่ยวกับบทบาททางเพศนั้นจะส่งผลให้ผู้หญิงและผู้ชายแสดงบทบาททางเพศที่แตกต่างกัน การอบรมสั่งสอนและปลูกฝังค่านิยมเรื่องบทบาททางเพศให้แก่บุคคลนั้นจะเริ่มต้นจากครอบครัว โดยเกิดขึ้นนับตั้งแต่บุคคลลืมตาดูโลก ครอบครัวจะเป็นแหล่งที่ปลูกฝังเด็กในเรื่องของงานบ้านของแต่ละเพศ โดยปลูกฝังการแบ่งแยกแรงงานโดยใช้เพศเป็นเกณฑ์ แม้จะสอนลูกสาวให้ทำกับข้าวแต่จะไม่สอนผู้ชาย โดยผู้ชายจะได้เรียนรู้ในเรื่องงานที่เป็นเพศชายจากพ่อ ผลที่ตามมาคือเด็กชายและเด็กหญิงจะเรียนรู้ถึงความชำนาญเฉพาะเพศและกลายเป็นสิ่งที่ส่งอิทธิพลต่อชีวิตในวัยต่อมา เป็นผลให้เด็กพัฒนาอัตลักษณ์ของเพศสภาพขึ้น โดยการตีตราตัวเองว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย โดยมีการสร้างตัวตนตามบริบทต่าง ๆ ที่แวดล้อมอยู่

ในอดีตระบบการผลิตแบบยังชีพของสังคมล้าโนนาทำให้เกิดทัศนคติของสังคมต่อการนำเสนอภาพของผู้หญิงเหนือที่ดีและไม่ดี โดยภาพของผู้หญิงดีและไม่ดีนั้นถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือควบคุมและกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้หญิงต่อครอบครัวและชุมชน อาทิ ผู้หญิงดีคือผู้หญิงที่ขยันขันแข็งในการทำงาน ประหยัดอดออม ซึ่งลักษณะดังกล่าวของผู้หญิงมีส่วนสัมพันธ์อย่างสำคัญกับบทบาททางด้านการค้าขายของผู้หญิงล้าโนนา กล่าวคือ การที่ผู้หญิงมีภาระหน้าที่รับผิดชอบในทางเศรษฐกิจและการผลิตทำให้น้ำหนักของผู้หญิงต่อครอบครัวและชุมชนในฐานะของหน่วยการผลิตต้องมีคุณสมบัติขยันขันแข็งในการทำงาน ไม่เกียจคร้าน ประกอบกับผู้หญิงมีหน้าที่ในทางเศรษฐกิจของครอบครัวทั้งการหารายได้และการจัดสรรค่าใช้จ่าย ส่งผลให้ผู้หญิงที่ดีต้องประหยัดอดออม ไม่ฟุ่มเฟือยหรือตระหนี่จนเกินไป ซึ่งเป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งของผู้หญิงดี ในขณะที่ผู้หญิงไม่ดีภายใต้วิถีการผลิตดังกล่าวคือ ผู้หญิงเกียจคร้าน ฟุ่มเฟือย ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงต่อครอบครัวและชุมชนในฐานะหน่วยการผลิตเพราะลักษณะของผู้หญิงไม่ดีดังกล่าวคือ ผู้หญิงที่ไม่สามารถช่วยเหลือและค้ำจุนครอบครัวภายใต้ระบบการผลิตที่ต้องพึ่งพาและช่วยเหลือกัน ผู้หญิงที่ไม่ดีจึงเป็นผู้หญิงที่เกียจคร้าน ชอบเที่ยวเล่นและไม่ทำงานเพราะการกระทำดังกล่าวไม่สามารถสร้างผลผลิตแก่ครอบครัวและชุมชนได้ ข้อสังเกตประการหนึ่งก็คือ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงเหนือ

ที่ดีและไม่ดีที่ถูกเน้นย้ำเสมอ นั้นมักเกี่ยวข้องกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง โดยเฉพาะคุณสมบัติในเรื่องความซื่อสัตย์ ไม่คบชู้ชู้ชาย ไม่เจ้าชู้หลายใจ ไม่ผิดประเวณี เป็นต้น เพราะพบว่าการตอกย้ำถึงคุณสมบัติที่ดีของผู้หญิงที่ต้องละเว้นการกระทำที่ส่อไปในทางผิดประเวณีเหล่านี้ ทั้งในกฎหมายล้านนาโบราณ ในหมวดของกฎหมายครอบครัวที่กล่าวโทษผู้หญิงร้ายว่าเป็นผู้หญิงที่คบชู้ชู้ชายเพราะผิดศีลธรรมและถือว่าผิดศีลธรรมที่เกิดจากการไม่ซื่อสัตย์ต่อสามีต้องได้รับโทษหนักทั้งการปรับ การขายเป็นทาสหรือการประจานต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ เช่น การโกนศรีษะ การตัดหู การสีกหน้าผาก อีกทั้งยังอ้างหลักคำสอนในพุทธศาสนาว่าการกระทำความผิดจะส่งผลให้ตกนรกหมกไหม้ไม่ได้ผิดไม่ได้เกิดอีกด้วย

“อย่าซ้ำบอกจี้	กล่าวถ้อยจาสอน
ว่านั่นเป็นทีนอน	หลานจาย
กลัวหมู่เขา	สืบชาวจาวบ้าน
มาหันไสนางลูกให้	มันเป็นกำร
ที่ข้อผั่งร้าย	นั่นเป็นห้องจายนอน
เปื้อนมาหัน	ก็น้ำอายหยาย
จักเล่าลือนาย	อย่างนั้นอย่างอ้อ
หื้อลูกหนีเสีย	จากทีนอนหนี

มาหาแม่บนแพ่เตื่อะ”

คำว่าคำขอเรื่อง จันต๊ะมา ตอนที่นางประสูติธิดาสอนนางเตวะธิดังกำเมื่อเห็นนางอยู่ในห้องตามลำพังกับจันต๊ะมา แปลว่า ยายเฒ่าสอนว่านั่นเป็นทีนอนของหลานชาย กลัวชาวบ้านทั้งหลายมาพบ นับเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมเพราะเป็นห้องนอนของผู้ชายคนอื่น เขาจะนินทาต่าง ๆ นานา ลูกออกไปจากที่นั่น มาหาแม่ข้างบนนี้เถอะ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตักเตือนผู้หญิงให้รักษาวลสงวนตัว ความประพฤติของผู้หญิงที่ไม่รักษาวลสงวนตัวนั้นถือว่าเป็นการกระทำที่สังคมไม่ให้การยอมรับและมีนัยของการดูแคลนและเหยียดหยาม เช่น การตั้งครรภ์ก่อนโดยไม่มีสามี หากพิจารณาจากเนื้อหาของวรรณกรรมล้านนาหลาย ๆ เรื่องพบว่าการกระทำนี้ของผู้หญิงมักจะถูกเหยียดหยามจนถึงขั้นเนรเทศออกจากเมืองหรืออาจทำให้เกิดอาเพศขึ้นในเมืองได้ เพราะถือว่าการกระทำความผิดขาดศีลธรรมสมควรแก่การลงโทษขั้นรุนแรงหรือแม้แต่ในสุภาษิตล้านนาที่กล่าวสืบ ๆ ต่อกันมาก็ปรากฏคำกล่าวถึงการสั่งสอนให้ผู้หญิงรักษาวลสงวนตัว ไม่ชิงสุกก่อนห่าม เช่น “อย่าไผกินก่อนทาน อย่าไผมาก่อนแต่ง”

ถ้าเป็นวัยรุ่นยุคปัจจุบันก็จะทราบถึงความคาดหวังความเป็นกุลสตรีที่ดีหรือแม่หญิงที่ดีจากเพลงล่องแม่ปิง ของจรัล มโนเพชร

ดอกบัวตองนั้นงามอยู่บนยอดดอย
 ดอกเคื่องสามปอย บ่เคยเบ่งบานบนลานพื้นดิน
 ไม้ใหญ่ ไพรสูง นกยูงมาอยู่กิน
 เสียงซึ่งสะล้อ จ้อย ซอ เสียงพิณ
 คู่กับแดนดิน ของเวียงเจียงใหม่
 สาวเจ้าควรภูมิใจ บ่ลืมว่าเฮาลูกแม่ระมิงค์
 คนงาม ๆ นั้นงามคู่ความเด่นดี
 ต้องฮักศักดิ์ศรีของกุลสตรี แม่ย่า แม่หญิง
 เยือกเย็น สดใส เหมือนน้ำแม่ปิง
 มั่นคงจริงใจ ฮักใคร ฮักจริง
 สาวเอยสาวเวียงพิงค์
 สาวเครือฟ้าเกษมซาน อีแม่สาวบัวบาน
 นั่นคือนิทานสอนใจ

ภาพที่ 4 แม่หญิงล้านนาในอดีต

http://kaasalong.com/images/pic_tell_al.jpg

ภาพของผู้หญิงเหนือถูกสะท้อนออกมาในเรื่องเล่าต่าง ๆ เพื่อเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้แก่คนรุ่นหลัง เช่นเรื่องสาวเครือฟ้า เป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิงเหนือที่ถูกผู้ชายได้ (คนไทยภาคกลาง) หลอกหลวง เพราะความซื่อของผู้หญิงเหนือจึงถูกหลอกง่าย เนื้อเรื่องย่อของสาวเครือฟ้าก็คือ ร้อยตรีพร้อมนายทหารหนุ่มย้ายมารับราชการที่เชียงใหม่ เกิดรักใคร่กันกับเครือฟ้า หญิงช่างฟ้อนชาวเชียงใหม่ ได้เป็นสามีภรรยากันจนให้กำเนิดบุตรชื่อเครือณรงค์ ต่อมาร้อยตรีพร้อมได้รับคำสั่งให้ย้ายกลับกรุงเทพและถูกผู้ใหญ่บังคับให้แต่งงานกับสาวกรุงเทพ ฝ่ายเครือฟ้าเฝ้ารอสามี เมื่อได้ข่าวว่าสามีเดินทางมาเชียงใหม่ก็ไปคอยต้อนรับด้วยความดีใจ เมื่อพบว่าร้อยตรีพร้อมแต่งงานแล้วพร้อมกับพาภรรยามาด้วย เครือฟ้าเสียใจมากจึงใช้มีดแทงตัวตายด้วยหัวใจที่แตกสลาย

เพลง สาวเครือฟ้า

หนุ่มเฮาเอ๋ย พังข้าเผยถ้อยวาที ก่อนเคยมี สาวงามที่ชื่อเครือฟ้า
 ผู้ชายเมืองใต้แถมมา ชื่อนามว่าร้อยตรีพร้อม
 ได้เครือฟ้าสมอร่าม ดมดอมแล้วก็จากไป ทิ้งให้สาวตรอม สาวซื่อบ่ยอม ผูกพันชายใด
 สาวเหนือจำ ร้อยตรีพร้อมมาเชียงใหม่ พร้อมด้วยเมียรักร่วมใจ
 เธอชื่อจำปาหน้าผ่องใส มาก่อวิวาทให้บาดเจ็บ เครือฟ้าจะหาใครมาจนเจือ
 สิ้นवासนา สาวเอ๋ย เครือฟ้าจึงลาตาย ชีพวางวาย หาความซื่อสัตย์ยิ่งเหลือ
 นี่คือน้ำใจสาวเหนือ ถูกเกลียดรักษาความเค็ม
 หนุ่มไต่อย่าใช้ความรักเป็นเกณฑ์ รูปหล่อปากหวานละลานละเลน
 เห็นหญิงเป็นเกมส์แห่งกีฬา
 สาวเหนือจำ ข้าเจ้าจะเตือนสาวว่า สงวนใจ เอาไว้บ้างหนา
 ใจอ่อนเกินไปจะหมดท่า ดังแม่ปิงไหลไปไม่กลับมา
 ดังสาวเครือฟ้าอาดูร

ที่มา http://www.librarycmu.ac.th/ntic/onlinemusic_show.php?musicid=250

4 ส.ค

2553

ส่วนตำนานเกี่ยวกับผู้หญิงเหนืออีกคนหนึ่งคือบัวบาน อันเป็นที่มาของน้ำตกชื้อวังบัวบาน วังบัวบานเป็นชื้อวังน้ำที่อยู่เบื้องล่างชะง่อนผาสูงบริเวณเหนือน้ำตกห้วยแก้ว ซึ่งอยู่ในเขตตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ วังน้ำนี้เดิมเรียกว่า “วังคูลวา” หรือ “วังกุลา” ด้วยมีเรื่องเล่ามาก่อนว่ามี “คูลวา-กุลา” ซึ่งหมายถึงแขกคนหนึ่งพลัดตกลงไปตายในวังน้ำแห่งนี้

นี้ คำว่า “คูลาว-กุลา” ในภาษาล้านนาหมายถึงแขกหรือฝรั่งชาวต่างชาติซึ่งถือว่าเป็นที่ต้อนรับ วงที่เกิดเหตุจึงได้ชื่อดังกล่าว ทั้งนี้ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ นักเขียนสารคดีเชิงบันเทิง เหตุการณ์กล่าวไว้ว่ามีการเปลี่ยนชื่อเป็น “วังบัวบาน” เมื่อ พ.ศ.2487 โดยเหตุที่มีหญิงชื่อ “บัวบาน” ตกลงไปตายในวังน้ำแห่งนี้อีก วังน้ำอาถรรพณ์นี้จึงเปลี่ยนมาเรียกชื่อว่า “วังบัวบาน”

เรื่องราวการตายของบัวบานมีการโจษจันกันอยู่สองกระแส (อุดม รุ่งเรืองศรี ออนไลน์ <http://www.lannaworld.com/story/tales/bbann.htm> 24 I.8. 2553) บ้างเชื่อว่าเป็นการฆ่าตัวตาย บ้างว่าเป็นเพราะหญิงคนงามดังกล่าวพลัดตกลงไปโดยอุบัติเหตุแต่ก็มีสาเหตุมาจากเรื่องชู้สาว จากการให้สัมภาษณ์ของนายศิริพงษ์ ศรีโกศัย (นักจัดรายการวิทยุที่ใช้นามแฝงว่า “ยาบุญ” เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2540) เล่าว่าที่ตั้ง บ้านของบัวบาน ปัจจุบันอยู่ปากถนนตรงข้ามกับอาคารอำนวยการหลังเก่าของโรงเรียน ปรีณสรอยแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ มีอาชีพเป็นครูสอนในโรงเรียนดาราวิทยาลัย โรงเรียนชินเชิง โรงเรียนฮั่วเคี้ยว และโรงเรียนฮั่วเอง ครูบัวบานมีคนรักเป็นนายทหารรักษาพระองค์ ต่อมาถูกทหารดังกล่าวลัดรัก บัวบานจึงเสียใจมากและได้ตัดสินใจฆ่าตัวตายโดยการกระโดดลงไปในวังน้ำแห่งนั้น ส่วนเจ้าบุญศรี ณ เชียงใหม่ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2541 ว่า บ้านครูบัวบานมีสถานที่อยู่ตรงกันกับที่กล่าวมาแล้ว แต่ให้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าครูบัวบานเป็นคนสวยจนเป็นที่เลื่อมลั่นทั่วไป ในช่วงที่เกิดเหตุอยู่นั้นอยู่ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง (พ.ศ.2482 – 2488) ครูบัวบานคนสวยเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนวัดฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนั้นได้มีทหารหน่วยรบจากกรุงเทพขึ้นมาตั้งอยู่ที่วัดฟ้าฮ่ามด้วย นายร้อยตรีหนุ่มรูปงามในกองทหารนั้นได้พบกับครูบัวบานคนสวยบ่อยเข้าก็สนิทสนมแล้วกลายเป็นคู่รักและได้เสียกันขึ้น ต่อมานายร้อยตรีผู้นั้นกลับลงไปกรุงเทพตามคำสั่งพร้อมกับคำสัญญาว่าจะขึ้นมาแต่งงานกับครูบัวบานคนงาม แต่คำสัญญานั้นลงท้ายก็กลายเป็นคำลวงเพราะนายร้อยตรีนั้นมีภรรยาอยู่แล้ว ครูบัวบานรออยู่นานจนผิดสังเกตและเห็นว่าครรรักโตมากขึ้น เมื่อแน่ใจว่าตนถูกหลอกแน่แล้วจึงตัดสินใจไปกระโดดน้ำตาย

ในบทความชื่อ “วังบัวบาน” ของสมาน ไขยวัฒน์ ตีพิมพ์ในวารสาร “คนเมือง ฉบับดำหัว” ต้อนรับสงกรานต์ 2511 กล่าวว่า ครูบัวบานตายเพราะอุบัติเหตุ โดยอ้างเอกสารภาพก่อนตายของอดีตครูประจำบาลคนหนึ่งซึ่งเป็นคนรักของครูบัวบาน ผู้เขียนบทความกล่าวว่าตนรู้จักกับครูบัวบานเป็นอย่างดี และตนมีอายุอ่อนกว่าครูบัวบาน 8 – 9 ปี ครูบัวบานเป็นสมาชิกของตระกูลและครอบครัวของผู้มีชื่อเสียงดี ฐานะดี จบการศึกษาจากโรงเรียนฝรั่งที่

มีชื่อในเชียงใหม่แล้วได้เป็นครูสอนที่โรงเรียนนั้น และครูบัวบานมีความสัมพันธ์ฉันคนรักกับครูประชาบาลคนหนึ่ง ผู้เขียนบทความเล่าว่าในขณะที่อดีตครูประชาบาลคนรักเก่าของครูบัวบานป่วยหนักอยู่ในบ้านพักกลางเมืองเชียงใหม่ วันหนึ่งได้ออกปากเล่าแก่ภรรยา บุตรและญาติสนิทว่าตนเคยมีความสัมพันธ์ฉันคู่สาวกับครูบัวบานทั้ง ๆ ที่ตนก็มีภรรยาอยู่แล้ว เมื่อครูบัวบานตั้งท้องแล้วก็ได้นัดครูประชาบาลคนรักไปตกลงกันในที่ปลอดภัยคนหนึ่งบนห้วยแก้ว ครูบัวบานขอให้จัดแต่งงานเสียเพื่อมิให้เป็นทีละอายแก่ชาวบ้านและเพื่อเห็นแก่ทารกในครรภ์ หลังจากนั้นก็ให้เหตุผลกันเป็นเวลานาน ครูประชาบาลก็สรุปว่าตนยังไม่อาจด่วนทำอะไรลงไปได้เพราะมีลูกเมียอยู่แล้ว ครูบัวบานไม่อาจทนฟังต่อไปได้จึงผละจากแล้ววิ่งหนีไปโดยไม่ใส่ใจระมัดระวังในเส้นทางและได้พลัดตกลงจากหน้าผาลงสู่ “วังคูลว – กูลา” และเสียชีวิตโดยไม่อาจช่วยได้ทัน ครูประชาบาลคนนั้นเสียใจเป็นที่สุด ด้วยความตกใจและกลัวโทษ ก็ได้แต่แอบซ่อนตัวกลับลงมาจากห้วยแก้วและไม่ยอมปริปากให้ผู้ใดได้ล่วงรู้ เมื่อมีคนไปพบศพครูบัวบานแล้วเรื่องหญิงงามที่ตายในวังน้ำก็ได้กลายเป็นหัวข้อที่กล่าวขานกันทั่วเมือง ผู้เขียนบทความกล่าวว่าด้วยผลกรรมที่ทำให้ครูบัวบานต้องตายนั่น ครั้งหนึ่งได้เกิดพายุใหญ่ในเมืองเชียงใหม่แรงพายุได้โหมกระหน่ำทำให้มะพร้าวต้นหนึ่งล้มพาดลงมาทับหลังของครูประชาบาลผู้นั้นจนหลังหักและกลายเป็นอัมพาต เขาจึงลาออกจากราชการมาอยู่กับครอบครัวและยังชีพอยู่ได้ด้วยเงินบำนาญ จนเมื่อล้มป่วยหนักจึงได้ปริปากบอกเรื่องของตนกับครูบัวบาน พร้อมย้ำว่าครูบัวบานตายเพราะอุบัติเหตุ มิได้ตั้งใจจะฆ่าตัวตาย

จากการศึกษาของสุชาติพิทย์ ในวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาภาษาและวรรณกรรมล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2531 กล่าวว่า ในหนังสือนิทานพื้นบ้านไทยของ วสันต์ ภัยวงศ์ พ.ศ.2522 กล่าวถึงเรื่องของครูบัวบานในแง่ที่แตกต่างออกไป โดยกล่าวว่ามีการปลัดอำเภอรักกับลูกสาวคหบดีชื่อบัวบานและได้หมั้นหมายกันไว้ โดยที่ไม่มีผู้ใดขัดข้องแต่อุปสรรคที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะปลัดอำเภอบริการพนันทุกชนิด ทำให้เกิดหนี้สินจนต้องยกยอกเงินของทางราชการไปใช้หนี้และเล่นการพนันด้วย ต่อมาได้ขอเงินจากบัวบานว่าจะไปใช้หนี้ราชการ แต่กลับนำไปเล่นการพนันอีกจนหมด จากนั้นปลัดอำเภอรักได้นัดบัวบานไปสารภาพผิดที่หน้าผา แต่ทั้งคู่กลับทะเลาะกันอย่างรุนแรง จนบัวบานทนไม่ได้จึงกระโดดหน้าผาตาย ส่วนปลัดอำเภอรักพนันนั้นไม่มีการกล่าวถึงอีกว่าได้กระโดดหน้าผาตามหรือไม่ และเรื่องของครูบัวบานนี้ สุชาติพิทย์ สว่างผลได้ไปสัมภาษณ์คนที่สนิทกับครอบครัวของครูบัวบานหนึ่งชื่อ นางอรุณ หมู่ละสุคนธ์เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2531 ซึ่งได้ความว่าบัวบานและหนุ่มชาวภาคกลางได้รักกันโดยไม่มีผู้ใดขัดขวาง และบัวบานได้ตายเพียงผู้เดียว เมื่อบัวบาน

ตายแล้วชายหนุ่มก็หายหน้าไป ญาติของบัวบานต่างคิดว่าเป็นการฆาตกรรมแต่ผู้เฒ่าเห็นว่า น่าจะเป็นอุบัติเหตุหรือบัวบานอาจจะกระโดดหน้าผาฆ่าตัวตายก็ได้ จากความตายที่น่า สะเทือนใจของครูสาวคนงามทำให้มีผู้โศกเศร้ากันอย่างกว้างขวาง

ภาพที่ 5 น้ำตกตำนานวังบัวบาน

http://www.cm108.com/bbb/uploads/monthly_06_2010/post-1263-1276277271.jpg

20 ส.ค 2553

เพลง วังบัวบาน

ร้อนลมหน้าแล้ง ไปไม้แห้งร่วงลอย
 หล่นทยอยเกลื่อนตา ไหลตามกระแสน้ำพา
 ลอยมาทั้งกลีบดอกไม้ จากหุบผา ไหลมาสู่วังน้ำ
 สุสานเทวี ผู้มีความซำ เหนือใคร ดอกไม้ไปไม้ไหลมา
 คล้ายพวงหรีดสร้อยมาลา ไหลมาบูชาบัวบาน
 น้ำวังนี้หนอ เป็นที่ก่อเหตุการณ์ ที่บัวบานฝังกาย
 ยึดเอาเป็นหอเรือนตาย รองกายไว้ด้วยแผ่นน้ำ
 จากหุบเขาแนวไพรสูงในเวียงฟ้า ฝากไว้เพียงชื่อเสียงลือเนิ่นซ้ำ
 ฝังจำ ฝากคำสัตย์น่านึกตรอง
 หลงทางสุดหวังคืนครอง หลงตัวจำ ตัวลาระทม
 เอาวังน้ำไหลเย็น นีหรือมาเป็นเมรุทอง
 เอน้ำตกก็องเป็นกลองประโคม

เอาเสียงจักจั่นร้องระงม เป็นเสียงประโลม ร้องต่างแดรสังข์
 เพดานนั้นเอาเมฆฟ้า ภูผานั้นเอาต่างมานับ
 ประทีปแสงจันทร์ใสสว่าง อยู่เดี่ยวท่ามกลางดงดอย

ที่มา http://www.oknation.net/blog/chai/2008/09/19/entry-1_10 ส.ค 2553

ภาพที่ 6 แม่หญิงล้านนาที่ถูกนำเสนอในสื่อของการท่องเที่ยว

http://travel.com.sanook.com/story_picture/m/10186_001.jpg 20 ส.ค 2553

การขัดเกลาเรื่องเพศในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างพบว่าแต่ละครอบครัวไม่ได้มีการพูดคุยกันในเรื่องนี้ ลูกก็ไม่กล้าที่จะขอคำปรึกษาเนื่องจากความอายและกลัวพ่อแม่เข้าใจผิดว่าตนเองมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม บุคคลในครอบครัวที่กลุ่มตัวอย่างพอที่จะพูดคุยได้บ้างก็คือพี่น้องเนื่องจากเป็นวัยที่ใกล้เคียงกัน

ดาว “ไม่ อันนี้อย่าพูดถึง ไม่เคยพูดเลย แคบอกว่าย่าไปมีอะไรกับใครนะ มันไม่ดี แค่นี้แหละเพราะพ่อแม่ไม่อยากให้มันสกปรกเท่าไร แต่เราก็กังแอบมีอยู่นะ (หัวเราะ) คิดอะไรมากแหละ คนเรามันก็ต้องมีบ้างละ”

เฟย์ “แม่กับพ่อไม่เคยสอนเรื่องนี้เลย ยิ่งพ่อย่ากับแม่ก็ไม่ได้เจอกันเลย ส่วนแม่เจอกันทุกวัน แต่ไม่เคยพูดเรื่องนี้เลยแม่แต่ครั้งเดียวคือเหมือนต่างคนต่างอยู่ เจอหน้ากันก็แค่ขอเงินไปเที่ยวเล่นเกม อีกร้อยบางวันก็ไม่กลับบ้าน ไปเที่ยวแล้วนอนบ้านเพื่อน บางครั้งก็อยู่เป็นอาทิตย์ แม่ยังไม่ว่าเลยเพราะฉะนั้นเรื่องนี้ไม่เคยพูดกันเลย แม่ไม่ชอบพูดเรื่องนี้เท่าไร แม่ชอบพูดเล่นเป็น

บางครั้งว่าทำอะไรกันก็ใส่ถุงด้วยนะ แต่เรารู้ใจว่าแม่พูดเล่น ส่วนมากแม่ไม่บอกรื่องพวกนี้ แม่ไม่
 อยากให้ยุ่งเรื่องแบบนี้มากเพราะเรายังเด็กอยู่ เรื่องแฟนกับแม่ก็ไม่อยากจะพูดนะแต่บางทีแฟนเรา
 ไปส่งที่บ้าน แม่ก็จะถามว่าใคร เราก็บอกนะว่าแฟน แม่ก็ไม่ว่าอะไรแต่ก็ไม่เคยคุยเรื่องแฟนกับแม่
 สักครั้ง ส่วนมากเพื่อนจะรู้เรื่องมากกว่า อย่างไอ้เหี้ย ไอ้เมย์อะ สองคนนี่รู้เรื่องดีเลยเพราะไอ้เหี้ยไป
 ส่งไปไหนตลอด ส่วนไอ้เมย์นี่ชอบเที่ยวด้วยกันเลยรู้เรื่อง ส่วนพี่ชาย ไม่อยากเล่าให้หกรอกเพราะมัน
 คุยมาก ชอบด่า ชอบตี ทำอะไรไม่ถูกใจมันนี่มันซุ่มเล่นนะ เลยไม่อยากบอกมันเรื่องนี้สักเท่าไร”

แอน “ส่วนมากก็สอนเรื่องประจำเดือนมากกว่า อีกอย่างพ่อแม่ไม่เคยพูดเรื่องนี้ แล้ว
 เราก็ไม่กล้าที่จะถามอยู่แล้วเพราะกลัวถูกดุ”

บี “พ่อกับแม่ไม่สอนหรือ ถ้าสอนก็แค่เรื่องประจำเดือน การใส่ผ้าอนามัยแค่นี้ แล้ว
 บีก็ไม่อยากถามด้วยเพราะอายที่จะต้องพูดเรื่องนี้กับพ่อแม่ แล้วอีกอย่างถ้าถามไป แม่จะว่าให้ว่า
 จะถามไปทำไม ไปทำอะไรมาอย่างนี้บ้างละ มันจะทะเลาะกันมากกว่าเลยไม่อยากถาม บีจะไม่
 เล่าเรื่องอะไรให้พ่อแม่ฟังหรือเพราะเดี๋ยวแม่จะว่าให้ ส่วนพ่อก็ไม่อยากเล่า จะเล่าให้พี่สาวฟัง
 มากกว่าแล้วก็เพื่อน ถ้าอยู่ด้วยกันก็เล่าให้ฟังหมดแหละ เวลาอยู่กับพ่อแม่มันจะเกร็ง อีกอย่างเล่า
 ให้เพื่อนฟังสบายใจกว่าเพราะไม่ต้องกลัวถูกด่า อยู่บ้านเราไม่ยอมรับโทรศัพท์เลยอะ พ่อแม่ชอบ
 ถามว่าใคร ชื่ออะไร ผู้หญิงหรือผู้ชาย อะไรอย่างงี้ละ ถามไม่ว่าหรือคนนะ ด่าด้วย แถมยังบอกให้
 วางทั้ง ๆ ที่คุยกันไม่ถึง 5 นาที ไม่มีความเป็นส่วนตัวเลย เราไม่ชอบนะก็คิดว่าปิดโทรศัพท์ไปเลย
 ดีกว่า แล้วอีกอย่างคือต้องทำตัวแบบ อึม เรียบร้อย พูดจาเพราะ ไม่งั้นโดนด่าแน่”

มิงค์ “ก็สอนว่าเรายังเด็กอยู่อย่าเพิ่งไปมีอะไรกับใคร รอให้โตกว่านี้ก่อนหรือแต่งงาน
 แล้วอยากทำอะไรก็ทำเลยไม่ห้าม”

เอ “ไม่สอนเพราะไม่ค่อยได้คุยกันเรื่องนี้ แต่บางครั้งแม่ก็จะบอกว่าอย่ามีอะไรกับ
 ใครในตอนนี รอให้โตก่อน แม่ก็เคยถามว่ามีแฟนหรือยัง เราก็บอกว่ามี ชื่อ.... แม่ถามว่าเรียนที่ไหน
 เราบอกว่าไม่เรียนแล้ว แม่ก็เลยถามว่ามีอะไรกันหรือยัง ก็บอกว่าไม่มีเพราะไม่กล้าบอกแม่ แม่
 บอกว่าห้ามมีอะไรกัน ส่วนมากแม่ก็จะรู้แค่คุยโทรศัพท์กัน ไปเที่ยวกันเท่านั้น”

ขณะที่การขัดเกลาเรื่องเพศในบริบทของสถานศึกษานั้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าได้รับความรู้ที่เพียงพอแล้วในรายวิชาสุขศึกษาแต่การเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นทางการจะรู้สึกว่ามันน่าเบื่อและเป็นเรื่องที่น่ารู้ ๆ กันอยู่แล้ว

หมีว “ก็สอนเรื่องการใส่ถุงยางที่ถูกต้อง การช่วยตัวเองที่ถูกต้องวิธีการป้องกันโรคโรคติดต่อต่อกัน ก็พอละ ไม่ต้องรู้อะไรมาจากโรงเรียนหรอก เรื่องอย่างนี้รู้เองดีกว่า (หัวเราะ) ไม่รู้อะไรก็หาในเน็ตเอา ชี้แจงเรียนอะ”

มิงค์ “สอนเรื่องอวัยวะเพศ การระวังตัวจากภัยร้าย โรคติดต่อ วิธีสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง เยอะแยะ บางเรื่องที่เราไม่ได้เรียนเรารู้เองได้”

บี “คือโรงเรียนจะสอนเพศศึกษา สอนเกี่ยวกับบอกชื่ออวัยวะเพศส่วนต่าง ๆ ของแต่ละเพศ เป็นภาษาไทยบ้าง อังกฤษบ้าง แล้วก็ความรู้พื้นฐานทั่วไป การคบเพื่อนที่ดี การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การใส่ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง คือมันเรียนหลายเรื่องนะแต่จะสอนแค่ทอมเดียนะ จบแล้วจบเลย คือมันได้แค่บางส่วน ไม่ค่อยแน่ใจสักเท่าไรเพราะบางเรื่องก็ยังไม่ค่อยรู้หรอกเพราะไม่ค่อยได้สนใจ แต่พอรู้บ้างเพราะเพื่อนมันชอบพูดกันเกี่ยวกับเรื่องพวกนี้นะ”

การเปิดโอกาสให้ผู้ชายสามารถแสวงหาประสบการณ์ทางเพศได้อย่างอิสระ ในขณะที่ผู้หญิงถูกจำกัดสิทธิโดยสังคมไม่ได้เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์เรื่องเพศได้เท่าเทียมชายแม้แต่การพูดคุยเรื่องเพศก็มักเป็นสิ่งที่สังคมถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติ ความไม่เสมอภาคทางเพศในสังคมไทยจึงมีลักษณะเป็นความรุนแรงเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียนรู้เพศที่มุ่งตอบสนองต่อวัยรุ่นชายฝ่ายเดียว โดยละเลยความเป็นจริงที่วัยรุ่นชายหญิงต่างต้องผ่านช่วงวัยของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ ความรู้สึก เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นพันธุและต้องดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางสื่อกระตุ้นเร้าทางเพศเช่นเดียวกัน สภาพสังคมเช่นนี้ทำให้การเรียนการสอนเรื่องเพศเป็นไปเพื่อให้ผู้หญิงมีการเก็บกอดความรู้สึกและมีความรับผิดชอบต่อนตนเองในท่ามกลางวัยรุ่นชายที่สังคมมิได้พยายามมุ่งขัดเกลาให้ระยับยับยั้งและมีความรับผิดชอบ เคารพต่อคุณค่าของเพศตรงข้ามอย่างจริงจัง จากการที่วัฒนธรรมเรื่องเพศของสังคมไทยยังไม่เปิดโอกาสให้เพศชายและหญิงสามารถสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมา การจำกัดการพูดคุยเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงและการที่ไม่ได้เปิดโอกาสให้รับรู้เรื่องเพศได้มากเท่าชายได้ทำให้ผู้หญิงมักขาดทักษะและความมั่นใจต่อการปฏิเสธและหรือต่อรอง

ความสัมพันธ์กับชาย อันเป็นเงื่อนไขหนึ่งนำไปสู่การละเลยการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยระหว่างวัยรุ่นชายและหญิง การขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศที่ส่งผลให้ผู้หญิงอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อความพลั้งพลาดในความสัมพันธ์กับชาย อีกด้านหนึ่งก็คือ การขัดเกลาวัยรุ่นชายและหญิงรับรู้ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามที่แตกต่างกัน สังคมได้ยอมรับให้ผู้ชายสามารถมีคู่รักได้มากกว่าหนึ่งคนแต่ได้จำกัดให้ผู้หญิงยอมรับการมีคู่รักได้เพียงคนเดียว ผู้หญิงถูกขัดเกลาให้ยอมรับและเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นการแสดงความรัก เมื่อความเป็นเพศหญิงสามารถมีคู่รักได้เพียงคนเดียว ความสัมพันธ์กับชายจึงขึ้นอยู่กับความรักความจริงใจ ในขณะที่วัยรุ่นชายได้รับโอกาสนี้มากกว่าหญิง ผลการศึกษาที่ผ่านมาจึงพบว่าเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่นในสังคมไทยมักมีแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นช่องทางของความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์และการแพร่กระจายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ภาพที่ 7 การ์ตูนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในวัยรุ่น

http://image.konmun.com/images/1539654439_sex.jpg 20 ส.ค 2553

จากการศึกษาของณัชชา ถาวร (2545) เปรียบเทียบการเรียนรู้เรื่องเพศของเด็กผ่านการสร้างสัญลักษณ์ทางเพศในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นกับแบบเรียนเพศศึกษา มีประเด็นของการศึกษาที่น่าสนใจคือ เด็กวัยรุ่นไทยไม่มีตัวแบบของวัยรุ่นให้เห็น ไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทภาพยนตร์ ละคร หนังสือ ในประเทศไทยไม่มีผู้ผลิตสื่อสำหรับวัยรุ่น ส่วนใหญ่ที่ผลิตออกมาจะเป็นการนำเสนอเรื่องราวของผู้ใหญ่ที่เป็นเรื่องราวของชีวิตการทำงาน ครอบครัวหรือไม่ก็เป็นเรื่องเด็กเล็ก จึงทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีความสนใจสื่อเหล่านี้มากนัก เนื่องจากไม่ตรงกับวัยและความสนใจของเขา แต่เมื่อหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นเข้ามาจึงทำให้เกิดความนิยมและแพร่หลาย

อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้จะเห็นได้จากเนื้อหาของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่น่าเสนอนั้นจะเกี่ยวกับชีวิตของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จะมีวัยทำงานบ้างแต่วัยของตัวละครก็ยังใกล้เคียงกัน พฤติกรรมและความสนใจของวัยรุ่น รวมถึงการนำเสนอในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นจะมีความแตกต่างจากสื่ออื่น ๆ ที่สร้างให้เด็กมีความฝัน มีจินตนาการ ด้วยการใช้เส้นที่สวยงาม พลิ้วไหว อ่อนหวานมีชีวิตชีวา ซึ่งตรงกับวัย จึงไม่ใช่เรื่องยากเลยที่หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นจะกลายเป็นสื่อที่เข้ามาครองความนิยมอย่างมากมาสำหรับวัยรุ่นไทย ซึ่งแตกต่างจากการนำเสนอแบบเรียนเพศศึกษาที่เด็กต้องเรียนในห้องเรียน เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศที่เด็กต้องเรียนรู้โดยตัดมิติด้านกามารมณ์ทิ้งไปเหลือแต่มิติทางด้านชีววิทยาอย่างเดียว ทำให้แบบเรียนเพศศึกษาเป็นเรื่องน่าเบื่อสำหรับเด็กไป ซึ่งมิติทางด้านกามารมณ์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นมิติทางด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องเพศของมนุษย์เรา ซึ่งในชีวิตจริงไม่สามารถตัดกามารมณ์ออกจากเรื่องเพศได้ หากเด็กขาดความเข้าใจเรื่องกามารมณ์ของตนเองแล้วก็ไม่สามารถที่จะจัดการมันได้ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้

บริบทการขัดเกลาในเรื่องเพศของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมาจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งมักมีการเล่าถึงประสบการณ์ทางเพศที่แต่ละคนได้พบเจอมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการไปเที่ยวกลางคืนแล้วได้พบกับผู้ชายที่น่าสนใจ การจีบหรือการไปมีอะไรกับแฟนแล้วมาเล่าให้กันฟัง ทำให้การเรียนรู้เรื่องเพศในกลุ่มเพื่อนสนิทเป็นแหล่งข้อมูลหลักที่วัยรุ่นหญิงได้สัมผัสถึงประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แม้ว่าบางข้อมูลจะยังไม่มี ความมั่นใจนักว่าจะถูกต้องหรือไม่ เช่น วิธีการคุมกำเนิดแบบต่าง ๆ

มิงค์ “ถ้ามีอะไรอยู่ก็จะพูดกันเต็มเลยเพราะแอบชอบเล่าตอนไปมีอะไรกับแฟนมา อย่างวันนี้แอบมีอะไรที่บ้านมา ทำกันทำนั่นทำนี่ ทำกันก็รอบ เล่าหมด”

เฟย์ “อาจจะมีบ้าง เพื่อน ๆ จะพูดกันเรื่องประจำเดือนมาบ้างไม่มาบ้าง อะไรแบบนี้ ส่วนใหญ่จะคุยเรื่องไปเที่ยวแล้วเจอผู้ชาย แล้วก็เอาเรื่องของคนอื่นมาเล่ากันมากกว่า เหมือนนินทาอะไรอย่างนี้เพราะคนอื่น ๆ ชอบเล่าให้ฟัง แล้วมาเล่าต่อกันอีกที มีพี่ที่รู้จักกันอยู่ปวส.2 เป็นเพื่อนกับพี่สาว ชื่อพีนิว คือพี่เขาเคยมีอะไรกับแฟนบ่อย ๆ บางครั้งก็อยู่ด้วยกันกับแฟนเฉย ๆ ตอนนีพี่เขาท้อง แต่พี่เขาบอกว่าพี่เขากินยาคุมทุกวันแล้วทำไมยังท้องได้ ตอนแรกพีนิวจะไปหาหมอแล้วดื่พี่เขากลับ แล้วให้แฟนพีนิวไปซื้อยาสอดมา 3 เม็ด พี่เขาท้องแค่เดือนกว่า เขามาสอดยาที่หอแฟนพีนิว สัน 1 วันก็ออก พี่เขาบอกว่าสอดไป 5 โมงเย็น ออก 3 ทุ่ม หลังจากนั้นพี่เขาก็กินนอน

พักไป 1 วันเต็ม ๆ พี่นวิบอกว่าเพลียมาก จากนั้นเวลาพี่นวิมีอะไรกับแฟนก็ใส่ถุงยางอนามัยตลอด”

แอน “ ก็คุยกันตามประสาเพื่อนในกลุ่ม จะคุยกันว่าใครไปกับแฟน ไปไหนมา มีอะไรกันรีเปล่า คุยกันเป็นฉาก ๆ (หัวเราะ) เป็นเรื่องธรรมดา”

เอ “ ส่วนมากจะคุยเรื่องไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อน เจอผู้ชายหล่อ ๆ เยอะแยะ มันก็มาเล่าให้ฟัง ก็อย่างไปจีบเขาบ้าง ไปอ่อยผู้ชายยังงี้ อะไรประมาณนี้นะ อย่างไ่อุ้มนะ มันไปเที่ยวกับแฟนมัน ไปเที่ยวกลางคืนนี้มั้ง แล้วแฟนมันเมา โห้ยตายเลย มันดันไปมีอะไรกับแฟนมัน แล้วประมาณว่าแฟนมันเมาเนอะ คนเมามันไม่รู้เรื่องดันปล่อยใน ไ่อุ้มก็ลืม ไ่อุ้มมันไม่มามากนัก มันกินไม่เยอะ มันบอกว่ากูลืมใส่ถุงยาง มันเลยมาขอให้ไ่อ้มายัดกับไอบิวไปซื้อยาคุมฉุกเฉินมาให้กิน ส่วนไ่อ้มเคยมีแฟนชื่อบ๊วย คบกันได้ 2 เดือนมันก็ไปมีอะไรกัน มันบอกว่าไอบ๊วยชอบปล่อยในตลอด แต่ตอนเฉพาะมันเป็นประจำเดือนนะ แต่ตอนที่มันมีอะไรกันอีกอันไม่ได้เป็นประจำเดือนแต่ไอบ๊วยดันปล่อยใน อันก็ทำให้มันนะแต่มันก็ว่า เธอไม่ต้องหรอก พอหลังจากนั้นได้ 1 เดือน อันก็ซื้อที่ตรวจมา แล้วมันออกมาว่าท้อง มันไปบอกไอบ๊วย ไอบ๊วยก็ไม่ว่าไง มันก็ปล่อยไปสัก 2 เดือน พ่อแม่อันรู้ อันเลยรีบเอาลูกออก ไอบ๊วยก็ไปมีคนอื่น พ่อแม่อันบอกให้เลิกกับไอบ๊วย พวกมันเลยเลิกกัน”

แพร “ก็พูดเรื่องเวลาไปมีอะไรกับแฟน เพื่อนก็จะมาบอกเล่ากัน มันกลายเป็นเรื่องตลกไปกษาไปในเรื่องนี้ บางคนก็เล่า บางคนก็ไม่เล่าแล้วแต่คน”

ดาว “ก็จะพูดเรื่องทั่วไปแบบวันนี้แฟนเพื่อนมารับ คนในกลุ่มก็จะถามว่าไปไหนกัน ไปทำอะไรกันมารีเปล่า แล้วถ้าพรุ่งนี้เพื่อนคนนั้นมีอะไรกับแฟนจริง ๆ ก็จะมาเล่าให้กันฟังว่าไปที่ไหน ทำอะไร ก็เล่าไป”

มีน “มีคะ ก็ถามว่า ครั้งแรกเจ็บไหม เป็นไงบ้างเล่าให้ฟังหน่อย มันก็เล่าว่าตอนแรกไม่หนัก แต่ตอนต่อไปหนักมาก ๆ ถามมันว่าไม่กลัวท้องเหรอ มันก็บอกว่าใส่ถุงยางอะ”

ฝ่าย “อย่างฝน มันกินยาคุมฉุกเฉินตลอดเวลา มันมีอะไรกับแฟนมัน แต่มันไปฟัง ศูนย์วิจัยเกี่ยวกับเรื่องเพศที่โรงเรียนว่าไม่ให้กินยาคุมฉุกเฉินมากเกินไป 2 ครั้ง มันเลยเลิกกินแต่เปลี่ยนเป็นยาคุมแบบธรรมดา เออที่มันต้องกินทุกวันนะ”

ดาว “อยากรู้ว่าที่เค้าว่ามีอะไรกันจะสวยขึ้นจริงรึเปล่า ไม่ก็จะทำให้ผิวขาว หน้าใส หน้าอกใหญ่ขึ้น จิงรีเปล่าเพราะมีแต่คนพูดกัน”

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อนและจากสื่อต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นหญิงแต่ละคนเกิดการซึมซับค่านิยมจากแบบแผนในเรื่องเพศที่มีการปฏิบัติผ่านแหล่งข้อมูลดังกล่าวและเกิดการสร้างเป็นจินตนาการในการมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ซึ่งประกอบด้วยบทเพศของตนเองและของคู่สัมพันธ์ แต่การที่เรื่องเพศในสังคมไทยเป็นเรื่องต้องห้าม การแสดงความสนใจใคร่รู้เรื่องนี้สังคมถือว่าเป็นการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งที่สร้างความคลุมเครือและความอยากรู้อยากเห็นแต่ไม่สามารถแสดงออกถึงความต้องการนั้นได้อย่างเปิดเผยเพราะอายและรู้ว่าเป็นเรื่องไม่สมควร แหล่งข้อมูลเรื่องเพศที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นหญิงกลุ่มนี้มากที่สุดจึงเป็นแหล่งข้อมูลที่สร้างความอับอายในการเข้าถึงน้อยที่สุด ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแหล่งข้อมูลเรื่องเพศของกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนสนิทที่เป็นเพศเดียวกันเพราะจะไม่อายกัน กลุ่มเพื่อนสนิทจะเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรื่องเพศในด้านต่าง ๆ มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการปรับทุกข์ปรึกษาหารือ มีการให้ข้อมูลจากประสบการณ์ของตนเอง ปกปิดความลับหรือการได้รู้จักแฟนจากข้อมูลที่ได้จากเพื่อน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเพื่อนทำให้เกิดมีการสร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อทางเพศ เช่น เว็บไซต์ วีดีโอ ภาพยนตร์ หนังสือต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศในกลุ่มเพื่อนสนิทได้ให้ข้อมูลและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่องเพศระหว่างวัยรุ่นหญิงซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกมั่นใจในการกระทำหรือแสดงออกเรื่องทางเพศของตนเอง เนื่องจากรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน มีความเห็นใจและเข้าใจกันในกลุ่มเพื่อนสนิท

3. วัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่นหญิง

การทำความเข้าใจปรากฏการณ์การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่น จำเป็นต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจในทัศนคติพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างเพศ (gender relation) ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและหญิงเป็นเสมือนกรอบความคิดและการกระทำต่าง ๆ ของชายและหญิงในทุกเรื่องรวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นผลจากการจัดระเบียบของสังคมที่กำหนดบทบาทความสัมพันธ์ชายหญิงที่มีต่อสถาบันทางสังคม ทั้งทางด้านครอบครัว เศรษฐกิจและการเมือง ที่ให้ชายหญิงมีบทบาทหน้าที่ต่างกัน โดยเหตุที่หญิงและชายมีความแตกต่างกันโดยพื้นฐานทางกายภาพ ดังนั้นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมและการควบคุมทางสังคมจึงเป็นกลไกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังอบรมเพื่อถ่ายทอดกฎเกณฑ์ของการจัดระเบียบทางสังคมของความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและหญิงลงสู่สำนึกของความเป็นเพศชายและเพศหญิงทุกคนที่กำเนิดขึ้นในครอบครัวเพื่อให้มีความคิดและการกระทำที่สอดคล้องไปตามกฎเกณฑ์เงื่อนไขที่สังคมได้กำหนดขึ้นไว้ นั้น ความเป็นเพศชายเพศหญิงหรือความเป็นเพศจึงเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศ บนพื้นฐานของเพศสภาพทางกายภาพตามธรรมชาติ ความเป็นเพศเป็นจุดเริ่มต้นของระบบความคิดและการแสดงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายหญิง กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศได้หล่อหลอมให้วัยรุ่นแต่ละคนเกิดความรู้ความเข้าใจความเป็นเพศและสามารถสวมบทบาทเพศตามความคาดหวังของตนและสังคมได้ ความเป็นเพศชายหญิงนอกจากจะเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดและการแสดงออกแล้ว ยังเป็นแหล่งของอุดมการณ์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพศทางสังคม (sexual relation) ที่ถูกขัดเกลาถ่ายทอดจากตัวแทนทางสังคม คือ ครอบครัว สื่อ โรงเรียนและชุมชนทำให้เกิดปรากฏการณ์การดำรงอยู่ของลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง แม้ว่าสภาพสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเช่นใดก็ตาม

เพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่นหญิงในสังคมไทยเป็นสิ่งที่มีความขัดแย้งกับบรรทัดฐานและบรรทัดฐานของสังคม ทั้งนี้เพราะเงื่อนไขของสังคมได้คาดหวังให้ผู้หญิงทุกคนมีความรักนวลสงวนตัว รักษาความบริสุทธิ์ของตนไว้จนถึงวันแต่งงาน เงื่อนไขดังกล่าวทำให้วัยรุ่นหญิงที่ตัดสินใจยินยอมมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานด้วยเหตุผลใดก็ตามต้องตกเป็นผู้ที่ถูกสังคมลงโทษถูกและถูกตราหน้าให้ได้รับความอับอาย อย่างไรก็ตาม โครงสร้างสังคมที่สะท้อนลักษณะมาตรฐานเชิงซ้อนด้านเพศดังกล่าวกลับมีผลต่อการควบคุมระงับยับยั้งพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงน้อยลงไปทุกที ทั้งนี้พบว่าแบบแผนพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายที่ชอบเที่ยวหญิงบริการได้เริ่มลดลงพร้อม ๆ กับอัตราการมีเพศสัมพันธ์กับคูรักรในกลุ่มวัยรุ่นได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเริ่มมีความคล้ายคลึงกันในเกือบทุกสังคมซึ่งนักวิชาการบางคนได้แสดงทัศนะต่อปรากฏการณ์ว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่นในกลุ่มเดียวกันเริ่มเป็นเรื่องปกติธรรมดามากขึ้น วัยรุ่นส่วนใหญ่ถือว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคูรักรเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแต่งงานหรือการถูกตัดสินถูกผิดเชิง

คุณธรรมจริยธรรมของสังคม ปรากฏการณ์นั้นนอกจากจะทำให้สังคมตระหนักถึงการสร้างความแตกต่างระหว่างเพศโดยการแบ่งแยกประสบการณ์ทางสังคมเรื่องเพศแล้วยังได้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความแตกต่างทางสังคมระหว่างชายกับหญิงในเรื่องเพศในวัยรุ่นเริ่มลดน้อยลงไปทุกที

เฟย์ “อันเรียนอยู่ที่พาดิชนาคือ ตอนเรียนถึงปวช.2 แต่เรียนไม่จบเพราะอันมันติดแฟนอยู่กับแฟนทั้งวัน แฟนมันไม่เรียนแล้ว ไปโรงเรียนแค่อาทิตย์ละ 2 – 3 วัน เท่านั้น แล้วก็เล่นยาด้วย ตอนแรกมันบอกว่ามันแค่ลองเฉย ๆ ลองไปลองมาก็ติดเลย แล้วมันโน้มน้าวไปอยู่สถานพินิจ อยู่ในนั้น 2 ปีกว่า ๆ พอออกมาก็ไม่เรียนแล้ว ก็ทำตัวเหมือนเดิมแต่คงไม่ไปเล่นยาแล้วแค่ออกไปกับแฟนเฉย ๆ มันบอกนะ ตอนนั้นมันท้อง 3 เดือนกว่า มันก็อยู่บ้านแฟนมันตลอด มีแต่คนว่ามันเป็นคนไม่ดีทั้งหมู่บ้านนั่นแหละ ส่วนบิวตอนนั้นเรียนปวช.1 บิวมีแฟนเรียนเทคนิคชื่อตั้ม ทุกวันสองคนนั้นจะไปกินข้าวด้วยกัน มีวันหนึ่งตั้มชวนบิวไปเที่ยวเซน บิวก็ไป เที่ยวเสร็จบิวก็จะกลับบ้านตั้มบอกว่าให้บิวไปส่งที่หอ ตอนแรกบิวมันบอกว่าไม่ไปแต่ตั้มมันไม่ยอม บิวมันเลยไปส่ง แล้วบิวก็เข้าไปห้องตั้ม ก็คุยกันสักพัก ตั้มก็เริ่มกอดบิวบ้าง หอมแก้มบ้างแต่บิวก็ไม่ว่าเพราะว่ามันเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว จากนั้นตั้มก็เริ่มทำอะไรมากยิ่งขึ้น ดูคอบ้าง ตอนแรกบิวมันไม่ยอมแต่มันสู้แรงตั้มไม่ไหว มันก็เลยยอม”

เอ “เอาอีกวางก็แล้วกัน เมื่อก่อนมันเรียนอยู่อาชีวะด้วยกันแต่ตอนนี้มันไม่เรียนแล้ว มันบอกว่าไม่ไหว มันเลยออกไปแล้วไปเรียนกศน.เอาเพราะแม่มันขอให้เรียน มันเล่นยา กินเหล้า สูบบุหรี่ สักเต็มขา มีผิวแล้วอยู่กับผิวมันที่แม่แดง ผิวมันชอบมีผู้หญิงไปทั่ว มันก็ไล่ตีเขาหมด แล้วก็ไอ้ส้มอะ มันมีรุ่นน้องเป็นผู้ชายอะ อายุ 16 ปี เรียนอยู่กรุงเทพ ปิดเทอมเลยกลับมาเที่ยวเชียงใหม่ น้องมันชื่อไอซ์ โคตรน่ารักเลย มันไปรึน้องเขาที่สนามบินแล้วซีดันไปชอบน้องไอซ์ พอสักอาทิตย์หนึ่งไอ้ส้มขอพ่อแม่ไปเที่ยวทะเลกับเพื่อนแล้วมันชวนน้องไอซ์ไปด้วย พ่อแม่ก็ให้ไปนะเพราะไปกันเยอะ ก็จองห้องพักไว้ 1 หลัง จองบ้านพักเสร็จก็นอนพักเอาแรงกัน พรุ่งนี้เช้าก็เที่ยว เล่นน้ำทะเลกัน พอตอนเย็นก็กินเหล้ากันเต็มห้อง ตอนนั้นไอ้ส้มมันก็เมาแล้ว มันเลยขอตัวไปอาบน้ำ มันดันเอาน้องไอซ์ไปด้วย มันบอกว่าตอนแรกแก้ผ้าอาบน้ำแล้วให้น้องเขารอข้างนอก แล้วส้มมันเมาอาบน้ำไม่ปิดประตู น้องเขาก็มองส้มนะแต่ไม่ได้ทำอะไร แต่อีส้มมันเกิดอารมณ์มันเลยดึงน้องไอซ์เข้าห้องน้ำปิดประตูแล้วมันก็ปลุกอารมณ์น้องไอซ์แล้วก็มีอะไรกัน”

ปี “อิม ไผ่ฟางเพื่อนเพียวนะ มันท้องประมาณหกเดือนแล้วแม่มันก็รู้ แม่ไผ่แซมบีแฟนมันก็รู้ ตอนแรกมันว่าจะเอาไว้นะ แต่แบบว่ามันไปเอาออกเฉยเลยอะ พอเอาลูกออก มันนี่หน้าซีดเหลืองมากเลย น่ากลัว มันบอกว่าแม่ไปซื้อยาสอดมาให้แล้วให้ฟางเอานี้วสอดเข้าไปเองเพราะไผ่แซมบีมันไปเรียน แม่มันก็เฝ้าอยู่ตลอด ตอนแรกฟางมันนึกว่าจะไม่ออกแล้ว ตอนเที่ยงคืนก็ออก มันบอกว่าสอดตอนหกโมงอะคิดดูดิ”

ดาว “มีเพื่อนชื่อมิน เรียนห้องเดียวกัน ก็ตอนนั้นไม่มีเรียนเลยไปนอนห้องมิน แล้วแฟนมินชื่อไปร้ เรียนเทคนิคช่างยนต์ปี 2 เข้ามา แล้วคุยกัน สักพักมินขอให้ดาวออกไปรอนอกห้อง มินบอกว่าไปร้มีเรื่องจะคุยด้วย ดาวเลยออกไปรอนอกห้องสักครึ่งชั่วโมงกว่ามินจะออกมาเรียกแล้วไปร้ก็ไปเรียน ดาวเลยถามมินว่าทำไมนานจัง มีอะไรกันใช่ไหม มินตอบว่าใช่ แต่ดาวก็ไม่ได้บอกใครนะ อีกคนก็เพื่อนชื่อนุ่นจะไปเที่ยว แล้วมันไปเจอคนรู้จักเข้า พอตีฝนมันตกแล้วเพื่อนนุ่นอีกคนให้ไปเอากุญแจบ้าน นุ่นเลยไปเอากุญแจบ้านกับพี่ที่รู้จักเพราะพี่เค้าเอารถยนต์มา ระหว่างทางพี่เคื่อบอกว่าขอไปเอาของที่บ้านแป็บนึง นุ่นก็เลยจำใจไป แล้วพี่เขาก็เรียกเข้าบ้าน คุยกันสักพักพี่เขาก็ลวนลามนุ่น นุ่นหนีออกมาไม่ได้ สุดท้ายนุ่นก็โดนข่มขืนจนสำเร็จ นุ่นบอกว่าพี่เขาใส่ถุงยางอยู่ แต่ตอนนี้มันไม่ชอบพี่เขามาก เปลี่ยนเบอร์หนีทุกอย่าง.

แอน “บิวไปเที่ยวกับแฟนมัน ตอนกลับแฟนมันบอกว่าให้ไปที่หอแฟนก่อน มันก็ไป มันบอกว่าคุยกันไปสักพักก็มีอะไรกัน บิวมันมีอะไรกับแฟนมันแทบทุกวัน แล้วมันก็ท้อง ตอนแรกว่าจะเอาออก แต่ตอนนี้ไม่เอาออกแล้ว ตอนนี้มันท้องได้ 8 เดือนแล้ว ก็ลาออกมาเลี้ยงลูก”

แพรว “ก็มีเพื่อนชื่ออายอยู่พาณิชน้ำคือ ปวช.3 แต่มันไม่เรียนแล้วเพราะมันไปมีอะไรกับแฟนมันทุกวันแล้ววันหนึ่งที่มันบอกว่าแฟนมันไม่ใช้ถุงยางแล้วดันปล่อยใน มันก็คิดว่ามันไม่ท้องหรอกแต่สัก 2 เดือนกว่าเมนส์มันไม่มา มันเลยไปซื้อที่ตรวจ แล้วผลออกมาว่ามันท้อง ตอนแรกแฟนมันให้เอาออกแล้วมันไม่อยาก มันเลยบอกพ่อแม่ให้รู้ มันเลยไม่เอาลูกออก ตอนนี้ก็แต่งงานแล้วท้องได้ 6 เดือน เพื่อนอีกคนชื่อบิว อยู่อาชีวะแต่ออกไปแล้ว ไม่เชิงว่าเพื่อนหรอก รุ่นพี่มากกว่า มันบอกเราว่ามันมีแฟนชื่อกอล์ฟอยู่ราชภัฏแล้วมันก็มีอะไรกับแฟนมัน แล้วแฟนมันก็กลับบ้านต่างจังหวัด บิวมันไปเที่ยวกับเพื่อนผู้ชาย มันเมา เพื่อนชื่อโก้เลยพาเข้าโรงแรม แล้วมีอะไรกัน พออีกวัน เพื่อนโก้เป็นน้องของกอล์ฟมาหาหอไอ้โก้ตอนที่มันมีอะไรกับบิวพอดี น้องไอ้กอล์ฟเลยไปบอกไอ้กอล์ฟ กอล์ฟเรียกบิวมาคุยแล้วขอเลิก ตอนนี้บิวก็คบกับโก้อยู่ ส่วนกวางมันมีแฟนชื่อพีรณ แล้วมันไปมีเสียอีก เสียคนนั้นชอบมันมาก มันอยากได้อะไรก็ซื้อให้ตลอด แต่พีรณไม่รู้จะว่า

มันมีอะ แถมพี่มันยังอยู่บ้านเดียวกับกวางอีก กวางมันจะไปเจอเสีย มันก็ต้องบอกพี่มันว่าพ่อมารับ ตอนนี้นันก็ยังเป็นอย่างนี้อยู่”

ดาว “อืม ก็มันนะ คนซื้อเปื้อนอยู่ในหมู่บ้าน เป็นคนสูง ผิวคล้ำอยู่ปวช.3อาชีพ ดาวก็รู้จักไม่มากนักแต่ดาวว่าพี่เขาก็ดีแต่ทำไมคนในหมู่บ้านมองว่าไม่ดีก็ไม่รู้ อย่างที่ได้ยินมาก็คือพี่เบ่เที่ยวกลางคืนแทบทุกวัน ไม่กลับบ้าน อยู่กับผู้ชาย กินเหล้าเปียร์ ใส่เสื้อผ้าโชว์ คนเลยไม่ดี”

หมีว “เออ มันก็มีหลายคน เอาแบบคร่าว ๆ นะ ชื่ออิมอยู่บ้านเดียวกัน เรียนพาณิชน์น้ำ คือ ตอนนี้อยู่เรียนอยู่นะ แต่ซีไม่ไปเรียน ขับรถไปมา ช้อนผู้ชายบ้าง ใส่กระโปรงสั้น ทาปากแดง กินเหล้าเมายา”

มิ่ง “บาสเป็นผู้หญิงขายบริการทางเพศที่สันติธรรมเพราะบ้านบาสไม่ค่อยมีเงิน บาสอยู่กับแม่แค่สองคน บาสเลยต้องขายตัวเพื่อเอาเงินไปให้แม่ใช้ ทุก ๆ เย็น บาสจะไปอยู่แถว ๆ ร้านนั่งกินข้าว ไม่ก็ผับบ้างแล้วแต่ บาสบอกว่าได้คืนละ 5,000 บาท บ้างก็ได้ 10,000 ก็มีแล้วแต่คน แต่จะไม่ต่ำกว่า 5,000 บาทถึงจะมีอะไรกับบาสได้”

อิทธิพลของบุคคลนัยสำคัญซึ่งเป็นกลุ่มเพื่อนสนิทหรือเพื่อนคนอื่น ๆ ในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในลักษณะของ “การได้รับการยอมรับจากกลุ่มหรือสังคม” (social approval) ต่อการที่วัยรุ่นหญิงจะกล้าแสดงออกพฤติกรรมทางเพศในลักษณะต่าง ๆ เนื่องจากการรับรู้ถึงปฏิกิริยาของเพื่อนคนอื่น ๆ ในโรงเรียนว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ใคร ๆ ก็มีอะไรกับแฟน จีบผู้ชาย เทียวกลางคืน ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ในกลุ่มเพื่อนไม่มีใครบ่งชี้หรือประทับตรา ประณาม ตาหนีตีดุเย็น ทำให้ไม่มีความเกรงกลัวต่อคำครหา นินทาต่าง ๆ กลุ่มเพื่อนจึงเป็นเสมือนปราการหรือพลังที่คอยปกป้องเพราะบุคคลจะผูกพันหรือยึดถือตนเองเข้ากับกลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนจึงเป็นกลุ่มอ้างอิง (reference group) ที่ทำให้ทัศนคติต่อพฤติกรรมของตนเองเป็นไปในทางที่เป็นบวก ช่วยให้ไม่เกิดความรู้สึกลำบากใจ ซึ่งเป็นลักษณะของการแสวงหาความเป็นพวกเดียวกันเพราะเป็นกลุ่มอ้างอิงในลักษณะ membership reference other หมายความว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นหญิงเป็นบุคคลที่เป็นสมาชิกอยู่ในกลุ่มเดียวกันกับวัยรุ่นหญิงนั่นเอง นั่นคือเป็นวัยรุ่นหญิงที่มีพฤติกรรมทางเพศแบบเดียวกัน ซึ่งนอกจากวัยรุ่นหญิงจะให้เป็นจุดเปรียบเทียบในการประเมินสถานภาพของตนเองแล้วยังเป็นแหล่งที่วัยรุ่นหญิงจะได้รับการยอมรับเมื่อไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม โดยกลุ่มอ้างอิงจะช่วยดำรงรักษาวัยรุ่นหญิงให้ได้มาซึ่งการยอมรับและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งภายในจิตใจ รวมทั้งสถานภาพทางสังคมด้วยเมื่อ

ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่จำเป็นระหว่างโลกของการเป็น “แม่หญิงที่ดี” กับ “แม่หญิงฮ้าย” กลุ่มอ้างอิงจะให้แนวทางในการที่วัยรุ่นหญิงจะสามารถยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางการประณามจากสังคม จากการยึดตัวเองเข้ากับกลุ่ม โดยกลุ่มเพื่อนจะให้รางวัลและความมั่นคงทางจิตใจแก่วัยรุ่นหญิงเหล่านี้ในฐานะของความเป็นพวกเดียวกัน (we group)

มีน “พีโบ๊ะคะ เป็นคนในหมู่บ้านเดียวกัน บ้านพีโบ๊ะจะอยู่ตรงข้ามกับบ้านมีนคะ ตอนกลางคืนพีโบ๊ะก็จะกระโดดหน้าต่างออกมาจับกับพีบอลแฟนหนุ่มคะ และพากันไปไหนก็ไม่รู้ กลับมาก็เกือบตี 4-5 แล้วชาวบ้านก็พูดกันว่าพีโบ๊ะท้อง แต่ยังไม่แน่ใจเพราะดูไม่ออก ท้องมันไม่พอง พ่อพีโบ๊ะจะพาไปตรวจคะ”

แพร “ถ้าถามว่ามีแฟนกันทุกคนหรือเปล่านั้นบอกได้เลยว่ามี แต่ถ้าถามว่ามีอะไรกันรึยัง คือมันตอบยากนะเพราะบางคนเขาก็เก็บเป็นความลับ เรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคนเป็นแฟนกัน บางคนก็รักกันเลยมีอะไรกัน บางคนก็แค่อยากมีอะไรกันเฉย ๆ มันแล้วแต่ แต่สำหรับแพรนะ ที่แพรกับแฟนมีอะไรกันก็เพราะรัก”

หมีว “เรื่องธรรมดา คนเป็นแฟนกันมันก็ต้องมีอะไรกันอยู่แล้ว ถ้าไม่มีมันเป็นไปได้”

ดาว “คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดานะเพราะถ้ามีแฟนก็ต้องมีแบบนี้อยู่แล้วเพราะต่างฝ่ายต่างตอบสนองความต้องการของตนเองแล้วก็ได้เสียหายอะไรและอาจจะเป็นการผูกมัดของแต่ละฝ่ายเพื่อจะได้อยู่ด้วยกัน”

แอน “ส่วนมากก็มีกันทุกคน อย่างอันมีแฟนมาแล้ว 5 คน คนแรกชื่อตั้มไม่เรียนแล้ว คนที่สองชื่อเตสอยู่เทคนิคช่างยนต์ คนที่สามชื่อเบงค์เรียนโปลิช่างยนต์ คนที่สี่ชื่อโจเรียนอาชีว คนที่ห้าชื่อเอื้อเรียนเทคนิคช่างอิเล็กทรอนิกส์ อันมันมีอะไรกันหมดแล้ว แต่ตอนนี้มันคบพีคิน ไม่เรียนแล้วแต่ไม่รู้ว่าได้กันรึยังนะเพราะมันพึ่งคบกัน ส่วนแอน มันก็กลัวนิดหน่อยเพราะมีอะไรครั้งแรกมันจะกลัว แล้วก็ตื่นเต้น ส่วนมากก็กลัวท้องมากกว่านะ แต่ตอนนี้ก็ธรรมดา ๆ เฉย ๆ ไม่ค่อยกลัวสักเท่าไร”

ฝ่าย “ไอ้บีบมันมีแฟนชื่อกัน แล้วมันมีอะไรกันแล้วพอกับแม่มันรู้เลยให้คบกัน หลังจากนั้นแฟนมันก็มาหาทุกวัน มีอะไรกันทุกวัน”

เอ “ก็มันเป็นเรื่องที่แปลกแล้วนะ ถ้ามีผู้หญิงบริสุทธิ์อยู่เพราะส่วนมากผู้หญิงสมัยนี้
 ไม่มีความบริสุทธิ์ให้เหลือเลย ก็ส่วนมากผู้ชายก็ไม่คิดอะไรมากกับเรื่องพวกนี้ แต่ถ้าผู้ชายได้
 เป็นคนแรกเขาก็จะดีใจมาก”

ความสัมพันธ์ในกลุ่มสนิทจึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางเพศ
 ของวัยรุ่นหญิงกลุ่มนี้ ทั้งนี้เพราะเมื่อวัยรุ่นเริ่มมีความสนใจเรื่องเพศ หรือเมื่อตนเองประสบ
 ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศก็มักจะปรึกษากับคนใกล้ชิดและวางใจว่าจะสามารถเก็บ
 ความลับของตนเองไว้ได้โดยเฉพาะเพื่อนสนิท กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าเพื่อนสนิทคือคนที่ตนเอง
 สามารถพูดคุยได้อย่างเปิดเผยได้ทุกเรื่องเพราะมีความรู้สึกนึกคิดคล้าย ๆ กันจะไม่รู้สึกอายกัน
 และเพื่อนสนิทมักจะเป็นคนที่เข้าถึงจิตใจตนเองมากที่สุด รู้ความต้องการและไว้วางใจได้ว่าจะเก็บ
 ความลับของตนเองไว้ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนสนิทนี้นอกจากจะช่วยให้อารมณ์ดีรู้สึกรู้สึกว่า
 ตนเองมีพรรคพวก มีคนที่เข้าใจคนหัวอกเดียวกันและสามารถปรับทุกข์ด้วยได้แล้ว การแสวงหา
 แรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนสนิทนี้ยังช่วยดำรงรักษาภาพลักษณ์ของตนเองในทางที่ดีขึ้น จาก
 การมีภาพต่อตนเองทางสังคมที่คนอื่นมีปฏิกริยาในเชิงลบตามแนวคิด “การมองตนเองโดยผ่าน
 การมองของคนอื่น” (looking – glass self) ซึ่งเป็นการลดคุณค่าและเกียรติภูมิแห่งตนของเขา
 ลงไป ประสบการณ์ที่ได้รับจากการมี ปฏิสัมพันธ์ใน “กลุ่มนัยสำคัญ” นี้เป็นเสมือน
 “แรงสนับสนุนทางสังคม” (social support) จะช่วยเสริมแรงจิตใจในการมองตนเองในทางที่
 เป็นบวกเพื่อสร้าง “ความรู้สึกเคารพตนเอง” (self-respect) เมื่อต้องดำรงอยู่ในสังคมต่อไป
 โดยที่พวกเขารับรู้ถึง “ตนเองในฐานะผู้เบี่ยงเบน” (a deviant self) พวกเขาต้องมองตัวเองใหม่
 เพื่อที่จะให้ได้รับการยอมรับจากตัวของเขาเอง ทำให้รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า ไม่ได้เบี่ยงเบนหรือ
 ทำความผิดร้ายแรงอะไร โดยกลุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นแรงสนับสนุนทางสังคมจะให้การฟังฟังกัน
 ทางจิตใจและอารมณ์ในระดับหนึ่ง ให้ความเชื่อมั่นร่วมกันเมื่อเกิดความรู้สึกของการเผชิญ
 โชคชะตาเดียวกันเพราะต่างช่วยปลอบ ให้อารมณ์ดี รับฟังปัญหาของกันและกัน
 ดังนั้นความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนสนิทที่เป็นบุคคลนัยสำคัญนี้ในด้านหนึ่งเป็นที่ปลดปล่อย
 ปัญหาความไม่สบายใจหรือทุกข์ใจ ขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างกำลังใจและความมั่นคงในการ
 ดำเนินชีวิตต่อไปด้วย

จากการศึกษาเรื่องวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มผู้หญิงเที่ยวกลางคืนในเขตอำเภอเมือง
 จังหวัดเชียงใหม่ ของเจริญฤทธิ์ ตรวจพล (2546) ได้ศึกษาจากกรณีศึกษา 7 คน พบว่ามีการสร้าง
 วัฒนธรรมย่อยภายในกลุ่มร่วมกันในเรื่องการเลือกซื้อเสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องสำอางที่มียี่ห้อ

มีราคาแพงจากต่างประเทศเพราะแสดงให้เห็นว่าพวกเธอเป็นผู้หญิงที่มีฐานะดี ทันสมัย และมีรสนิยมเหมือนกลุ่มคนชนชั้นสูงทั่วไป มีการใช้คำพูดและสรรพนามที่สุภาพในสถานที่ที่เป็นทางการเป็นการแสดงออกถึงความเป็นผู้หญิงที่ดี มีมารยาท แต่ในสถานบันเทิงเริงรมย์จะมีการใช้คำพูดที่แตกต่างออกไป ทั้งการใช้สรรพนามเรียกชื่อตัวเองและชื่อเพื่อนจะใช้คำไม่สุภาพ เช่น กู มึง หรือการใช้คำพูดที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น การอุทาน การเล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เป็นต้น กรณีศึกษาให้ความสำคัญกับการแสดงออกดังกล่าวว่าเป็นสัญลักษณ์ของความทันสมัย ความกล้าและความมีอำนาจ นอกจากนั้นยังมีการสร้างวัฒนธรรมย่อยในการแสดงกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่มีทั้งความเป็นเอกลักษณ์และเป็นสัญลักษณ์เฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความประทับใจในการปฏิสังสรรค์กับคนในสังคมปกติ กรณีศึกษาจะแสดงกิริยามารยาทเรียบร้อยและไม่มีการแสดงท่าทีในทางเพศเลยเพราะกรณีศึกษาทราบดีว่าการแสดงออกดังกล่าวในสังคมปกติเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เป็นการลดคุณค่าของตัวเองและทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงได้ แต่หากเป็นการเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิงเริงรมย์ต่าง ๆ กรณีศึกษาสามารถแสดงรูปแบบหรือลีลาของตัวเองได้อย่างเต็มที่ เช่น การใช้ภาษาร่างกายในการมอม การสัมผัสฝ่ายชายโดยใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การนั่ง การสั่งเครื่องดื่ม การจิบเครื่องดื่ม สัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวที่กรณีศึกษาได้แสดงออกนั้นมีจุดประสงค์เพื่อแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองและเป็นการส่งสารให้ผู้ชายที่มีประสบการณ์ในการตีความสัญลักษณ์เหล่านั้นเกิดความสนใจ ซึ่งหากการส่งสารได้ผล กรณีศึกษาก็จะได้รับผลตอบแทนที่ตัวเองต้องการคือ การได้พูดคุยและประกอบกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน แต่หากการส่งสารไม่ได้ผลกรณีศึกษาก็จะเลือกใช้วิธีการอื่น ๆ เพื่อให้เข้าถึงฝ่ายชายให้ได้ กรณีศึกษาได้เรียนรู้การแสดงกิริยาท่าทางดังกล่าวจากการบอกเล่าของกลุ่มเพื่อน การอ่านนิตยสารจากต่างประเทศ การดูภาพยนตร์ การสังเกตจากผู้หญิงคนอื่น ๆ ที่ตัวเองชื่นชอบ เป็นต้น แต่การสร้างวัฒนธรรมย่อยที่มีความสำคัญมากที่สุดก็คือ การสร้างความคิดและค่านิยมในการให้ความสำคัญกับผู้ชายว่าเป็นเพียงวัตถุทางเพศอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถซื้อหาได้ด้วยเงิน ไม่ต้องจริงใจหรือสร้างข้อผูกมัดใด ๆ กรณีศึกษาต้องการเพียงความสุขที่ได้รับจากฝ่ายชายในทางเพศเป็นหลัก นอกจากนั้นกรณีศึกษายังต้องการความรู้สึกว่าตัวเองยังมีเสน่ห์ มีค่าและยังมีความสำคัญกับผู้ชายอยู่ การปฏิสังสรรค์ภายในกลุ่มนั้นมักจะต้องการแลกเปลี่ยนผู้ชายที่คนใดคนหนึ่งในกลุ่มเคยคบหาดูด้วย โดยกรณีศึกษาจะมีการจัดการในเรื่องการแบ่งผู้ชายกันภายในกลุ่มเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกัน กรณีศึกษามีการตั้งกฎระเบียบต่าง ๆ ในการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายของเพื่อนและบทการลงโทษที่มีลักษณะยืดหยุ่นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในกลุ่ม

ความสัมพันธ์ของกรณีศึกษากับผู้ชายแต่ละคนที่คบด้วยเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือกรณีศึกษาจะให้ข้อเสนอในเรื่องค่าใช้จ่ายและการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน แต่ฝ่ายชายต้องแลกเปลี่ยนโดยการมอบร่างกายและศักดิ์ศรีให้กับกรณีศึกษาโดยไม่มีข้อแม้ กรณีศึกษาพยายามลดความมีคุณค่าในฝ่ายชายลงโดยการใช้เงินและการมีอำนาจเหนือกว่าทางสังคมเป็นหลัก ข้อตกลงของกรณีศึกษากับผู้ชายคือ การให้ฝ่ายชายยอมคิดและปฏิบัติตามสิ่งที่ตัวเองต้องการเท่านั้น การแสดงออกของกรณีศึกษาเป็นการใช้สัญลักษณ์ของความเป็นผู้หญิงที่มีอำนาจเหนือผู้ชายทั้งในด้านความคิดและการกระทำเพื่อให้ตัวเองรู้สึกว่ามีค่าและได้รับการยอมรับจากผู้ที่พบเห็น ซึ่งการแสดงออกถึงวัฒนธรรมย่อยของกรณีศึกษาจะสามารถทำได้ก็ต่อเมื่ออยู่กับกลุ่มเท่านั้นเพราะกลุ่มคือการสร้างพลังและความมั่นใจที่สำคัญของกรณีศึกษา ดังนั้นในการแต่งตัว การแต่งหน้า การใช้เครื่องประดับ การแสดงออกถึงกริยาท่าทางต่าง ๆ ตลอดจนการซื้อบริการทางเพศจากชายขายบริการของกรณีศึกษาแต่ละคนจึงเป็นค่านิยมที่เพื่อนในกลุ่มได้ตกลงและยอมรับร่วมกันแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดี ถูกต้องและทันสมัย กระบวนการในการสร้างค่านิยมดังกล่าวนี้ใช้เวลาไม่นานมากนักในการปรับเปลี่ยนค่านิยมที่มีอยู่เดิมของกรณีศึกษาแต่ละคน เนื่องจากกรณีศึกษาแต่ละคนมีประสบการณ์ร่วมกันมาตั้งแต่ช่วงเยาว์วัย การที่สมาชิกในกลุ่มให้การยอมรับและมีพฤติกรรมในการเที่ยวกลางคืนในทิศทางเดียวกัน เช่น การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ การซื้อบริการทางเพศ การแลกเปลี่ยนผู้ชายเพราะกรณีศึกษา มีการคิดและพิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองมีความสุขและเป็นการทำให้ตนเองมีคุณค่ามากขึ้น ดังนั้นการแสดงออกต่าง ๆ ทั้งในด้านความคิดและพฤติกรรมจะไม่สามารถเกิดขึ้นโดยง่ายหากไม่มีกลุ่มเพื่อนให้การสนับสนุน

การสร้างวัฒนธรรมย่อยภายในกลุ่มของกรณีศึกษา นอกจากเป็นการสร้างความเชื่อมั่น พลังและอำนาจให้กับตัวเองแล้ว หากพิจารณาในอีกด้านหนึ่ง ความคิด ค่านิยมและแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ ของกรณีศึกษาดังกล่าวเป็นการสร้างขึ้นเพื่อต่อต้านกับวัฒนธรรมหลักที่ผู้ชายมีอำนาจ การต่อต้านนี้มีระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นที่เบาที่สุดคือการดื่มเหล้า สูบบุหรี่และการเที่ยวกลางคืน และในขั้นที่รุนแรงที่สุดคือการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ขายบริการโดยที่กรณีศึกษาไม่รู้สึกผิด ในทางกลับกันกรณีศึกษายังเลือกที่จะยอมปฏิบัติตามตัวเป็นผู้หญิงที่ดีในอีกสังคมหนึ่งเพื่อให้ตัวเองได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป กรณีศึกษายังไม่มีความกล้ามากพอที่จะปฏิเสธค่านิยมและพฤติกรรมของตัวเองในแบบที่ตัวเองต้องการเนื่องจากผู้หญิงทั่วไปในสังคมที่ตัวเองสังกัดอยู่นั้นยังคงรูปแบบ ความคิดและพฤติกรรมตามแบบฉบับของผู้หญิงที่ดีที่ผู้ชายต้องการและให้การยอมรับ อีกทั้งลักษณะหน้าที่การงานและชื่อเสียงเกียรติยศที่กรณีศึกษาต้องการได้รับจากสังคมทำ

ให้กรณีศึกษาต้องเลือกที่จะมีพฤติกรรม 2 แบบ คือ แบบที่ขัดต่อบรรทัดฐานของสังคมโดยการเป็นตัวของตัวเอง และแบบที่ต้องยอมจำนนให้กับสังคมที่ต้องฝืนความคิดและความรู้สึกของตัวเอง

4.การต่อรองกับกฎเกณฑ์ของสังคม

การทำความเข้าใจถึงการกระทำหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์เป็นการศึกษาจากทัศนะหรือประสบการณ์จริงของผู้กระทำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพยายามค้นหา “การนิยามสถานการณ์” (definition of situation) ของบุคคลที่ศึกษา ซึ่ง William I. Thomas กล่าวว่า “ถ้าคนเรานิยามสถานการณ์ว่าเป็นจริง ผลที่เกิดขึ้นย่อมตามมาจากมันจะเป็นจริงตามนั้น” (If men define situations as real, they are real in their consequences) เพราะการที่เรารับรู้ว่าคุณคนนั้นคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้นมีความสำคัญยิ่งกว่าอะไรจะเกิดขึ้นจริง ๆ เสียอีก เนื่องจากคนเรากระทำต่อสิ่งต่าง ๆ จากพื้นฐานการรับรู้หรือให้ความหมายแก่สิ่งนั้น ๆ เช่น การที่เรานิยามผู้หญิงคนหนึ่งว่าเป็น “หมอนวด” ด้วยการตัดสินจากกริยาท่าทางหรือการแต่งกายของเธอ เราก็มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อเธอแตกต่างจาก “ผู้หญิงที่ดี” คนอื่น ๆ ไม่ว่าความเป็นจริงแล้วเธอจะเป็นอย่างไรก็ตาม ดังนั้นการศึกษว่าคุณคนไหนนิยามสถานการณ์อย่างไรจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นการทำความเข้าใจถึงการรับรู้ การตีความและการให้ความหมายแก่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้การปฏิสังสรรค์ทางสังคมระหว่างตัวเขาเองกับผู้ร่วมปฏิสังสรรค์ เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้วิจัยจะสามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เช่นเดียวกับบุคคลที่ศึกษาได้ ผู้วิจัยจะต้องสวมรับความรู้สึกและการตีความสถานการณ์ในลักษณะเช่นเดียวกับพวกเขา มีจินตนาการร่วมความรู้สึกว่าถ้าผู้วิจัยตกอยู่ในสถานการณ์เช่นเดียวกันกับวัยรุ่นหญิงเหล่านี้ผู้วิจัยจะมีความรู้สึกเช่นไร

ภาพตายตัวที่ตายตัวที่สังคมหรือคนภายนอกมีต่อนักเรียนในสถาบันระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปในทางลบ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาที่เรียนสายอาชีพ เรียนไม่เก่ง เป็นเด็กเที่ยว ขาดวินัยหรือเป็นเด็กเสีย กลุ่มตัวอย่างพยายามให้เหตุผลในการอธิบายถึงมุมมองที่คนนอกมีต่อสถาบันการศึกษาของตนเอง

เฟย์ “เด็กเรียนกับเด็กเที่ยวมันก็มีทุก ๆ โรงเรียน แต่ส่วนมากคนทั่วไปอาจจะมองว่าเด็กอาชีวเป็นเด็กไม่ดี เป็นเด็กเที่ยว คือมันอาจจะจริงแค่ในบางส่วน แต่ส่วนมากคนที่เด็กเที่ยวเขาก็จะแค่เที่ยวตามประสาวัยรุ่นแต่พอถึงเวลาเรียนพวกเขาก็กลับมาเรียนอย่างเดิม ส่วนมากคนที่เที่ยวจะส่งงานครบ คนพวกนี้แบ่งเวลาดี เวลาเที่ยวคือเที่ยว เรียนคือเรียน แล้วพวกเด็กเรียนบางคนก็เที่ยวนะ บางคนก็มีแฟนมาทุกวัน บ้างก็อยู่กับแฟนที่บ้านแล้วมาเรียน มันเป็น

เรื่องธรรมดาที่มีทุกโรงเรียน คนส่วนใหญ่มักมองว่าอาชีพดีกว่าพาณิชย์น้ำคือเพราะดูจากการแต่งตัว นิสัยการพูดจา เพราะที่อาชีพจะแต่งตัวแบบกระโปรงสั้นสูงเหนือเข่า ส่วนการแต่งหน้าอาชีพคงรู้ พานิชน้ำคือไม่ได้เพราะพวกพาณิชย์ชอบใส่กระโปรงสั้นกว่า ทาอุทัยแดงชะและชอบหาเรื่องไปทั่ว”

แพรว “มันก็ต้องมีอยู่แล้วจริงไหม ทุกโรงเรียนมันก็ต้องมีทั้งเด็กเรียนกับเด็กเที่ยวเป็น ของธรรมดา แต่ถ้าในอาชีพมันมีแบบแตกต่างกันไป อย่างเด็กเรียนก็เรียนมาก เด็กเที่ยวก็เที่ยวมาก แต่มันก็จะมีคนที่เที่ยวแต่สนใจการเรียน มันก็เป็นคนมีความรับผิดชอบ เรื่องแบบนี้มันมีแล้วแต่คน”

ดาว “มันก็มีนะที่โรงเรียน จะมีเด็กเที่ยวเด็กเรียนตามธรรมดาไง โรงเรียนไหนก็มีแบบนี้ มันอยู่ที่ว่าจะเที่ยวแบบไหน เช่น คนที่เที่ยวแบบไม่เข้าเรียน ไม่ส่งงาน จนเรียนไม่จบ กับเที่ยวแบบ รู้ว่าอะไรคืออะไร เวลาเรียนก็เข้ามาเรียน ส่งงาน เวลาว่างก็เที่ยว มันก็ไม่ผิดจริงไหม”

เอ “มีเยอะแยะเด็กเรียนกับเด็กเที่ยว เด็กเรียนมองดูผ่าน ๆ เขาก็เรียนดี เรียนเก่ง เรียนร้อย แต่บางคนที่เป็นเด็กเรียนเก่งก็ไม่เรียนร้อย เที่ยวบ้างก็มี ส่วนเด็กเที่ยว มันแล้วแต่ จิตสำนึกว่าใครจะคิดยังไง อย่างเออะ ยอมรับว่าตัวเองเที่ยวนะ เที่ยวตลอด แต่พอถึงเวลาเรียนก็ กลับมาเรียน ส่งงานครบตลอด ไม่เคยเที่ยวจนลืมเวลาเรียน บางคนก็เที่ยวมากไปจนไม่สนใจ เรียน”

ภาพที่ 8 ผับที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่

<http://mustsaygoodbye.exteen.com/images/Clip-6-resize.jpg> 20 ส.ค 2553

ปี “อิม เออาเซ่น นักเรียนอาชีพกับ LCC คือมันต่างกันตรงที่ว่าโรงเรียน LCC จะเป็นโรงเรียนปิด ส่วนอาชีพเป็นโรงเรียนเปิด แต่มันต่างกันเยอะ เด็กโรงเรียนอาชีวะนั้นถึงจะร้ายแต่ส่วนมากจะร้ายแบบวัยรุ่น อาจจะมั่วแต่เป็นเรื่องธรรมดา แต่ไม่มีใครเป็นเด็กเสียนะเท่าที่รู้มา เพราะมีมีเพื่อนเยอะ หรือสาวไฮดีไลน์ แต่อาจจะมั่วแบบทำแวง เป็นโคโยตี้บ้างเพื่อหาเงินอะไรแบบนี้ ส่วน LCC นะคือมีแต่เด็กเสีย เด็กนั่งดั่งเอยะมาหลายนะ อีกอย่างโรงเรียน LCC ได้ชื่อว่า LCC กระหรี่ไฮโซ อะ คือไม่รู้ว่ามีใครตั้งให้วะ (หัวเราะ)”

ข้อเท็จจริงพื้นฐานของชีวิตทางสังคมของมนุษย์นั้นมีความหลากหลาย (diversity) และซับซ้อน (complexity) ความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในสังคมไม่ได้ถูกกำหนดอย่างเข้มงวดจากความคาดหวังเชิงบรรทัดฐานที่ตายตัว แต่ได้ก่อรูปและเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการปฏิสังสรรค์ที่มีลักษณะพลวัตมากกว่า กล่าวคือ กฎเกณฑ์และความคาดหวังทางสังคมเป็นเพียงตัวให้แนวทางในการปฏิสังสรรค์หรือการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์เท่านั้น แต่มิได้เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคล กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมจึงไม่ใช่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ หากเป็นข้อตกลงชั่วคราวที่บุคคลใช้ประโยชน์จากมันในฐานะที่เป็น “วัตถุ” ที่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการต่อรอง (negotiation process) ที่ดำเนินอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นแบบแผนพฤติกรรมทางสังคมที่ได้รับการจัดระเบียบจึงเป็นผลของการต่อรองระหว่างบุคคลกับกฎเกณฑ์ของสังคม (negotiated order) มากกว่าจะเป็นการปฏิบัติตามความคาดหวังของสังคม ยกตัวอย่างเช่น โรงงานแห่งหนึ่งมีกฎว่าห้ามเปิดวิทยุในเวลาทำงาน กฎข้อนี้ถูกพนักงานนำมาต่อรองว่าพวกเขายังคงทำงานในประสิทธิภาพเท่าเดิม การฟังเพลงไม่ได้ทำให้การทำงานเสีย ผู้บริหารจึงอนุญาตให้เปิดวิทยุได้แต่มีเงื่อนไขคือห้ามเปิดเสียงดังและเปิดเฉพาะเพลงช้า ๆ เท่านั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตรรกะที่กิจกรรมต่าง ๆ ไม่หยุดชะงัก ผลของกิจกรรมนั้นบรรลุเป้าหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ก็จะถูกนำมาต่อรอง คือเจ้าของโรงงานก็ได้ผลงานเท่าเดิม ส่วนคนงานก็มีความสุขและเพลิดเพลินในการฟังเพลงขณะทำงาน เช่นเดียวกับการที่วัยรุ่นหญิงที่มีพฤติกรรมทางเพศไปในทางที่ละเมิดต่อความคาดหวังของสังคมหรือบรรทัดฐานทางสังคมที่วางไว้ ก็มีการให้เหตุผลแก่การกระทำของตนเองว่าแม้จะละเมิดต่อบรรทัดฐานทางสังคมเรื่องเพศแต่เขาก็ไม่ได้ทำให้ตนเองหรือครอบครัวเดือดร้อนและบรรทัดฐานทางสังคมด้านอื่นก็ยังสามารถปฏิบัติตามได้

การต่อรองจึงเป็นกระบวนการสื่อความหมายเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันในเรื่องของความต้องการของตนเอง ด้วยวิธีการใช้การพูดคุยด้วยภาษาโต้ตอบกันหรือการใช้ภาษาท่าทาง การต่อรองทางเพศเกี่ยวข้องกับอำนาจและบทบาททางเพศของชายและหญิง ตลอดจน

ค่านิยมในเรื่องเพศของสังคม สังคมไทยมีค่านิยมเรื่องเพศในลักษณะกระทำแต่ไม่พูดเพราะมีความเชื่อว่าผู้หญิงที่ดีไม่ควรมีปากเสียงเรื่องเพศ ประกอบกับสังคมไทยให้อำนาจและโอกาสในการสร้างเงื่อนไขการมีเพศสัมพันธ์แก่ชายมากกว่าหญิง นอกจากนี้กระบวนการขัดเกลาเรื่องเพศในสังคมไทยที่มีลักษณะมาตรฐานเชิงซ้อนด้านเพศ (double standard) ได้มีส่วนอย่างยิ่งให้กระบวนการต่อรองทางเพศในสังคมไทยมีลักษณะชายมีอำนาจเหนือหญิง ทำให้ผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายยอมรับเงื่อนไขแบบปฏิบัติทางเพศของชายเป็นส่วนใหญ่

การกำหนดค่าของผู้หญิงไว้ที่พรหมจรรย์ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นในหลายความหมายในหลายสังคมสะท้อนให้เห็นว่า การเล่นกับพรหมจรรย์ของผู้หญิงมิใช่มีการพูดเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น ในสังคมอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน ความจริงแล้วการควบคุมเรื่องทางเพศเป็นเรื่องของการควบคุมคนในสังคมเพื่อให้มีพฤติกรรมตามที่ผู้มีอำนาจในสังคมต้องการ คำกล่าวที่มักได้ยินกันว่า “เพราะการหลั่งไหลของอารยธรรมตะวันตกที่เข้ามาในสังคมไทย ทำให้สังคมไทยอ่อนแออ่อนในการควบคุมพฤติกรรมทางเพศ ไม่รักษาวินัยอันดีงามของสังคมไว้” นั้น เรื่องราวในประวัติศาสตร์ได้สะท้อนว่า จารีตที่เราหมายถึงนั้นมันเพิ่งถูกสถาปนาขึ้นในสังคมไทยเมื่อไม่นานมานี้ในยุครัตนโกสินทร์นี้เอง ในขณะที่เรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่ยาวนานนับเป็นศตวรรษนั้นแตกต่างกันแต่เพราะเราไม่รู้อดีต เราจึงคิดว่าภาพในปัจจุบันนี้เป็นมาแต่ในอดีต

การต่อรองทางเพศในกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นกลไกที่แฝงอยู่ในการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของการคบหาสมาคมกันเป็นเพื่อน เป็นแฟนหรือคนรัก เช่น การปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันจะมีการใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การอ้างเหตุผล การตั้งข้อเปรียบเทียบ ข้อดี ข้อเสีย การยืงกราน การใช้คำสัญญาซึ่งเปรียบเสมือนข้อตกลงของการต่อรอง มักถูกชายและหญิงใช้เป็นกลไกเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของความ ต้องการ ความสุข ความพึงพอใจด้านเพศของตนเองมากที่สุด อย่างไรก็ตามกระบวนการต่อรองอาจไม่ก่อให้เกิดการบรรลุความต้องการของตนเองและคู่สัมพันธ์อย่างเท่าเทียม ทั้งนี้เพราะกระบวนการต่อรองทางเพศมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นแกนกลาง ดังนั้นผลของการต่อรองอาจก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี เกิดความขัดแย้งและคับข้องใจในระหว่างคู่สัมพันธ์ ดังจะเห็นได้จากการยุติความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ตลอดจนการที่หญิงหรือชายไม่ได้รับความสุข ความพึงพอใจจากการมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นผลมาจากกระบวนการต่อรองทางเพศที่ฝ่ายหนึ่งยอมรับปฏิบัติตามเงื่อนไขของการต่อรองของอีกฝ่ายที่มีอำนาจทางสังคมและทรัพยากรมากกว่าเป็นส่วนใหญ่

มิ่ง “เราเป็นคนเอาแต่ใจตัวเอง หัวเหยาปาร์ตี้ กล้าแสดงออก ไม่กลัวใครคนอื่นจะมองว่าเป็นคนที่ร้ายมาก ๆ โดยเฉพาะถ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนจะไม่มีใครกล้ามายุ่งเพราะกลุ่มเรามักมีเรื่องกันตลอดและถือว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในคณะศิลปกรรม”

เอ “เอเคยมีแฟนคนแรกตั้งแต่ตอนอายุ 15 ตอนนั้นเรียนอยู่ ม.3 แล้วอยากเที่ยวก็ไปเที่ยวกับเพื่อนก็เจอกับต้น ที่เที่ยวอยู่ที่บ้านเพื่อน เราก็ชอบเลยขอเบอร์คุยกันสัก 8 วันก็ไปมีอะไรกันที่บ้านมัน ก็เป็นแบบนี้ไปเรื่อย ๆ ถ้ามันมีครั้งแรกก็ต้องมีครั้งต่อไปจนถึง 5 เดือน ก็มีคนมาจีบชื่อ มาร์คเรียนที่เทคนิค คุยกันได้อาทิตย์หนึ่งก็มีอะไรกัน แล้วตอนอยู่กับมาร์ค ต้นมันโทรมาพอดี แล้วเราเข้าห้องน้ำ โอ้มาร์คก็ทะเลาะกับไต้ต้น ไต้ต้นขอเลิก เราก็มาคบกับมาร์คต่อได้เดือนหนึ่งก็เลิก เพราะเบื่อ มันน่ารำคาญ ยังไงก็ไม่รู้ ไม่ชอบว่ะ ที่โรงเรียนมีเยอะเยอะไม่ว่าเด็กเรียนหรือเด็กที่เที่ยวนะ เด็กเรียนบางคนดูผ่าน ๆ เขาก็เรียนดี เรียนเก่ง เรียบร้อย แต่บางคนที่เป็นเด็กเรียนก็ไม่เรียบร้อย เที่ยวบ้างก็มี ส่วนเด็กเที่ยว มันแล้วแต่จิตสำนึกว่าใครจะคิดยังไง อย่างเออะยอมรับว่าตัวเองเที่ยวนะ เที่ยวมากด้วย แต่พอถึงเวลาเรียนก็กลับมาเรียน ส่งงานครบตลอด ไม่เคยเที่ยวจนลืมเวลาเรียน บางคนเที่ยวมากไปจนไม่สนใจเรียน”

เฟย์ “เราเป็นคนติดเพื่อน เป็นคนชอบเที่ยวเพราะถ้ามีเพื่อนก็เที่ยวตลอด เป็นคนที่ไม่ได้ใจใครในชีวิตนอกจากตัวเอง ก็ยอมรับว่าตัวเองเป็นคนไม่ดี เรียนก็จะจบไม่จบแหล่ง กินเหล้า สูบบุหรี่ เพื่อนก็บอกว่าให้เพล่า ๆ การเที่ยวบ้าง เราก็เออ ๆ ไปนั่น เที่ยวจนไปเรียนไม่ไหว ครูก็มาบ่นกับเพื่อนจนเพื่อนมันว่า เฟย์โคตรฮ้ายเลยหะ”

วัยรุ่นหญิงมีการหาเหตุผลมาต่อรองกับตนเองและต่อรองกับบรรทัดฐานของสังคมโดยมีจุดมุ่งหมายสองประการคือ ประการแรก เป็นการต่อรองกับบรรทัดฐานของสังคมเพื่อสร้างความถูกต้องชอบธรรมให้กับการกระทำทางเพศของตนเอง วัยรุ่นเหล่านี้มีความคิดและคาดหวังว่าเหตุผลที่นำมาใช้ต่อรองจะสามารถลดคำตำหนิตาจากสังคมลงได้ สำหรับจุดมุ่งหมายที่สองนั้นเป็นการหาเหตุผลเพื่อต่อรองกับตนเอง ทั้งนี้เพราะผู้หญิงมักจะถูกขัดเกลาและควบคุมเรื่องเพศจากบรรทัดฐานของสังคมมากกว่าผู้ชาย ด้วยเหตุนี้วัยรุ่นหญิงบางคนจะทราบดีว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของตนเป็นสิ่งที่ผิด เป็นเรื่องที่สังคมไม่ยอมรับและอาจสร้างผลกระทบต่องานและอนาคตของตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งและวิตกกังวลเป็นอย่างมาก ดังนั้นการหาเหตุผลต่อรองกับความรู้สึกของตนก็เพื่อที่จะช่วยผ่อนคลายความรู้สึกขัดแย้งคับข้องใจ ทำให้จิตใจรู้สึกสบายขึ้น

การให้เหตุผลในการกระทำของตนเองหรือเรียกว่าศัพท์แรงจูงใจ (vocabularies of motive) คือ คำหรือความที่บุคคลใช้ในการพรรณนาแรงจูงใจหรืออธิบายเหตุผลของการกระทำของตนเองที่ผิดไปจากความคาดหวังหรือบรรทัดฐานของกลุ่มหรือสังคมเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นยอมรับการกระทำนั้น C. Wright Mills เป็นผู้ใช้นิพจน์นี้ในการพิจารณาวิธีการหรือวิถีทางที่คนใช้อธิบายความมีเหตุผลในการกระทำของตนเองที่ผิดแผกไปจากความคาดหวังหรือบรรทัดฐานของกลุ่มในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน เขาชี้ให้เห็นว่า ศัพท์แรงจูงใจเป็นแบบฉบับที่สมาชิกในแต่ละกลุ่มหรือสังคมยึดถือด้วยการปลูกฝังซึมซับไว้ในตัวบุคคล ศัพท์แรงจูงใจจึงมีลักษณะสัมพันธ์ใช้ได้เฉพาะบริบทเฉพาะกลุ่มหรือสังคม

Stanford Lyman และ Marvin Scott ได้นำมโนทัศน์นี้ไปพัฒนาทฤษฎีการอธิบายเหตุผล ทฤษฎีนี้แบ่งการอธิบายเหตุผลเป็น 2 แบบ คือ การแก้ตัว (excuse) ซึ่งหมายถึง การปฏิเสธความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้นและโยนความรับผิดชอบไปให้สิ่งอื่น เช่น ทำร้ายคนอื่นเพราะเมา ลวนลามผู้หญิงเพราะถูกยั่ว และการอ้างเหตุผล (justification) ซึ่งหมายถึง การยอมรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น แต่ชี้ให้เห็นว่าเป็นการกระทำด้วยเหตุผลที่สำคัญกว่า เช่น ยอมรับว่าขาดงานมากจริงแต่เพราะต้องไปดูแลมารดาที่กำลังป่วยหนัก

John Hewitt และ Randall Stokes ได้เพิ่มมโนทัศน์การออกตัว (disclaimer) ซึ่งเป็นการอธิบายเหตุผลก่อนการกระทำ เพื่อป้องกันผลเชิงลบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น เช่น วันนี้รู้สึกไม่สบาย พรุ่งนี้อาจจะไม่มาทำงาน

Stokes and Hewitt (1976 อ้างในพงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์ 2534ข) ได้เรียกว่าเป็นกระบวนการ “การกระทำเพื่อสร้างความสอดคล้อง” (aligning action) อันเป็นความพยายามซึ่งส่วนใหญ่จะโดยการใช้คำพูดเพื่อสร้างหรืออ้างให้การปฏิสังสรรค์เป็นที่เข้าใจร่วมกันในระหว่างการเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา (problematic situation) ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ความประพจน์ที่ตั้งใจกระทำไม่บรรลุตามเป้าหมายที่หวังไว้หรือการกระทำที่ไม่ได้คาดหวังไว้ล่วงหน้าเกิดขึ้น ผู้เข้าร่วมการปฏิสังสรรค์ต้องพยายามปรับการกระทำของแต่ละคนเข้าหากันเพื่อสร้างแนวการกระทำร่วมกัน (joint action) หรือเมื่อเกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างการกระทำของผู้ที่เข้าร่วมการปฏิสังสรรค์ไม่ว่าจะเป็นการกระทำนั้นได้ทำลงไปแล้วหรือการกระทำที่ตั้งใจจะกระทำก็ตามกับสิ่งที่คิดว่าเป็นความเหมาะสม เป็นสิ่งที่คาดหวังตามบรรทัดฐานหรือตามจุดยืนของกลุ่ม ดังนั้นการกระทำเพื่อสร้างความสอดคล้องจึงเปิดโอกาสให้การกระทำของคนในสังคมมี

ความยืดหยุ่น ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้บรรทัดฐานของสังคมสามารถสืบต่อไปได้ท่ามกลางความยืดหยุ่นนั้นเพราะเมื่อสมาชิกของสังคมกำลังเผชิญกับภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ยังคงยอมรับบรรทัดฐานของสังคม อาจใช้การกระทำเพื่อสร้างความสอดคล้องเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความสอดคล้องระหว่างการประพฤติปฏิบัติที่เปลี่ยนไปกับมาตรฐานทางวัฒนธรรมของสังคมที่เป็นอยู่

การหาเหตุผลต่อรองให้ตนเองยอมรับได้ของกลุ่มตัวอย่างเป็นการสร้างความมั่นใจและสามารถควบคุมภาวะจิตใจของตนเองให้สงบลง ทั้งนี้เพราะกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเรื่องเพศที่วัยรุ่นหญิงได้รับจากครอบครัวและโรงเรียนทำให้กลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้ตระหนักดีว่าพฤติกรรมทางเพศของตนเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้หญิงเสียหาย เป็นสิ่งที่สร้างความอับอายและอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตในอนาคตของพวกเธอ เนื่องสร้างสังคมได้สร้างวาทกรรมขึ้นมาเพื่อควบคุมเรื่องเพศของผู้หญิง เพื่อต้องการให้ผู้หญิงรักษาความบริสุทธิ์ของตนเองไว้ ด้วยการใช้อำนาจทางศีลธรรมเป็นเครื่องประณามตัดสินพฤติกรรมทางเพศก่อนการแต่งงานของผู้หญิงว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ผู้หญิงรักสนุก มักมากในกามารมณ์ อันเป็นการประพาศศีลธรรมอันดีของสังคมที่กำหนดให้ผู้หญิงมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรัก ความผูกพันกับสามีในบริบทของครอบครัว ซึ่งเสมือนหนึ่งเป็นหลักประกันของสังคมที่ผู้หญิงจะสามารถดำรงตนเป็นคนรักเดียวใจเดียวตลอดไป ซึ่งเป็นคุณธรรมของสังคมที่ต้องการให้ผู้หญิงดำรงรักษาบรรทัดฐานความสัมพันธ์ในระบบครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียว โดยมีได้บีบบังคับให้ผู้ชายต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานนี้มากนัก ดังนั้นพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงที่นอกกรอบความคาดหวังของสังคมจึงถูกให้ความหมายในลักษณะเป็นการปฏิเสธหรือละเมิดบรรทัดฐานและศีลธรรมของสังคม ดังนั้นการหาเหตุผลต่อรองเพื่อให้ตนเองก้าวพ้นกรอบของศีลธรรมดังกล่าว และเพื่อผ่อนคลายความรู้สึกที่ผูกพันอยู่กับบรรทัดฐานและคุณธรรมของสังคมที่สร้างความคับข้องใจลง ผู้หญิงจึงเลือกใช้การกำหนดความหมายของการแสดงออกในเรื่องเพศใหม่ โดยคิดว่าตนเองมิได้ประพาศศีลธรรมหรือคุณธรรมของสังคมที่ต้องการ ตนเองมิได้กระทำไปเพียงเพราะต้องการตอบสนองความต้องการทางเพศแบบชั่วคราวชั่วคราวหรือเป็นผู้หญิงมักมากในกามารมณ์ แม้ตนเองยังไม่แต่งงานแต่ก็คิดว่าความรักความผูกพันกับคู่รักทางจิตใจมีความสำคัญมากกว่าการแต่งงาน ขณะเดียวกันก็มีการอ้างถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศว่า ผู้หญิงและผู้ชายไม่ควรมีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ เมื่อผู้ชายทำได้ ผู้หญิงก็ควรทำได้ ผู้ชายไม่ควรที่จะเอาเปรียบผู้หญิงในเรื่องนี้ด้วยการไม่ยอมรับการกระทำของผู้หญิง การกระทำของตนเองจึงเป็นสิทธิที่ผู้หญิงสามารถทำได้เท่าเทียมผู้ชาย ถ้าผู้ชายสามารถทำ

ได้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถของตนเองแล้ว ผู้หญิงก็น่าจะกระทำตามใจตนเองได้บ้างและมองว่าผู้ชายที่สนใจแต่ความสามารถของผู้หญิงเป็นผู้ชายที่เห็นแก่ตัวและใจแคบ

เอ “คิดว่าธรรมชาติของผู้หญิงทั่ว ๆ ไปเขาก็เป็นกันแบบนี้ ถ้าเราชอบคนไหนก็จะเข้าไปคุยเล่นด้วย ผู้หญิงที่ร้ายกว่าเรามีอีกเยอะแยะ แล้วเราไม่คิดว่าเราเป็นคนไม่ดี”

เฟย์ “ผู้หญิงเรากล้าแสดงออกมากขึ้น คำพูด กิริยาท่าทาง การแสดงออก การแต่งตัวดีกว่าเมื่อก่อน ถ้ามองอีกแง่ ก็อาจจะแต่งตัวโป๊ไปบ้างแต่ก็ไม่มากเท่าไร ส่วนกิริยาท่าทางก็บางคนเขาก็เรียบร้อยดี ไม่ทำตัวกระเดะ บางคนกระเดะมาก โดยเฉพาะการพูด และผู้หญิงเดี๋ยวนี้กล้าจีบผู้ชายก่อนด้วย”

การหาเหตุผลมาต่อรองกับสังคมเพื่อสร้างบรรทัดฐานสังคมใหม่ โดยอ้างความเท่าเทียมทางเพศระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงเพื่อผ่อนคลายความรู้สึกผิดหวัง ชัดแย้งภายในจิตใจตนเองลง ซึ่งถ้าหากผู้ชายและสังคมยังคงครอบงำจากวาทกรรมความสามารถของผู้หญิงที่นิยมและให้ความหมายผู้หญิงที่ไม่บริสุทธิ์เป็นเสมือนสิ่งของสกปรกไม่มีคุณค่าพอที่ผู้ชายจะรักและรับผิดชอบจริงจังด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือวาทกรรมความสามารถของผู้หญิงทำให้ผู้หญิงที่เคยผ่านประสบการณ์ทางเพศมาก่อนเป็นเสมือนผู้หญิงที่ไร้คุณค่าและตกอยู่ในฐานะวัตถุทางเพศของผู้ชายไปโดยปริยาย การหาเหตุผลต่อรองกับพฤติกรรมทางเพศที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมนั้นเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับตัวเองในโลกที่เบี่ยงเบน นอกจากนี้การอ้างถึงความรักผิดชอบในการเรียน แม้ว่าตนเองจะเพียวกลางคืน ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ มีเพศสัมพันธ์กับแฟนแต่ก็ไม่ได้ทำให้การเรียนเสียหาย ยังคงรับผิดชอบในการเข้าชั้นเรียนและทำงานส่งอาจารย์ทุกครั้งเพื่อต้องการทำให้ตนเองยอมรับในพฤติกรรมของตนเอง

บทที่ 5

บทสรุป

1. ผลการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่โดยใช้มุมมองของ “คนใน” เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโลกของการเป็น “แม่หญิงช้าย” ที่สังคมประทับตราให้ จากกรณีศึกษาทั้ง 10 คน ได้สะท้อนให้เห็นถึงบรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องเพศในสังคมไทยที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานเชิงซ้อน (double standard) อันหมายถึงบรรทัดฐานที่ใช้ประเมินพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงและผู้ชายคนละชุดกัน โดยที่บรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องเพศของผู้ชายมีลักษณะอิสระมากกว่าของผู้หญิง บรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องเพศของผู้หญิงมีลักษณะเข้มงวด เรื่องเพศของผู้หญิงจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมผู้หญิงและแบ่งแยกผู้หญิงออกเป็น 2 กลุ่ม คือ “แม่หญิงช้าย” (bad girl) และ “แม่หญิงดี” (good girl) ซึ่งวาทกรรมหลักเกี่ยวกับความเป็นผู้หญิงดังกล่าวสร้างความสัมพันธ์ที่ตายตัวและทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในฐานะของ “ผู้ถูกกำหนด” จากสังคม ดังสุภาวษิตสอนหญิงที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ชายเรื่องความเป็นผู้หญิงที่ดี แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนไปก็ยุคสมัยก็ตามก็ยังคงยึดถือกันอยู่

จงรักนวลสงวนงามห้ามใจไว้	อย่าหลงไหลจำคำที่ร้ายสอน
คิดถึงหน้าบิดาแลมารดร	อย่าไปร่อนเร่จนรักมักไม่ดี
เมื่อสูงงอมหอมหวนจึงควรหล่น	อยู่กับต้นอย่าให้พรากไปจากที่
อย่าชิงสุกก่อนห่ามไม่งามดี	เมื่อบุญมีคงจะมาอย่าปรารมภ์
อย่าคิดเลยคู่เซยคงหาได้	อุตสาห์ทำลำไฟเก็บประสม
อย่าเกียจคร้านการสตรีจึงนิยม	จะอุดมสินทรัพย์ไม่อัปจน

สิ่งที่ค้นพบจากการศึกษาการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประโยคหรือคำกล่าวที่ว่าวัยรุ่นไทยปัจจุบันมีพฤติกรรมทางเพศที่เหลวแหลก สังคมไทยกำลังล่มสลาย เสื่อมโทรมเพราะการไหลบ่าทางวัฒนธรรม ศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทยกำลังเสื่อมโทรมเพราะผู้หญิงมีชู้มากขึ้น วัยรุ่นมีวามสุขทางเพศ แสดงความรักกันอย่างเปิดเผย ขาดความยับยั้งชั่งใจ มีวามสุขกันตามสถานบันเทิงเริงรมณ์ต่าง ๆ ทั้งผับ เคาท์ คลับหรือแม้แต่ตามศูนย์การค้า สะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมทางเพศในลักษณะใด ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็กเรียน เด็กเที่ยว เด็กช้ายหรือเด็กดี พวกเขาเป็นผู้ที่ทำให้สังคมไทยล่มสลายได้จริงหรือ หากเป็นเช่นนั้นจริงพวกต้องมี “อำนาจ” บางอย่าง

สามารถกระทำได้ แต่ในความเป็นจริงแล้วพวกเขาต่างหากที่เป็นผู้รองรับอำนาจหรือคำตัดสินจากสังคมมากกว่าว่าเขาเป็นคนไม่ดี

การประทับตรา “แม่หญิงฮ้าย” “แม่หญิงแสบ” “เหน็ดใน” “แม่หญิงบ่ดี” ให้กับผู้หญิงคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งนั้น โดยการใช้พฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงเป็นตัวชี้วัด กล่าวคือ ผู้หญิงคนนั้นหรือเหล่านั้นมีพฤติกรรม “เปี่ยงเบน” ไปจากบรรทัดฐาน จารีตประเพณีและศีลธรรมอันดีงามของสังคมหรือไม่ หากมีความเห็นว่าเปี่ยงเบนไปก็ถือว่าพวกเธอเหล่านั้นเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี ประเด็นที่น่าสนใจคือว่ามาตรฐานทางศีลธรรมจริยธรรมทางเพศในสังคมนั้น ๆ ใครเป็นคนกำหนด ชายหรือหญิง เพื่อประโยชน์ของใคร ภายใต้บริบทหรือเงื่อนไขทางเศรษฐกิจการเมืองแบบใดยุคสมัยใดและที่ไหนเป็นต้น นอกจากนั้น การกำหนดให้ผู้หญิงกลุ่มหนึ่งเป็นคนชั่วก็เท่ากับเป็นการระบุว่า ผู้หญิงดีนั้นหรือคือพี่สาว น้องสาว ลูกสาว เมียและแม่ที่ดีของผู้ชายนั่นเอง ส่วนผู้หญิงที่ไม่ดีนั้นคือ “คนอื่น” และในหลาย ๆ สังคมมาตรฐานทางจริยธรรมทางเพศนี้ใช้อย่างเคร่งครัดเฉพาะกับผู้หญิงเท่านั้น เช่น การแสดงความพึงพอใจต่อชาย แม้เพียงด้วยสายตาหรืออากัปกริยาบางอย่างเป็นสิ่งที่ต้องห้าม แต่สำหรับผู้ชายแล้วการประพฤติในลักษณะเดียวกัน เช่น การแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการทางเพศอย่างเปิดเผยกลับถือว่าเป็นเรื่อง “ธรรมชาติ” และเป็น “ธรรมดา” ในบางกรณีถือว่าเป็นวีรกรรมด้วยซ้ำไป ในกรณีของผู้ชายการ “เสียความบริสุทธิ์” ด้านหนึ่งดูจะเป็นเรื่องที่น่าตื่นเต้น อีกด้านหนึ่งเป็นเรื่องของพิธีกรรมก้าวผ่านจากเด็กชายสู่เด็กหนุ่มที่พร้อมจะมีครอบครัว เป็นการขึ้นขั้นบันไดสถานภาพ แต่การ “เสียพรหมจรรย์” ของผู้หญิงกลับกลายเป็นการตกบันได สูญเสียคุณค่าและ “ราคา” ของความเป็นผู้หญิงที่ดีไปอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นเมื่อผู้หญิงที่เสียตัวแล้วจำนวนหนึ่งต้องก้าวเดินต่อไปในเส้นทางของคนชั่ว เช่น เป็นโสเภณี เป็นต้น การควบคุม “เพศ” จึงเป็นเครื่องมือในการควบคุมคนในสังคมเพื่อให้มีพฤติกรรมตามที่ผู้มีอำนาจในสังคมต้องการ

จากบรรทัดฐานของสังคมไทยที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานเชิงซ้อนเรื่องเพศที่ให้อิสระและเปิดโอกาสให้เพศชายแสวงหาประสบการณ์ทางเพศ ในขณะที่เงื่อนไขดังกล่าวได้บังคับให้ผู้หญิงต้องดำรงรักษาความบริสุทธิ์ของตนไว้จนถึงวันแต่งงาน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปิดโอกาสให้วัยรุ่นชายหญิงสามารถสร้างความสัมพันธ์กันได้อย่างใกล้ชิดและเป็นอิสระโดยปราศจากกลไกของสังคมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพรองรับปัญหาที่อาจจะเกิดตามขึ้นมา ดังนั้นสังคมต้องยอมรับความจริงและปรับเปลี่ยนวิธีคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นว่าเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้กับวัยรุ่นทุกคน ในขณะเดียวกันก็เป็นสิทธิที่เสมอภาคของวัยรุ่นชาย

หญิงทุกคนที่จะตัดสินใจปฏิเสธหรือยอมรับให้เกิดขึ้นกับตนเอง บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ การยอมรับคุณค่าของเพศตรงข้ามอย่างเสมอภาค และเป็นการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างสมบูรณ์ จึงจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของ วัยรุ่นได้ตรงประเด็นกว่าการห้ามแสดงออกในพฤติกรรมทางเพศ

2. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านการหาข้อมูลเนื่องจากพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทย ยังไม่สามารถที่จะแสดงออกได้อย่างเปิดเผย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิง จึงทำให้การค้นหากลุ่ม ตัวอย่างเป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะกลุ่มตัวอย่างไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจนเหมือนปรากฏการณ์ ทางสังคมเรื่องอื่น ๆ จึงต้องผ่านการแนะนำจากบุคคลที่รู้จักพวกเขาและขึ้นอยู่กับความสมัครใจ ของผู้ถูกศึกษาด้วยดังนั้นจึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ การศึกษารุ่นต่อไปอาจจะมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลใน ภาพกว้างเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่นหญิงก่อนแล้วจึงใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ ได้ข้อมูลทั้งภาพในภาพรวมเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อยของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดเชียงใหม่และข้อมูล เจาะลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ อย่างไรก็ตามสังเคราะห์ข้อหนึ่งของการศึกษาเรื่องเพศไม่ว่า สังคมใดและยุคสมัยใดย่อมมีข้อจำกัดเสมอ

บรรณานุกรม

- กิตติยา สันคม. 2541. **เจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แก้วกานต์ กองโชค. 2545. **Sex Zone in the City**. กรุงเทพฯ :บริษัท ทิปปิง พอยท์ จำกัด.
- กฤตยา อาชวนิจกุลและวราภรณ์ แซ่มสนิท. 2533. **วัยรุ่นไทยกับการซื้อประเวณี : ศึกษาแนวทางการเปลี่ยนแปลงค่านิยมซื้อประเวณี**. รายงานการวิจัย ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. “ภาพลักษณ์ของผู้หญิงภาคเหนือกับการขายบริการทางเพศ” , เอกสารวิชาการด้านสตรีศึกษา ชุดที่ 2 (เชียงใหม่ : โครงการสตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.2535)
- เจริญฤทธิ์ ตรวงผล. 2546. **วัฒนธรรมย่อยของกลุ่มผู้หญิงเที่ยวกลางคืนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาติ แจ่มนุช. 2538. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการสำส่อนทางเพศของเยาวชนชาย**. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ญาดา วาทกิจ.2543. **ทัศนคติที่มีต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด จังหวัดเชียงใหม่**.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงจันทร์ อาภาวัชรุตม์ เจริญเมือง. 2548. **เมืองยั่งยืนในเชียงใหม่ : แนวคิดและประสบการณ์ ของเมืองในหุบเขา**. เชียงใหม่ : หจก.เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- บุตธรัตน์ บุตรพรหม.2544. **เช็กชีในวัยเรียน**.กรุงเทพฯ : Open Publishing.
- นิภา จีรภัทร์. 2539. **การควบคุมเรื่องเพศในผู้หญิงไทยปัจจุบัน : กรณีศึกษาการควบคุมเรื่องเพศในวัยรุ่น**. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิมิตร มั่งมีทรัพย์. 2542. **ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่น**. วิทยานิพนธ์สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิวัตร สุวรรณพัฒนา. 2541. **ชุมชนค้าประเวณี**. ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปวีณา สายสูง. 2541. **พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์. 2538. **สังคมวิทยาชีวิตประจำวัน : แนวทฤษฎีการปฏิสังสรรค์** **สัญลักษณ์**. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- . 2532. **พื้นฐานระเบียบวิธีสำหรับการวิเคราะห์ความเบี่ยงเบนตามกรอบทฤษฎีการปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์**. บทความเสนอในการประชุมเพื่อพัฒนานักวิจัยด้านเพศสัมพันธ์ในมิติวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ.
- พรทิพย์ วงศ์เพชรสง่า. 2528. **การยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักศึกษา** **มหาวิทยาลัย : การศึกษาเบื้องต้น**. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พะเยาว์ ละกะเต็บ. 2538. **ตัวแบบสมมุฐานการยอมรับเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส**. วิทยานิพนธ์สังคม วิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภักดีกุล รัตนา. 2543. **ภาพลักษณ์ “ผู้หญิงเหนือ” ตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 25 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 26**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระพีพรรณ ภูผกาพันธ์พงษ์. 2540. **การยินยอมให้มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน (PREMARITAL SEXUAL PERMISSIVENESS) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ** **ยินยอมให้มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน**. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยศ สันตสมบัติ. 2535. **แม่หญิงสีขาวตัว : ชุมชนและการค้าประเวณีในสังคมไทย**. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรวิทย์ ตาปิง. 2536. **ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาใน** **จังหวัดเชียงใหม่และพฤติกรรมของนักศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภีมาน นฤมล. 2537. **กระบวนการกลายเป็นหมอนวด : กรณีศึกษาหญิงบริการในสถาน** **อาบ อบ นวด**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม.
- แสงอัมพา บำรุงธรรม. 2543. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศ** **ของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุทธิลักษณ์ ตั้งบริบูรณ์และคณะ.2541. **ทัศนคติต่อบริการทางเพศ ความเชื่อ อำนาจ ภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ ของนักศึกษาอาชีวและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดขอนแก่น.**

รายงานการวิจัย ทบวงมหาวิทยาลัย.

สุทธาทิพย์ แสงวัฒนกุล. 2536. **ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อการ ปล่อยตัวทางเพศก่อนสมรส.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.

มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมประสงค์ พระสุจันท์ทิพย์.2546. **นักเรียนเรทอาร์ นักศึกษาเรทเอ็กซ์.** พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพ บริษัท ปี เค อินเตอร์พริ้นท์.

อรสม สุทธิสาคร. **เด็กพันธุ์ใหม่...วัย X Click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุค ปี 2000.** 2545. พิมพ์ครั้งที่ 6

กรุงเทพ : สารคดี.

เอกรงค์ ภาณุพงษ์และคณะ. **Sex Teen Thailand.** 2546. กรุงเทพ : บริษัทกิเลนการพิมพ์ จำกัด.

Blumer , H. **Symbolic Interactionism : Perspectives and Methods.** 1969. Englewood.

NewYork : Prentice Hall.

Havanon,N.,A.Bennett and J.Knodel.**Sexual Networking in a Provincial Thailand**

Setting. 1992. AIDS Prevention Monograph Series Paper No.1.Bangkok : Family Health International/AIDS CAP.

Herman,Nancy J. "Interactionist Research Methods : An Overview" In **Symbolic**

Interaction : An Introduction to Social Psychology. 1994. pp. 90-111. Edited by

Herman,Nancy J. and Reynold,Larry T. New York : General Hall,Inc.

Moore,S.and D. Rosenthal.**Sexuality in Adolescence.** 1993.New York : TJ press (padstow) Ltd.

